

PATVIRTINTA

Pakruojo rajono savivaldybės

administracijos direktoriaus 2018 m. gruodžio d.
įsakymu Nr. AV-

Pakruojo rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo planas

(Pakruojis, Kęstučio g. 4)

Pakruojis
2018 m.

TURINYS

Nr.	Pavadinimas	Psl. nr.
I.	IVADAS	
1.	Plano turinys	3
2.	Plano derinimo lapas	8
3.	Plano tikslinimo-koregavimo lapas	9
4.	Plano kopijų (išrašų) paskirstymas	10
II.	BENDROSIOS NUOSTATOS	
1.	Plano tikslas	11
2.	Pakruojo rajono charakteristika	11
3.	Plane vartojamos sąvokos ir santrumpos	16
III.	GRESIANČIOS EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS	
1.	Galimi pavojai Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje	18
2.	Labiausiai tikėtini pavojai atlikus rizikos analizę	18
IV.	PERSPĖJIMO IR INFORMAVIMO APIE GRESIANČIĄ AR SUSIDARIUSIĄ EKSTREMALIĄJĄ SITUACIJĄ ORGANIZAVIMAS	
1.	Bendros perspėjimo-informavimo nuostatos	19
2.	Perspėjimo-informavimo priemonės	20
3.	Savivaldybės administracijos atsakingo darbuotojo veiksmai gavus nurodymą perspėti ir informuoti savivaldybėje esančius gyventojus ir civilinės saugos sistemos subjektus	21
	3.1. Savivaldybės administracijos atsakingo darbuotojo veiksmai gavus savivaldybės administracijos direktoriaus, savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų vadovo nurodymą perspėti ir informuoti savivaldybėje esančius civilinės saugos sistemos subjektus ir teisės aktų nustatyta tvarka vykdyti kitus nurodymus	21
	3.2. Savivaldybės administracijos atsakingo darbuotojo veiksmai gavus Šiaulių APGV nurodymą perspėti gyventojus ir savivaldybėje esančius civilinės saugos sistemos subjektus	22
	3.3. Savivaldybės administracijos atsakingo darbuotojo veiksmai gavus pranešimą apie įvykusią avariją pavojinguose objektuose	23
	3.4. Savivaldybės administracijos atsakingo darbuotojo veiksmai dėl techninių klaidų neveikiant perspėjimo ir informavimo sistemai ir nesankcionuotai įsijungus sirenai	23
4.	Pasiuntinių, kurie privalo informuoti gyventojus tose gyvenamosiose vietovėse, kuriuose nėra sirenų arba nėra galimybių panaudoti kitų įspėjamųjų garsinių priemonių, tvarka	24
V.	INFORMACIJOS APIE EKSTREMALŲJĮ ĮVYKĮ AR SITUACIJĄ GAVIMO IR PERDAVIMO TVARKA	
1.	Informacijos apie gresiantį ar susidariusį ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją gavimas ir perdavimas	24
2.	Civilinės saugos specialisto veiksmai perduodant informaciją apie gresiantį ar susidariusį ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją PAGD prie VRM ir apskrities PGV	26
3.	Informacijos apie ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją perdavimą savivaldybės administracijoje, rajono civilinės saugos sistemos pajėgoms,	27

	valstybės ir savivaldybės institucijoms, įstaigoms, kitiems civilinės saugos sistemos subjektams ir gretimoms savivaldybėms tvarka	
4.	Visuomenės informavimo civilinės saugos ir ekstremaliosios situacijos klausimais organizavimas	27
VI.	GYVENTOJŲ EVAKAVIMO ORGANIZAVIMAS	
1.	Gyventojų evakavimas	28
2.	Gyventojų evakavimo, priėmimo tvarka	30
3.	Gyventojų evakavimo punktai, jų paskirtis, struktūra ir uždaviniai	32
	3.1. Gyventojų surinkimo punktas	33
	3.2. Tarpinis gyventojų evakavimo punktas	36
	3.3. Gyventojų priėmimo punktas	39
	3.4. Gyventojų grįžimas į gyvenamąsias vietas	41
4.	Galimi evakavimo maršrutai ir kryptys	41
5.	Gyventojams evakuoti ekstremaliųjų situacijų atvejais būtinos priemonės ir materialiniai ištekliai	43
6.	Kolektyvinės apsaugos statiniai ir jų panaudojimo galimybės	44
VII.	GRESIANČIŲ AR ĮVYKUSIŲ EKSTREMALIŲJŲ ĮVYKIŲ AR GRESIANČIŲ AR SUSIDARIUSIŲ EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ VALDYMO ORGANIZAVIMAS IR KOORDINAVIMAS	
1.	Civilinės saugos sistemos parengties lygiai, jų skelbimas ir atšaukimas	45
2.	Savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos skelbimas ir atšaukimas	45
3.	Savivaldybės ESK ir ESOC aktyvavimas	46
4.	Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų vadovo skyrimas ir jo atsakomybė	48
5.	Darbų organizavimas, vadovavimas civilinės saugos sistemos pajėgoms įvykio vietoje	50
6.	Veiksmų koordinavimas ir vadovavimas civilinės saugos sistemos pajėgoms gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai, šalinant jos padarinius	51
7.	Veiksmų koordinavimas ir vadovavimas civilinės saugos sistemos pajėgoms gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, šalinant jos padarinius	52
8.	Savivaldybės administracijos bei savivaldybės teritorijoje esančių valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų veiksmai likviduojant ekstremaliuosius įvykius ar ekstremaliasias situacijas ir šalinant jų padarinius, atliekant gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinus darbus	53
	8.1. Pavojingi meteorologiniai reiškiniai	53
	8.2. Stichinis potvynis, užtvindymas, poplūdis	56
	8.3. Centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo sistemų avarijos, sutrikimai	58
	8.4. Pavoingos ar ypač pavojingos užkrečiamosios ligos	60
	8.5. Gaisrai atvirose teritorijose	63
	8.6. Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai	66
	8.7. Pastatų, statinių ir įrenginių gaisrai ir (ar) sprogimai	67
	8.8. Pavoingas radinys ar sprogimo atvejis	70

9.	Savivaldybės administracijos ir jos struktūrinių padalinių veiklos tęstinumo užtikrinimas gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms	72
10.	Materialinių išteklių telkimas ekstremaliųjų situacijų atvejais ir jų kompensavimas	72
11.	Sanitarinio švarinimo organizavimas	75
12.	Evakuotų gyventojų apgyvendinimo kolektyvinės apsaugos statiniuose organizavimas	79
VIII.	PAGALBOS TEIKIMO NUKENTĖJUSIEMS GYVENTOJAMS EKSTREMALIŲJŲ ĮVYKIŲ IR SITUACIJŲ METU ORGANIZAVIMAS	81
1.	Nukentėjusiųjų apgyvendinimas	82
2.	Aprūpinimas pirmosios būtinybės priemonėmis ir maitinimo organizavimas	82
3.	Medicininė pagalba	82
4.	Socialinė ir finansinė pagalba	84
5.	Psichologinė pagalba	84
6.	Švietimo paslaugos	84
IX.	VIEŠOSIOS TVARKOS PALAIKYMŲ ORGANIZAVIMAS	85
1.	Civilinės saugos sistemos pajėgų, atsakingų už viešosios tvarkos palaikymą, veiksmai įvykus ekstremaliajam įvykiui, susidarius ekstremaliajai situacijai	85
2.	Materialiniai ir žmogiškieji ištekliai viešajai tvarkai palaikyti	87
X.	PRIVALOMŲJŲ DARBŲ ORGANIZAVIMAS	87
XI.	EKSTREMALIŲJŲ ĮVYKIŲ IR EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ METU NUTRAUKTŲ KOMUNALINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO ATNAUJINIMO IR KITŲ BŪTINIAUSIŲ GYVENIMO (VEIKLOS) SĄLYGŲ ATKŪRIMO ORGANIZAVIMAS	89
XII.	GYVENTOJŲ, ŽUVUSIŲ EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ METU, LAIDOJIMO ORGANIZAVIMAS	90
XIII.	ŽALOS ĮVERTINIMAS IR JOS KOMPENSAVIMAS	92
XIV.	BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS	94
XIV.	PLANO PRIEDAI	
1	Galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizė	
2	Pakruojo rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisija ir nuostatai	
3	Pakruojo rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro sudėtis ir nuostatai	
4	Pakruojo rajono savivaldybės gyventojų evakavimo ir priėmimo komisijos sudėtis ir nuostatai	
5	Pakruojo rajono savivaldybės ESK, ESOC ir GEPK narių kontaktiniai duomenys	
6	Civilinės saugos sistemos pajėgų, valstybinės priežiūros ir suinteresuotų institucijų, savivaldybės ESK, ESOC, gretimų savivaldybių ESK, ESOC kontaktiniai duomenys	
7	Asmuo, atsakingas už savivaldybės ESK ir ESOC narių iškvietimą (administracijos direktoriaus įsakymo nuorašas)	
8	Pakruojo rajono savivaldybės struktūrinių padalinių sąrašas, kurių veiklos tęstinumas būtinas ir alternatyvios darbo vietos, esant ekstremaliajai situacijai	
9	Pakruojo rajono savivaldybės administracijos darbuotojų ir tarnautojų perspėjimo apie galimą ar esamą ekstremaliąjį įvykį, ar ekstremaliąją situaciją, schema	

10	Vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašas
11	Geležinkelio stočių sąrašas
12	Pavojingų objektų sąrašas
13	Degalinių sąrašas
14	Gyvulių juodligės kapinynų sąrašas
15	Padidinto gaisringumo miškų masyvų sąrašas
16	Vandens tvenkinių suvestinė
17	Atsinaujančių energijos šaltinių jėgainių suvestinė
18	Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų, vaistinių sąrašas
19	Socialinių paslaugų įstaigų, visuomeninių organizacijų, užsiimančių socialine rūpyba, sąrašas
20	Bendrojo lavinimo ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų sąrašas
21	Kultūros vertybių sąrašas
22	Žemės ūkio bendrovių sąrašas
23	Gyventojų perspėjimo ir informavimo sistemų sąrašas
24	Girdimų regioniniai radijo ir televizijų stočių sąrašas
25	Asmenys atsakingi už sirenų, kuri priklauso Pakruojo rajono savivaldybei, įjungimą (direktoriaus įsakymo nuorašas)
26	Pasiuntinių, kurie privalo informuoti gyventojus tose gyvenamosiose vietovėse, kuriuose nėra sirenų arba nėra galimybių panaudoti kitų įspėjamųjų garsinių priemonių, sąrašas
27	Išankstinių pranešimų ir rekomendacijų gyventojams formų pavyzdžiai
28	Keitimosi informacija apie I, EĮ ar ES savivaldybės teritorijoje (direktoriaus įsakymo nuorašas)
29	Keitimosi informacija apie įvykį, ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją tarp rajono civilinės saugos sistemos pajėgų ir suinteresuotų institucijų schema
30	Informacijos gavimo ir perdavimo schema
31	Informacijos apie EĮ ar ES priėmimo-perdavimo Šiaulių APGV, PAGD prie VRM, kaimyninėms savivaldybėms schema
32	Pranešimų formos ES-1, ES-2, ES-3
33	Gyventojų evakavimo punktų įkūrimo vietų sąrašas
34	Gyventojų surinkimo, tarpinių gyventojų evakavimo ir gyventojų priėmimo punktų sudėtis ir nuostatai (direktoriaus įsakymo išrašas)
35	Gyventojų surinkimo punkto transporto registracijos lapas
36	Gyventojų surinkimo punkto informacinis lapas
37	Gyventojų surinkimo punkto gyventojų ir pasimetusių gyventojų registracijos lapai
38	Tarpinio gyventojų evakavimo punkto transporto registracijos lapas
39	Tarpinio gyventojų evakavimo punkto gyventojų ir pasimetusių gyventojų registracijos lapai
40	Sanitarinio švarinimo atlikimo galimos vietos ir jų suvestinė
41	Materialinių priemonių, reikalingų sanitariniam švarinimui, sąrašas
42	Gyventojų priėmimo punkto gyventojų registracijos lapas
43	Gyventojų priėmimo punkto transporto registracijos lapas
44	Gyventojų priėmimo punkto informacinis lapas
45	Grįžimo į nuolatinę gyvenamąją vietą leidimo pavyzdys

46	Evakavimosi privačiu transportu pažymėjimo pavyzdys
47	Evakavimo kryptys ir maršrutai (atsarginis variantas)
48	Transporto priemonių (autobusų), kuriomis būtų galima evakuoti gyventojus, suvestinė
49	Kolektyvinės apsaugos statinių sąrašas
50	Statinių ar patalpų, skirtų gyventojų kolektyvinei apsaugai, naudojimo tvarkos aprašas, (administracijos direktoriaus įsakymo išrašas)
51	Kolektyvinių apsaugos statinių, kuriuose laikinai galima apgyvendinti laikinai evakuotus gyventojus, sąrašas, suvestinė ir schemos
52	Gyventojų kolektyvinės apsaugos organizavimo grupė (administracijos direktoriaus įsakymo nuorašas)
53	Laikinai evakuotų gyventojų aprūpinimas būtiniausiomis materialinėmis priemonėmis sąrašas
54	Parduotuvių, valgyklų ar kitų vietų, kuriuose gali būti paskirstomos (tiekiamos) prekės bei numatytas maitinimas, sąrašas
55	Maisto produktus gaminančių ir tiekiančių įmonių sąrašas
56	Policijos komisariato pajėgos
57	Alternatyvių gyventojų aprūpinimo vandeniu, įvykus vandentiekio avarijai, šaltinių sąrašas
58	Elektros energijos vartotųjų pagal kategorijas sąrašas
59	Ūkio subjektų, kitų įstaigų autotransporto suvestinė
60	Tarpusavio pagalbos teikimo ES atvejais sutarčių ir planų kopijos tarp gretimų savivaldybių:
	Su Joniškio rajono savivaldybe
	Su Pasvalio rajono savivaldybe
	Su Radviliškio rajono savivaldybe
	Su Šiaulių rajono savivaldybe
	Su Panevėžio rajono savivaldybe
61	Pagalbos teikimo sutarčių su rajono ūkio subjektais dėl materialinių išteklių teikimo ir avarijos likvidacijos ES atveju, kopijos
62	Žemėlapiai:
1	Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje savivaldybei ir valstybei svarbūs subjektai
2	Pakruojo miesto teritorijoje esantys savivaldybei ir valstybei svarbūs objektai
3	Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esantys pavojingi objektai, pavojingų krovinių transportavimo maršrutai, vandens užtvindymo vietos, kiti grėsmę keliantys objektai
4	Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos užtvindymo zonos
5	Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esantys gyventojų perspėjimo ir informavimo sistemos
6	Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esantys kolektyvinės apsaugos statiniai ir evakuotų gyventojų laikino apgyvendinimo vietos
7	Gyventojų evakavimo maršrutai
8	Neatpažintų asmenų laidojimo vietos

2. Plano derinimo lapas

Institucijos (įstaigos) pavadinimas	Pareigos, vardas ir pavardė, parašas, data
Šiaulių apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba	

3. Plano tikslinimo-koregavimo lapas.

Eil. nr.	Tikslinta			Tikslinimo data	Vardas, pavardė, parašas
	Plano skyrius	Plano dalis	Tikslintos dalies pavadinimas		

4. Plano kopijų (išrašų) paskirstymas

[illegible]

II SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Plano tikslas

Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane (toliau – Planas) nustatyti būdingiausi pavojai (ekstremalieji įvykiai ar situacijos), jų keliamas rizikos lygis, numatyti pagrindiniai šių pavojų valdymo elementai, gyventojų apsaugos priemonių organizavimas ir sukaupti duomenys apie turimus išteklius, kurie būtų panaudoti prognozuojamų nelaimių atvejais.

Plano tikslas – padėti Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriui, savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisijai ir ekstremaliųjų situacijų operacijų centrui organizuoti ir koordinuoti gresiančių ar susidariusių įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų likvidavimą ir jų padarinių šalinimą. Taip pat padėti savivaldybės administracijos direktoriui įgyvendinti kitas dėl ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos būtinas vykdyti funkcijas, nustatytas Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme.

2. Pakruojo rajono charakteristika

Pakruojo rajonas yra Šiaulių apskrities administracinis vienetas, per gyventojų tiesiogiai išrinktą savivaldybės tarybą ir vykdomąsias institucijas – savivaldybės valdybą ir merą – laisvai ir savarankiškai pagal Lietuvos Respublikos konstituciją ir įstatymus tvarkantis vietos bendruomenės teises ir funkcijas.

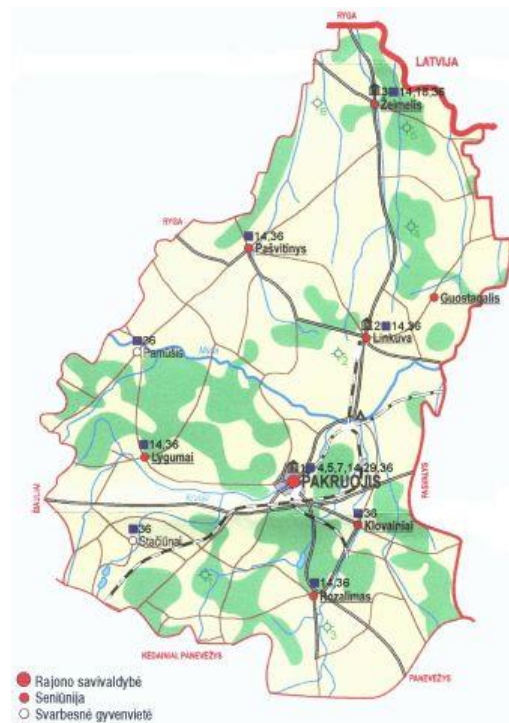
Pakruojo rajonas užima šiaurės rytinę Šiaulių apskrities dalį ir ribojasi:

- šiaurėje su Latvijos Respublikos Bauskės rajonu;
- rytuose su Panevėžio apskrities Pasvalio rajonu;
- pietuose su apskrities Radviliškio rajonu;
- vakaruose su apskrities Šiaulių rajonu;
- šiaurės vakaruose su apskrities Joniškio rajonu.

Rajonas užima 1316 km² teritoriją.

Rajone gyvena **21 441** gyventojų:

- miestuose: Pakruojyje – 4857, Linkuvoje – 1432;
- kaimo vietovėse – 15 152;
- vyrų – 10 252;
- moterų – 11 189;
- vaikų iki 18 metų – 3 417;
- iš jų: iki 7 metų – 1 145;
- žmonių su negalia – 3 345.

Pakruojo rajone yra 8 seniūnijos:

Eil. nr.	Seniūnija	Adresas ir kontaktiniai duomenys	Gyventojų skaičius
1.	Guostagalio	Guostagalio sen., Guostagalio k., tel.: (8 421) 48 121, 48 130, guostagalioseniunas@pakruojis.lt	1189
2.	Klovainių	Klovainių mstl., Žalioji g. 19, tel.: (8 421) 64 285, 44 417, 44 430, klovainiai@pakruojis.lt	2410
3.	Lygumų	Lygumų mstl., Naujamiesčio g. 4, tel.: (8 421) 43 686, 43 641, lygumai@pakruojis.lt	2238
4.	Linkuvos	Linkuva, Vienybės a. 8, tel.: (8 421) 60 337, 64 235, 64 333, linkuva@pakruojis.lt	1432 / 1699
5.	Pakruojo	Pakruojis, prof. St. Ušinsko g. 26, tel.: (8 421) 51 146, 52 494, 52 497, pakruojoseniunas@pakruojis.lt	4857 / 2067
6.	Pašvitinio	Pašvitinio mstl., Joniškio g. 4, tel.: (8 421) 60 353, 49 660, 60 352, pasvitinioseniunas@pakruojis.lt	1493
7.	Rozalimo	Rozalimo mstl., Sodžiaus g. 2A, tel.: (8 421) 43 268, 43 230, rozalimas@pakruojis.lt	2033
8.	Žeimelio	Žeimelio mstl., E. Lėjero g. 2, tel.: (8 421) 45 098, 45 092, zeimelis@pakruojis.lt	2043

Elektros energija. Per Pakruojo rajoną eina aukštos įtampos (35 ir 110 kW) elektros linijos. 100 kW elektros perdavimo linija Pakruojo rajoną kerta iš vakarų į rytus ir eina tokiu maršrutu Rekyva–Lygumai–Pakruojis–Panevėžys. 35 kW elektros perdavimo linija Pakruojo rajoną kerta iš pietų į šiaurę ir eina tokiu maršrutu Šeduva–Rozalimas–Pakruojis–Petrašiūnai.

Vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas. Pagrindinė Pakruojo rajono savivaldybės teritoriją aptarnaujanti vandens tiekimo įmonė yra UAB „Pakruojo vandentiekis“. Kitos įmonės tiekiančios vandenį gyventojams: Linkuvos pensionatas, Gačionių ŽŪB, Laipuškių ŽŪB, Žalgirio ŽŪB, Titonių k. žmonių grupė, Kauksnųjų k. žmonių grupė, Mikoliškio k. žmonių grupė, Bardiškių-Diržių k. žmonių grupė.

UAB „Pakruojo vandentiekis“ aptarnauja Pakruojo ir Linkuvos miestus, Žeimelio, Klovainių, Lygumų, Pašvitinio, Rozalimo miestelius bei 24 kaimus. Bendrovės aptarnaujamoje teritorijoje gyvena 14791 gyventojai. Centralizuotu vandentiekiu naudojasi 11717 gyventojų, nuotekų tvarkymo paslauga – 9693. Bendrovei priklauso 27 vandenvietės (iš jų 3 eksploatuojamos pagal panaudos sutartis), kuriose yra 31 veikiantis artezinis gręžinys, 2 veikiantys vandens bokštai, 15 vandens gerinimo įrenginių, 15 nuotekų valyklų, 40 nuotekų perpumpavimo stočių. Vandentiekio tinklų ilgis – 182,26 km., nuotekų tinklų ilgis 125,64 km.

Šiluma. Pakruojo miesto gyventojams ir ūkio subjektams, kitoms įstaigoms šilumą tiekia UAB „Pakruojo šiluma“. Centralizuotu šildymo tiekimu naudojasi 1553 butų (70 daugiabučių namų) ir 73 ūkio subjektai, kitos įstaigos (34 administraciniai pastatai).

Gamtinės dujos. Aukšto slėgio magistralinis dujotiekis kerta pietinę rajono dalį ašyje Rozalimo seniūnija, Mediniškiai–Beneliai. Vamzdyno diametras – 377 mm, 0,5 m gylyje. Darbinis

slėgis 55 atm., apsauginė zona – 350 m į abi puses. Dujotiekio ilgis per rajoną – 30,5 km. Šiuo metu nutiesta lygiagreti antra magistralinė aukšto spaudimo linija 25,5 km, diametras – 500 mm, darbinis slėgis – 55 atm. Taip pat yra atvestas į Pakruojį „Šiaurės dujos“ žemo slėgio gamtinių dujų dujotiekio vamzdynas, kurio ilgis 24,5 kilometro. Dujotiekis teikia dujas Pakruojo miesto gyventojams bei įstaigoms ir organizacijoms.

Keliai.

Krašto keliai: Linkuva–Joniškis – 22,9 km; Smilgiai–Pakruojis 20,8 km; Šiauliai–Pasvalys – 30,7 km; Pakruojis–Linkuva – 15,3 km; Linkuva–Žeimelis – 22,17 km; Pakruojis–Radviliškis – 11,59 km; Joniškis–Žeimelis–Pasvalys – 18,25 km.

Rajono pagrindiniai keliai: Linkuva–Žeimelis – 22,1 km; Linkuva–Gedučiai – 17 km; Rimšoniai–Klovainiai–Aukštelkiai – 32,1 km.; Pakruojis–Mikniūnai – 18,4 km; Pakruojis–Naisiai – 18,1 km; Žeimelis–Pašvitinys–Lauksodis – 36,4 km; Lygumai–Pavėzgiai–Stačiūnai – 14,3 km. Iš viso: 140,35 km ir kitos mažesnės rajono kelių atkarpos.

Iš viso rajoninės reikšmės keliai sudaro 352,5 km.

Rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr.**

10.

Geležinkelis. Platusis Pakruojis–Radviliškis – 32 km, Pakruojis–Klovainiai – 9,2 km. Šiais geležinkeliais vežama dolomitinė skalda, mediena, statybinės medžiagos, mineralinės trąšos bei skystas kuras. Keleivių ir pavojingų medžiagų nepervežama. Rajono savivaldybės teritorijoje esančių geležinkelio stočių skaičiuotė pateikta plano **PRIEDE Nr. 11.**

Magistralinis naftotiekis kerta šiaurinę rajono dalį ašyje prieš Žeimelio mst. Ilgis – 13 km. Vamzdyno diametras 720 mm, 0,8–1 m. gylyje, aukšto spaudimo, darbinis slėgis 45–60 atm., apsauginė zona 30 m į abi puses.

Atliekų tvarkymas. Komunalines atliekas rajone surenka UAB „Pakruojo komunalininkas“ specialiomis mašinomis ir jas veža į Aukštrakių sąvartyną Šiaulių rajone. Lygumų seniūnijoje, Aleknaičių kaime yra įrengta didelių gabaritų atliekų ir kompostavimo aikštelė.

Pavojingas objektas. Pakruojo rajone yra vienas pavojingas objektas – AB „Detonas“ Pakruojo padalinys (Klovainių sen., Meilūnų k.). Objekte gaminama ir sandėliuojama tik civiliniam naudojimui skirtos sprogstamosios medžiagos. Jos naudojamos sprogdinimo darbams karjeruose atlikti. AB „Detonas“ Pakruojo padalinio sprogmenų sandėlio galimos avarijos – sprogimas, gaisras. Pavojingio objekto suvestinė pateikta plano **PRIEDE Nr. 12.**

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių degalinių sąrašas ir suvestinė pateikta plano **PRIEDE Nr. 13.**

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių gyvulių juodligės kapinynų sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 14.**

Durpynai. Linkuvos seniūnijoje esantis Dučių tyrelės durpynas (216 ha) neeksploatuojamas, rekultivuotas.

Miškai. VI Valstybinių miškų urėdijos Pakruojo regioninio padalinio administruojamas plotas suskirstytas į 6 girininkijas. Rajone vyrauja lapuočių miškai su nedidele spygliuočių priemaiša. I-a degumo klasė sudaro 13% , II-a 11% , III-a 76% , vidutinio degumo klasė – 2,6% . Miškai užima 29 618 ha rajono teritorijos, iš jų: valstybinių miškų plotą sudaro 18 306 ha miškų, privatizavimui ir privatūs miškai sudaro 11 312 ha.

Pagal girininkijas:

Pakruojo girininkija – 4 229 ha: Urvynės eiguva: Pakruojo miškas – 1 082 ha, Telišionių – 446 ha. Pakruojo eiguva: Paežerių – 1 763 ha, Legminės miškas. (Privačių miškų plotas – 1 347 ha, valstybinių miškų plotas – 2 888 ha).

Sukmedžio girininkija – 4 976,7 ha: Dausiškių eiguva: Klusiškių miškas – 1 593 ha, Montaičių – 202 ha, Bitaičių – 84 ha. Norvaišių eiguva: Juknaičių – 287 ha, Pašilio – 38 ha. (Privačių miškų plotas – 2 172 ha, valstybinių miškų plotas – 2 810,7 ha).

Rozalimo girininkija – 4 437 ha: Draumėnų eiguva: Draumėnų – 1 113 ha, Žalgirio miškas, Jomantonių – 62 ha, Maldžiūnų – 123 ha, Birjagalos – 57 ha. Rozalimo eiguva: Paežerių miškas – 1 237 ha, Rozalimo šilas, Klovainių miškas. (Privačių miškų plotas – 1 666 ha, valstybinių miškų plotas – 2 771 ha).

Gedžiūnų girininkija – 3 035 ha: Gegdžiūnų eiguva: Gedžiūnų miškai – 3 035 ha. (Privačių miškų plotas – 1 880,1 ha, valstybinių miškų plotas – 2 303,9 ha).

Klovainių girininkija – 6 706,3 ha: Šilų eiguva: Klovainių miškas – 821 ha, Puodiškių – 592 ha, Aukštakiškio – 334 ha. Jakubonių eiguva: Jakubonių miškas – 1 291 ha. (Privačių miškų plotas – 3 082,1 ha, valstybinių miškų plotas – 3 624,2 ha).

Linkuvos girininkija – 6 237 ha: Žeimelio eiguva: Ruočių miškas – 88 ha, Kratošino miškas – 151 ha, Ažuolynės miškas – 229 ha, Glebavos miškas – 1 348 ha. Laumenio eiguva: Laumenio miškas. Beržynės eiguva: Vorlaukio miškas – 187 ha, Rauklakio miškas – 188 ha, Palinkuvės miškas – 77 ha. (Privačių miškų plotas – 2 486,7 ha, valstybinių miškų plotas – 3 750,3 ha).

Rajono savivaldybės teritorijoje padidinto gaisringumo miškų masių sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 15.**

Vidaus vandenys.

Pagrindinės upės: Mūša, Kruoja, Daugyvenė, Vėzgė, Obelė, Ežerėlė, Berštolis, Švitinys.

Tiltai per Mūšos upę: Pamūšyje, Sosdvaryje, Daugšigaliuose, Petrašiūnuose, Petrašiūnų siaurojo geležinkelio tiltas, Raudonpamūšio.

Tiltai per Kruoją: Petraičių tvenkinio tiltas, Degučių, Bitaičių, Vėkariškių, Lygumų, Pakruojo užtvankos, Pakruojo m., Pakruojo k., Pakruojo dvaro arkinis tiltas.

Tiltai per Daugyvenę: Rozalimo senasis, Rozalimo naujasis, Moniūnų, AB "Klovainių skalda" automobilinis ir geležinkelio tiltai, Klovainių k., Padauguvos, siaurojo geležinkelio tiltas Rimšoniuose, Rimšonių.

Kitų upių tiltai daugiausia pralaidų tipo.

Rajone yra tvenkiniai:

1. Žeimelio sen., Baltausių 88,2 ha, 3,75m.	6. Rozalimo sen., Laičių 1 53,9ha, 4,8m.
2. Lygumų sen., Bitaičių 22,4ha, 4,65 m.	7. Rozalimo sen., Laičių 17,3ha, 4,-m.
3. Linkuvos sen., Dučių 8,5 ha, 3,5m.	8. Rozalimo sen., Padubysio 6,8ha, 2m.
4. Guostagalio sen., Dvariukų, 156 ha, 6,5m.	9. Lygumų sen., Petraičių 67,4 ha, 5,68m.
5. Guostagalio sen., Guostagalio 4,8ha, 4,2m.	10. Pakruojo sen., Pakruojo 32,- ha, 3,5m.

Rajono savivaldybės teritorijoje esančių vandens tvenkinių suvestinė pateikta plano **PRIEDE Nr. 16.**

Hidroelektrinė yra Guostagalio sen., Dvariukų k. ant upės Mūšos užtvankos. Rajono savivaldybės teritorijoje atsinaujinančių energijos šaltinių jėgainių suvestinė pateikta plano **PRIEDE Nr. 17.**

Nacionaliniai parkai ir rezervatai. Pakruojo rajone nacionalinių parkų ir rezervatų nėra. Rajone draustiniai patvirtinti Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos 1992 m. rugsėjo 24 d. nutarimu Nr. 1-2913 yra šeši. Tai: Linkuvos geomorfologinis, Daugyvenės hidrografinis, Glebavo pedagoginis, Laumenio botaninis, Lauminio botaninis-zoologinis ir Draumėnų ktaštovaizdžio.

Sveikatos priežiūros ir gydymo įstaigos. Pakruojo rajone yra 2 sveikatos priežiūros įstaigos: VšĮ Pakruojo ligoninė ir VšĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centras. Pastarosios sudėtyje yra: poliklinika, greitosios medicinos pagalbos skyrius, 4 ambulatorijos, 16 medicinos punktų ir 3 bendruomenės slaugytojų kabinetų. Rajono savivaldybės teritorijoje esančių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų, vaistinių sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 18**.

Socialinės paskirties įstaigos. Viena iš didžiausių socialinių įstaigų yra Linkuvos socialinės globos namai (Guostagalio sen., Linkavičių k.). Kitos: Linkuvos socialinių paslaugų centras, Klovainių sutrikusio intelekto jaunuolių centras, Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras, Pamūšio Šv. A. Paduviečio parapijiniai vaikų globos namai. Rajono savivaldybės teritorijoje esančių socialinių paslaugų įstaigų, visuomeninių organizacijų, užsiimančių socialine rūpyba, sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 19**.

Ugdymo ir švietimo įstaigos. Pakruojo rajone yra 11 bendrojo lavinimo įstaigos (mokyklos). Iš jų: 3 – gimnazijos, 6 – pagrindinės, 1 – specialioji, 1 – profesinio rengimo (žemės ūkio) mokykla. Taip pat yra 6 ugdymo įstaigos (lopšeliai-darželiai). Vienas iš jų daugiafunkcis centras.

Rajone veikia popamokinio ugdymo įstaigos: Pakruojo J. Pakalnio muzikos mokykla ir Pakruojo rajono sporto centras.

Rajono savivaldybės teritorijoje esančių bendrojo lavinimo ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 20**.

Kultūros paveldas. Pakruojo rajono savivaldybėje Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registre yra registruota 385 kultūros paveldo objektai. Patys didžiausi ir vertingiausi:

- Pakruojo dvaras ir jam priklausantys ansambliai (statiniai);
- Linkuvos vienuolyno ansamblis;
- Didžiausias smuklių kompleksas Žeimelio miestelyje;
- Linkuvos, Rozalimo ir Žeimelio miestelių urbanistika;
- Linkuvos, Lygumų ir Rozalimo bažnyčios.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje yra nemažai vėjo malūnų, urbanistikos maminklų, kapinių, kurie yra įtraukti į kultūros paveldo sąrašą.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių kultūros vertybių sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 21**.

Svarbiausi ūkio subjektai. AB „Dolomitas“, AB „Klovainių skalda“, UAB „Skalduvos gamyba“, UAB „Pakruojo šiluma“, UAB „Pakruojo vandentiekis“, UAB „Kanrugėlė“, UAB „Linkuvos mėsa“, VĮ Pakruojo miškų urėdija, VĮ „Šiaulių regiono keliai“ Pakruojo kelių tarnyba, AB „Pakruojo arka“, AB „Meresta“, UAB „Pakruojo autotransportas“, UAB „Pakruojo agrochemija“, UAB „Robusta“, UAB „Agrokonzerno grūdai“ Pakruojo padalinys, UAB „Pakruojo parketas“, Guostagalio, Kalpokų, Lygumų, Linkuvos, „Žalgirio“, Žeimelio ir Žvirblonių žemės ūkio bendrovės, UAB „Idavang“ ir kt. smulkesnės įmonės.

Žemės ūkis. Rajono teritorijoje esanti žemė yra žemės ūkio paskirties žemė. Rajone registruota 18 žemės ūkio bendrovių, 1566 ūkininkų (pagal registrą), žemės nuosavybė atstatyta apie 8000 žemės savininkų, didžiųjų ūkininkų (virš 50 ha) – 31. Rajono savivaldybėje esančių žemės ūkio bendrovių sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 22**.

3. Plane vartojamos sąvokos ir santrumpos

Įvykis (I) – ekstremaliojo įvykio kriterijų neatitinkantis, nepasiekęs gamtinis, techninis, ekologinis ar socialinis įvykis, keliantis pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui ir (ar) aplinkai.

Ekstremalusis įvykis (EI) – nustatytus kriterijus atitinkantis, pasiekęs ar viršijęs gamtinis, techninis, ekologinis ar socialinis įvykis, kuris kelia pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui ir (ar) aplinkai.

Ekstremalioji situacija (ES) – dėl ekstremaliojo įvykio susidariusi padėtis, kuri gali sukelti staigų didelį pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai arba gyventojų žūtį, sužalojimą ar padaryti kitą žalą.

Ekstremaliosios situacijos židinys – vieta, kurioje įvyko įvykis ar ekstremalusis įvykis, ir teritorija, apimanti didžiausio pavojaus sritį apie tų įvykių vietą, kurioje gresia įvykio ar ekstremaliojo įvykio veiksmų pavojai ten esančių gyventojų sveikatai ir (ar) gyvybei, turtui ir (ar) aplinkai.

Ekstremaliųjų situacijų komisija (ESK) – iš valstybės politikų, valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių sudaroma nuolatinė komisija, koordinuojanti ekstremaliųjų situacijų prevenciją, valdymą, likvidavimą ir padarinių šalinimą.

Ekstremaliųjų situacijų operacijų centras (ESOC) (toliau – **operacijų centras**) – iš valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, ūkio subjektų darbuotojų sudaromas organas, vykdamas ekstremaliųjų situacijų prevenciją, užtikrinantis Ekstremaliųjų situacijų komisijos priimtų sprendimų įgyvendinimą, organizuojantis ir koordinuojantis įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų likvidavimą, padarinių šalinimą, gyventojų ir turto gelbėjimą.

Ekstremaliosios situacijos operacijų vadovas (toliau – **operacijų vadovas**) – civilinės saugos sistemos subjekto valstybės tarnautojas, darbuotojas ar valstybės politikas, paskirtas vadovauti visoms civilinės saugos sistemos pajėgoms, dalyvaujančioms likviduojant ekstremaliąjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją ir šalinant jų padarinius ekstremaliosios situacijos židinyje.

Gelbėjimo darbai – veiksmai, kuriais įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu siekiama išgelbėti gyventojų gyvybes, sveikatą ir turtą, suteikti jiems pirmąją medicinos pagalbą ir (ar) nugabenti juos į sveikatos priežiūros įstaigas, taip pat apsaugoti aplinką.

Gelbėjimo darbų vadovas – civilinės saugos sistemos pajėgų valstybės tarnautojas ar darbuotojas, iki operacijų vadovo paskyrimo ekstremaliosios situacijos židinyje vadovaujantis gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotiniams darbams, taip pat įvykio, ekstremaliojo įvykio likvidavimo ir jų padarinių šalinimo darbams.

Neatidėliotini darbai – veiksmai, užtikrinantys gelbėjimo, paieškos darbų vykdymą, turto išsaugojimą, sanitarinį švarinimą ir būtiniausių gyvenimo sąlygų atkūrimą įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu.

Gyventojų evakavimas – dėl gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos organizuotas gyventojų perkėlimas iš teritorijų, kuriose pavojinga gyventi ir dirbti, į kitas teritorijas, laikinai suteikiant jiems gyvenamąsias patalpas.

Kolektyvinės apsaugos statinys (KAS) – statinys ar patalpa, kurią ekstremaliųjų situacijų ar karo metu galima pritaikyti gyventojams apsaugoti nuo atsiradusių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių.

Slėptuvė – specialiosios paskirties statinys arba specialiai įrengta patalpa gyventojams, kurie užtikrina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų veiklą ekstremaliųjų situacijų ar karo metu, apsaugoti nuo atsiradusių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių.

Materialiniai ištekliai – nekilnojamasis turtas, transporto priemonės, statybinės medžiagos ir kiti ištekliai, kurie teisės aktų nustatyta tvarka gali būti panaudoti gresiančioms ar susidariusioms ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų veiklai palaikyti ir atkurti.

Perspėjimo sistema – visuma organizacinių ir techninių priemonių, kuriomis perspėjami gyventojai, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai apie gresiančią ar susidariusią situaciją ir išplatinama valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turima arba joms skirta informacija, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti.

Gyventojų ir civilinės saugos sistemos subjektų perspėjimo sirenomis sistema – perspėjimas apie gresiantį ar susidariusį pavojų, panaudojant elektromechanines ar elektronines – akustines sirenas, radijas ir televizija.

Gyventojų perspėjimo ir informavimo pranešimų sistema – perspėjimo pranešimų apie pavojų pateikimas, naudojant viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų teikėjo tinklą infrastruktūrą.

Kita įstaiga – socialinėje, švietimo, mokslo, kultūros, sporto, sveikatos priežiūros srityse veikiantis juridinis asmuo, kurio veiklos tikslas – tenkinti tam tikrus viešuosius interesus, išskyrus valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas.

Ūkio subjektas – Lietuvos Respublikoje įregistruotas ir gamybinę, komercinę, finansinę ar kitokią ūkinę veiklą vykdančio juridinio asmens, užsienio juridinio asmens filialas ar atstovybė.

Karo padėtis – Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir šio įstatymo nustatyta ypatinga teisinė padėtis, kuri įvedama prireikus ginti Tėvynę ginkluoto užpuolimo ar jo grėsmės atveju, kai kyla grėsmė Lietuvos valstybės suverenumui ar jos teritorijos vientisumui, arba prireikus vykdyti Lietuvos valstybės tarptautinius įsipareigojimus siekiant užtikrinti valstybės gynybą ir kitas gyvybiškai svarbias valstybės funkcijas karo metu.

Neįgalumo lygis - tai kompleksiskai įvertinus nustatytas asmens sveikatos būklės, savarankiškumo kasdieninėje veikloje ir galimybių ugdytis netekimo mastas.

Žala – gyventojų, ūkio subjekto ir kitos įstaigos turto netekimas arba sužalojimas, turėtos išlaidos (tiesioginiai nuostoliai) dėl pavojų likvidavimo ir jų padarinių šalinimo.

Kitos vartojamos sąvokos pateikiamos atitinkamuose šio Plano skyriuose.

PAGD prie VRM – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos;

Šiaulių APGV – Šiaulių apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba;

Pakruojo PGT – Pakruojo priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba;

Šiaulių AVPK – Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariatas.

III SKYRIUS

GRESIANČIOS EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS

1. Galimi pavojai Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje

Ekstremalieji įvykiai, kurie galėtų sukelti Pakruojo rajono savivaldybės lygio ekstremaliasias situacijas yra šie:

– **gamtinio pobūdžio** – geologinis ir hidrometeorologinis (stichiniai, katastrofiniai meteorologiniai ir stichiniai, katastrofiniai hidrologiniai) reiškinys, įvykis, susijęs su ledo lytimi, ledų sangrūdomis, ledo laukais, žmonių ligomis, vabzdžių antplūdis, augalų ligos ir kenkėjai, žuvų dusimas, laukinių žvėrių ir paukščių badas;

– **techninio pobūdžio** – transporto įvykiai, susiję su automobilių kelių eismu ir įvykiais vežant pavojingą krovinį, įvykis pramonėje, energetikos sistemoje, hidrotechnikos statinio, komunalinių sistemų avarija ir ryšių paslaugų teikimo vartotojams sutrikimas;

– **ekologinio pobūdžio** – aplinkos oro ir vandens užterštumas, dirvožemio grunto užterštumas arba kitoks jam padarytas poveikis, tarša branduolinėmis ir (ar) radioaktyviosiomis medžiagomis ar naftos produktais;

– **socialinio pobūdžio** – nevaldoma žmonių minia (grupė), įvykis pasienio ruože, įvykis susijęs su nusikalstama ir teroristine veikla, diversija;

– **kiti ekstremalieji įvykiai** – žmonių sveikatos sutrikimai, panika, traumos, mirties atvejai dėl užsikrėtimo, apsinuodijimai ar fizinio poveikio, gaisro keliamas pavojus, užsidegimo ar degimo grėsmė, pavojingas radinys, pavojus sunaikinti kultūros vertybę ar kultūros vertybės sunaikinimas, ar kitas neaprašytas įvykis, dėl kurio gali susidaryti arba susidaro ekstremalioji situacija.

2. Labiausiai tikėtini pavojai atlikus rizikos analizę

Atlikus rajono savivaldybės galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę (**PRIEDAS Nr. 1**) nustatyta, Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje didžiausi rizikos (pavojų) šaltiniai pagal jų rizikos lygį yra:

Santūriniai pavojų rizikos lygiai					
Eil. nr.	Pavojaus pavadinimas	Rizikos lygis			
		Gyventojų gyvybei ir sveikatai	Turtui ir aplinkai	Būtiniausioms gyvenimo (veiklos) sąlygoms	Bendras rizikos lygis
Didelės rizikos lygis					
1.	Labai stiprus ar stiprus vėjas (škvalas, viesulas, uraganas)	10 didelis	20 labai didelis	10 didelis	40
2.	Stichinis potvynis, užtvindymas, poplūdis	10 didelis	15 labai didelis	10 didelis	35
3.	Centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo sistemų avarija, sutrikimai	5 vidutinis	15 labai didelis	15 labai didelis	35
4.	Žmonių ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų pasireiškimas ir (ar) pavojingų užkrečiamųjų ligų išplitimas	12 didelis	4 priimtinas	16 labai didelis	32
5.	Labai smarki ar smarki audra (vėjas, perkūnija, lietus)	10 didelis	10 didelis	10 didelis	30
6.	Labai smarkus ar smarkus sniegis, smarki pūga	10 didelis	10 didelis	10 didelis	30

7.	Labai smarkus ar smarkus lietus ir mišrūs krituliai (kruša, šlapdriba), liundra, sudėtinis apšalas, plikledis	10 didelis	10 didelis	10 didelis	30
8.	Gaisrai atvirose teritorijose	10 didelis	10 didelis	10 didelis	30
9.	Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai	4 priimtinas	8 vidutinis	16 labai didelis	28
10.	Pastatų ir statinių gaisrai	8 vidutinis	12 didelis	8 vidutinis	28
11.	Pavojingas radinys	10 didelis	10 didelis	5 vidutinis	25

IV SKYRIUS PERSPĖJIMO IR INFORMAVIMO APIE GRESIANČIĄ AR SUSIDARIUSIĄ EKSTREMALIĄJĄ SITUACIJĄ ORGANIZAVIMAS

1. Bendros perspėjimo-informavimo nuostatos

Gyventojų, valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų darbuotojų informavimas apie gresiantį ar susidariusį ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją yra vienas svarbiausių civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos uždavinių.

Už Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių gyventojų, valstybės ir savivaldybės institucijų ar įstaigų, ūkio subjektų ir kitų įstaigų perspėjimą bei informavimą atsakingi yra:

- valstybės lygiu – PAGD prie VRM Pajėgų valdymo valdybos Situacijų koordinavimo skyrius (toliau – PVV SKS) ir Šiaulių APGV Civilinės saugos skyrius;
- savivaldybės lygiu – savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu (įsakymu) savivaldybės administracijos įgaliotas asmuo (darbuotojas);
- EĮ vietoje arba ES židinyje – atvykusių civilinės saugos sistemos pajėgų gelbėjimo darbų vadovas, jeigu susidariusi padėtis gali sukelti staigų ir didelį pavojų gyventojų gyvybei sveikatai, padaryti žalą turtui ir aplinkai.

Lietuvos Respublikoje yra nustatyti aštuoni civilinės saugos signalai, t. y.:

Įspėjamasis garsinis signalas – „**Dėmesio visiems**“ (*skelbimas sirenų pulsuojančiu garsiniu signalu (kaukimu), kuris trunka 3 min. Po to perduodamas atitinkamas civilinės saugos signalas ir pranešimas kaip elgtis. Tai kartojama 5 kartus. Pauzė tarp pranešimų – 1 min.*).

Įspėjamieji balsu skelbiami signalai:

- ⇒ „Cheminis pavojus“
- ⇒ „Radiacinis pavojus“
- ⇒ „Katastrofinis užtvindymas“
- ⇒ „Potvynio pavojus“
- ⇒ „Uragano pavojus“

⇒ „Oro pavojus“

⇒ „Perspėjimo sistemos patikrinimas“

Parengtų pranešimų (perspėjimo tekstų pavyzdžiai) apie pavojų formos pateiktos plano **PRIEDE Nr. 27**.

2. Perspėjimo-informavimo priemonės

Gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams (toliau – civilinės saugos sistemos subjektai) perspėti apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją naudojamos šios perspėjimo priemonės:

❖ **perspėjimo sirenomis sistema** (toliau – **PSS**). Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje yra 3 centralizuoto valdymo ir 19 vietinio valdymo elektros sirenų. Jų sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 23**.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių centralizuotų valdymo (elektros) sirenų priežiūrą vykdo Vaidoto Sipavičiaus individuali įmonė, su kuria Pakruojo rajono savivaldybės administracija 2016 m. lapkričio 14 d. yra sudariusi paslaugos teikimo sutartį Nr. SS-16-93 (**PRIEDAS NR. 61**).

Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu už sirenų, kurios priklauso Pakruojo rajono savivaldybei (8 sirenos), įjungimą, yra paskirti savivaldybės administracijos darbuotojai (**PRIEDAS Nr. 25**). Jų techninę priežiūrą ir remonto paslaugas atlieka Marius Šimanskis, vykdamas individualią veiklą pagal veiklos vykdymo pažymą, su kuriuo Pakruojo rajono savivaldybės administracija 2017 m. gruodžio 1 d. yra sudariusi paslaugos teikimo sutartį Nr. SS-17-127 (**PRIEDAS NR. 61**).

Likusias vietinio valdymo elektros sirenas prižiūri ir valdo patys ūkio subjekto, kitų įstaigų vadovų įsakymu paskirti įstaigos darbuotojai.

❖ **gyventojų perspėjimo ir informavimo, naudojant viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų tiekėjų tinklų infrastruktūrą, sistema** (toliau – **GPIS**). Visa informacija, kaip savo mobiliuosiuose telefonuose įsidiegti šią paslaugą, galima rasti interneto tinklalapyje www.gpis.vpgt.lt arba www.pakruojis.lt (civilinė sauga / civilinės saugos informacija / Gyventojų perspėjimas ir informavimas).

❖ **automobiliai su įgarsinimo įranga**. Tai valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų **garsinės avarinės signalizavimo sistemos**. Pakruojo rajono gyventojų perspėjimui būtų pasitelkti Šiaulių AVPK ir Šiaulių APGV Pakruojo PGT tarnybiniai automobiliai.

❖ **savivaldybės teritorijoje girdimas regioninės radijo ir televizijų stotys**. Skubi informacija ir rekomendacijos apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti, perduodamos per Lietuvos nacionalinį radiją ir televiziją, kitus transliuotojus (rajo savivaldybės teritorijoje girdimas regioninės radijo ir televizijų stotis). Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje girdimos regioninės radijo stotys – „Saulės radijas“ ir „RS2“, transliuojamos televizijos – „Šiaulių televizija“. Pilna informacija apie minėtas stotis pateikta plano **PRIEDE Nr. 24**. Su minėtomis stotimis yra pasirašytos bendradarbiavimo sutartys dėl gyventojų informavimo ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų atvejais (**PRIEDAS NR. 61**). Pranešimą apie ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją bei elgesio rekomendacijas regioniniams transliuotojams pateikia Šiaulių APGV.

❖ **žiniasklaida ir interneto svetainė.** Pranešimas apie gresiantį ar susidariusį ekstremaliąjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją gali būti skelbiamas rajoniniame laikraštyje „Auksinė varpa“, Pakruojo rajono savivaldybės interneto svetainėje www.pakruojis.lt, kituose socialiniuose tinkluose.

❖ **žinybiniai ir specialiosios paskirtis ryšių tinklai.** Rajono gyventojai ir civilinės saugos sistemos subjektai papildomai gali būti perspėjami naudojant viešųjų ryšių tinklus, specialios paskirties tinklus, taip pat ir civilinės saugos sistemos subjektų turimus žinybinius ryšių tinklus ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose nustatyta tvarka.

❖ **pasiuntiniai.** Gyvenamosiose vietovėse (teritorijose), kuriose nėra sirenų arba nėra galimybių panaudoti kitų įspėjamųjų garsinių priemonių, gyventojai, kitos įstaigos, ūkio subjektai perspėjami ir informuojami per pasiuntinius: seniūnus, seniūnijų darbuotojus, seniūnijų seniūnaičius, bendruomenės atstovus ir kt. Pasiuntinių, kurie privalo informuoti rajono gyventojus tose gyvenamosiose vietovėse, kuriuose nėra sirenų arba nėra galimybių panaudoti kitų įspėjamųjų garsinių priemonių, sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 26**.

3. Savivaldybės administracijos atsakingo darbuotojo veiksmai gavus nurodymą perspėti ir informuoti savivaldybėje esančius gyventojus ir civilinės saugos sistemos subjektus

Savivaldybės administracijos atsakingas darbuotojas – Pakruojo rajono savivaldybės administracijos vyriausiasis specialistas (civilinei saugai ir mobilizacijai).

3.1. Savivaldybės administracijos atsakingo darbuotojo veiksmai gavus savivaldybės administracijos direktoriaus, savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų vadovo nurodymą perspėti ir informuoti savivaldybėje esančius civilinės saugos sistemos subjektus ir teisės aktų nustatyta tvarka vykdyti kitus nurodymus

Savivaldybės administracijos atsakingas darbuotojas gavęs savivaldybės administracijos direktoriaus, savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų vadovo nurodymą perspėti ir informuoti savivaldybėje esančius civilinės saugos sistemos subjektus per PSS, privalo:

- 1) patikslinti sirenų įjungimo datą ir laiką;
- 2) priimti administracijos direktoriaus arba savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų vadovo pasirašytą pranešimą apie įvykį ir trumpojo perspėjimo pranešimo tekstą;
- 3) perspėti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM Situacijų koordinavimo skyriaus (toliau – PAGD prie VRM PVV SKS) budinčios pamainos vyriausiąjį arba vyresnįjį specialistą ir Šiaulių APGV darbuotoją, atsakingą už perspėjimą;
- 4) pranešimą apie įvykį pateikti:
 - PAGD prie VRM PVV SKS budinčios pamainos vyriausiajam arba vyresniajam specialistui, kuris nurodytu laiku privalo pranešimą apie įvykį paskelbti per LRT;
 - Šiaulių APGV struktūrinio padalinio darbuotojui, atsakingam už perspėjimą, kuris privalo pranešimą apie įvykį pateikti regioniniam transliuotojui;
 - regioniniam transliuotojui, veikiančiam savivaldybės teritorijoje, nurodyti laiką, kada šis pranešimas privalo būti skelbiamas gyventojams;
- 5) perspėti suinteresuotas valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus;
- 6) perduoti trumpąjį perspėjimo pranešimą, kurio perdavimo per GPIS pradžia turi sutapti su sirenų jungimo laiku. Pranešimas kartojamas 5 kartus. Pauzės tarp pranešimų trukmė – 1 min.;

- 7) organizuoti vietinio ir centralizuoto valdymo sirenų įjungimą ir (ar) pasiuntinių išsiuntimą nurodytu laiku;
- 8) esant galimybei kontroliuoti PSS ir GPIS veikimą;
- 9) informuoti nurodymus davusius asmenis apie nurodymų įvykdymą;
- 10) įrašyti darbo žurnale gautus nurodymus ir aprašyti atliktus veiksmus.

Savivaldybės administracijos atsakingas darbuotojas gavęs nurodymus perspėti gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus per **GPIS**, privalo:

- 1) priimti administracijos direktoriaus arba jo paskirto savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų vadovo pasirašytą trumpąjį perspėjimo pranešimą arba jų žodiniu nurodymu parengti trumpąjį perspėjimo pranešimą;

- 2) patikslinti trumpojo perspėjimo pranešimo perdavimo laiką ir teritoriją, taip pat, kiek kartų kartoti pranešimą ir kokia pauzės tarp pranešimų trukmė, kokiais kanalais ir kalbomis perduoti pranešimą;

- 3) perspėti apie GPIS panaudojimą Šiaulių APGV darbuotoją, atsakingą už perspėjimą, ir PAGD prie VRM PVV SKS būdinčios pamainos vyriausiąjį arba vyresnįjį specialistą, kuris privalo koordinuoti savivaldybės trumpojo perspėjimo pranešimo siuntimo eigą;

- 4) nurodytu laiku perduoti trumpąjį perspėjimo pranešimą;

- 5) esant galimybei kontroliuoti GPIS veikimą;

- 6) informuoti nurodymus davusius asmenis apie nurodymų įvykdymą;

- 7) įrašyti darbo žurnale gautus nurodymus ir aprašyti atliktus veiksmus;

- 8) jei dėl techninių priežasčių neveikia savivaldybės GPIS valdymo darbo vieta arba negalima prisijungti prie GPIS serverio, paskambinti PAGD prie VRM PVV SKS būdinčios pamainos vyriausiajam arba vyresniajam specialistui ir paprašyti perduoti trumpąjį perspėjimo pranešimą:

- pateikti elektroniniu paštu savivaldybės administracijos direktoriaus arba savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų vadovo pasirašytą trumpąjį perspėjimo pranešimą *PDF* ir *Word* formatais ir nurodymus dėl jo perdavimo;

- nurodyti adresą ar gyvenamąją vietovę, ar koordinates, ar administracinį vienetą ir perspėjimo zonos spindulį;

- įsitikinti, kad nurodymai supraciti teisingai;

- esant galimybei, kontroliuoti GPIS veikimą;

- įrašyti darbo žurnale gautus nurodymus ir aprašyti atliktus veiksmus;

- informuoti nurodymus davusius asmenis apie nurodymų įvykdymą;

- informuoti Bendrąjį pagalbos centrą (BPC).

3.2. Savivaldybės administracijos atsakingo darbuotojo veiksmai gavus Šiaulių APGV nurodymą perspėti gyventojus ir savivaldybėje esančius civilinės saugos sistemos subjektus

Savivaldybės administracijos atsakingas darbuotojas gavęs Šiaulių APGV nurodymą perspėti gyventojus ir civilinės saugos sistemos subjektus per **PSS**, privalo:

- 1) patikslinti sirenų įjungimo laiką;

- 2) priimti pranešimą apie įvykį;

- 3) informuoti savivaldybės administracijos direktorių, savo tiesioginį viršininką apie gautus nurodymus perspėti ir informuoti gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus;

- 4) perspėti savivaldybės lygio suinteresuotas valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus;

5) pateikti regioniniam transliuotojui, veikiančiam savivaldybės teritorijoje, pranešimą apie įvykį ir nurodyti laiką, kada šis pranešimas privalo būti skelbiamas gyventojams;

6) organizuoti vietinio ir centralizuoto valdymo sirenų įjungimą ir (ar) pasiuntinių išsiuntimą nurodytu laiku;

7) esant galimybei kontroliuoti PSS ir GPIS veikimą;

8) informuoti Šiaulių APGV darbuotoją, atsakingą už perspėjimą, apie nurodymų įvykdymą;

9) įrašyti darbo žurnale gautus nurodymus ir aprašyti atliktus veiksmus.

3.3. Savivaldybės administracijos atsakingo darbuotojo veiksmai gavus pranešimą apie įvykusią avariją pavojinguose objektuose

Savivaldybės administracijos atsakingas darbuotojas gavęs savivaldybės administracijos direktoriaus arba jo paskirto savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų vadovo nurodymą perspėti gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus, įvykus avarijai pavojingame objekte, privalo:

1) patikslinti, ar būtina panaudoti vieną iš perspėjimo sistemų (PSS arba GPIS), ar abi;

2) perspėti gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus šio skyriaus 3.1. dalyje nurodyta tvarka.

3.4. Savivaldybės administracijos atsakingo darbuotojo veiksmai dėl techninių kliūčių neveikiant perspėjimo ir informavimo sistemai ir nesankcionuotai įsijungus sirenai

Sutrikus rajono savivaldybės teritorijoje esančiai perspėjimo ir informavimo sistemai, savivaldybės administracijos atsakingas darbuotojas:

1) nedelsiant susisiektis su už techninę priežiūrą atsakingu asmeniu (**PRIEDAI NR. 61**). ir išsiaiškina gedimo priežastis ir šalinimo galimybes bei trukmę, taip pat pagalbos poreikį;

2) informuoja apie susiklosčiusią situaciją:

- savivaldybės administracijos direktorių;
- ekstremaliosios situacijos operacijos vadovą (*jei ES atveju buvo paskirtas*);
- Šiaulių APGV Civilinės saugos skyriaus atsakingą darbuotoją (mob. +370 612 43 471);
- PAGD prie VRM PVV SKS budėtoją (tel. (8 5) 271 7511, 212 0635, mob. +370 610 02 359).

3) vykdo savivaldybės administracijos direktoriaus ar ES atveju paskirto ekstremaliosios situacijos operacijos vadovo nurodymus panaudoti įmanomas alternatyvias perspėjimo-informavimo priemones, t. y.:

- aktyvuoti GPIS (*jeigu ji veikia*);
- kreiptis į policijos komisariatą dėl spec. transporto priemonių pasitelkimo;
- kreiptis į seniūnijų seniūnus ir seniūnaičių pagalbos.

4) apie atliktus visus nurodymus informuoja savivaldybės administracijos direktorių ar ekstremaliosios situacijos operacijos vadovą (*jei ES atveju buvo paskirtas*), Šiaulių APGV Civilinės saugos skyriaus atsakingą darbuotoją, PAGD prie VRM PVV SKS budėtoją.

Asmenys atsakinti už PSS ir GPIS techninių priemonių priežiūrą įvykus šių sistemų funkcionavimo sutrikimams (gedimams arba nesankcionuotiems įsijungimams):

- 1) neatidėliotinai imasi šalinti gedimus;
- 2) apie tai informuoja savivaldybės administracijos atsakingą darbuotoją;
- 3) pateikia raštišką paaiškinimą savivaldybės administracijos direktoriui.

4. Pasiuntinių, kurie privalo informuoti gyventojus tose gyvenamosiose vietovėse, kuriuose nėra sirenų arba nėra galimybių panaudoti kitų įspėjamųjų garsinių priemonių, tvarka

Gyvenamosiose vietovėse (teritorijose), kuriose nėra sirenų arba nėra galimybių panaudoti kitų įspėjamųjų garsinių priemonių, gyventojai, kitos įstaigos, ūkio subjektai perspėjami ir informuojami per pasiuntinius: seniūnus, seniūnijų darbuotojus, seniūnijų seniūnaičius, bendruomenės atstovus ir kt.

Pasiuntinių, kurie privalo informuoti gyventojus tose gyvenamosiose vietovėse, kuriuose nėra sirenų arba nėra galimybių panaudoti kitų įspėjamųjų garsinių priemonių, sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 26**.

V SKYRIUS

INFORMACIJOS APIE EKSTREMALŲJŲ ĮVYKŲ AR EKSTREMALIAJĄ SITUACIJĄ GAVIMO IR PERDAVIMO TVARKA

1. Informacijos apie gresiantį ar susidariusį ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją gavimas ir perdavimas

Pakruojo rajono savivaldybės civilinės saugos sistemos pajėgos, atsakingos ir suinteresuotos institucijos gresiant ar susidarius ekstremaliajam įvykiui ar ekstremaliajai situacijai **nedelsiant** teikia informaciją:

- Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriui, Pakruojo rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisijos pirmininkui (tel. (8 421) 69 070, faks. (8 421) 69 090, mob. +370 616 46 995, e. paštas savivaldybe@pakruojis.lt);

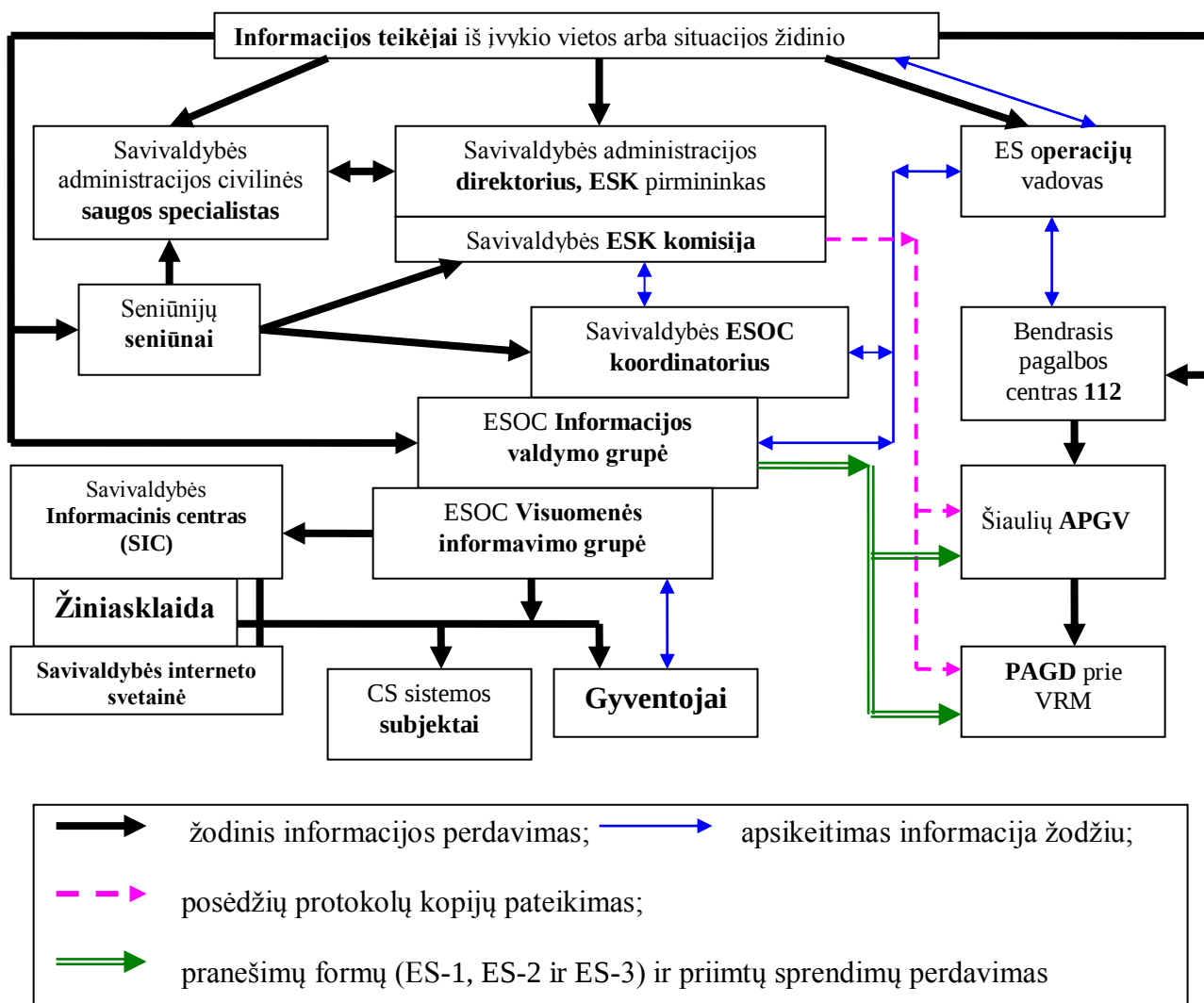
- Pakruojo rajono savivaldybės administracijos vyriausiajam specialistui (civilinei saugai ir mobilizacijai) (tel./ faks. (8 421) 61 054, mob. +370 614 51 544, e. paštas daiva.rociene@pakruojis.lt).

Kai sušauktas rajono savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų operacijų centras (ESOC):

- Pakruojo rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro koordinatoriui (tel. (8 421) 69 083, mob. +370 656 12 009, e. paštas marius.senulis@pakruojis.lt).

Informacijos priėmimo ir perdavimo (keitimosi) schema pateikta plano **PRIEDE Nr. 29**.

Informacijos gavimo ir perdavimo bendra schema

Išsamesnė schema (su kontaktais) pateikta plano **PRIEDE Nr. 30**.

Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu (**PRIEDAS Nr. 28**) Pakruojo rajono savivaldybėje už informacijos apie gresiantį ar susidariusį ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją priėmimo organizavimą ir perdavimą paskirtas savivaldybės administracijos vyriausiasis specialistas (civilinei saugai ir mobilizacijai) (toliau – civilinės saugos specialistas).

Jis yra atsakingas už informacijos priėmimą iš rajono civilinės saugos sistemos pajėgų, suinteresuotų ir atsakingų institucijų, kitų informacijos tiekėjų, jos perdavimą PAGD prie VRM, Šiaulių APGV, atsakingoms ir suinteresuotoms institucijoms, gyventojams.

Keitimosi informacija apie gresiantį ar susidariusį ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją Pakruojo rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) patvirtintas administracijos direktoriaus įsakymu (**PRIEDAS Nr. 28**).

Tvarkos aprašas reglamentuoja informacijos apie gresiantį ar įvykusį ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją (toliau – *informacija*) teikimą Pakruojo rajono savivaldybės administracijos civilinės saugos specialistui ir perdavimą atsakingoms institucijoms bei informacijos teikėjams.

2. Civilinės saugos specialisto veiksmai perduodant informaciją apie gresiantį ar susidariusį ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją PAGD prie VRM ir apskrities PGV

Civilinės saugos specialistas gavęs atitinkamą informaciją ją patikrina, įvertina ir :

1. **Nedelsiant telefonu teikia informaciją** PAGD prie VRM PVV SKS (tel. (8 5) 271 7511, 212 0635, mob. +370 610 02 359) ir Šiaulių APGV (mob. 8 612 43471) kai:

- *prognozuojama, kad bus pasiekti ar viršyti Vyriausybės patvirtinti ekstremaliųjų įvykių kriterijai;*
- *gresia ekstremalioji situacija;*
- *pasiekti ar viršyti Vyriausybės patvirtinti ekstremaliųjų įvykių kriterijai;*
- *susidarė (paskelbta) ekstremalioji situacija.*

Telefonu pateikiami šie duomenys:

- gresiančio ar susidariusio ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos laikas, vieta, pobūdis, priežastys;
- atlikti pirminiai veiksmai ir priimti sprendimai;
- prognozės ir planuojami veiksmai;
- esami ir galimi pavojai žmonių sveikatai, gyvybei, socialinėms sąlygoms, turtui ir aplinkai;
- gelbėjimo darbų vadovo pareigos, vardas, pavardė ir kontaktiniai tel. Nr.;
- paskirto ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo pareigos, vardas, pavardė ir kontaktiniai duomenys.

2. **Susidarius (paskelbus) ekstremaliajai situacijai teikia informaciją** el. paštu PAGD prie VRM PVV SKS budėtojui (sks@vpgt.lt) ir Šiaulių APGV (siauliai.css@vpgt.lt) :

- pranešimų formą **ES-1**. *Pranešimas užpildydamas ne vėliau, kaip per 2 val. nuo gelbėjimo darbų pradžios;*
- savivaldybės ESK posėdžio protokolo kopiją;
- savivaldybės administracijos direktoriaus priimtų įsakymų kopijas.

3. **Kai aktyvuotas savivaldybės ESOC teikia informaciją** el. paštu PAGD prie VRM PVV SKS ir Šiaulių APGV:

- savivaldybės ESK posėdžių protokolų kopijas, praėjus ne vėliau kaip 12 val. po kiekvieno posėdžio;
- savivaldybės administracijos direktoriaus priimtų įsakymų kopijas;
- aplinkos tyrimų rezultatus;

pranešimo formą **ES-2**, jeigu yra pasikeitusi situacija. *Šis pranešimas teikiamas kas 4 valandas nuo pirminio pranešimo apie susidariusią ekstremaliąją situaciją pateikimo. Jei ekstremaliosios situacijos vietoje padėtis nesikeičia, forma **ES-2 nepildoma**;*

- kitą prašoma aktuali informacija susijusi su ES;
- pranešimo formą **ES-3**, kai ES atšaukiama ir jos padariniai pašalinti.

Pranešimų formos **ES-1**, **ES-2** ir **ES-3** pateiktos plano **PRIEDE NR. 32**.

Informacija apie gresiantį ar susidariusį ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją PAGD prie VRM **teikiama telefonu, faksu arba elektroniniu paštu**, formos **nepildomos**.

3. Informacijos apie ekstremalų įvykį ar ekstremaliąją situaciją perdavimą savivaldybės administracijoje, rajono civilinės saugos sistemos pajėgoms, valstybės ir savivaldybės institucijoms, įstaigoms, kitiems civilinės saugos sistemos subjektams ir gretimoms savivaldybėms tvarka

Informacijai perduoti savivaldybės administracijos darbuotojams, rajono civilinės saugos pajėgoms, valstybės ir savivaldybės institucijoms, įstaigoms, kitiems civilinės saugos sistemos subjektams ir gretimoms savivaldybėms naudojamas linijinis ir mobilusis telefono ryšys bei elektroninis paštas.

Informacija apie galimą ir esamą ekstremalų įvykį ar ekstremaliąją situaciją perduodama:

- pagal pobūdį atitinkamam savivaldybės administracijos struktūriniam padaliniui arba konkrečiam administracijos specialistui (savivaldybės administracijos struktūra ir kontaktiniai duomenys pateikti plano **PRIEDE Nr. 9**);
- pagal pobūdį kompetentingai teritorinei valstybės, savivaldybės institucijai arba įstaigai (kontaktiniai duomenys plano **PRIEDE Nr. 6**);
- gyvybiškai svarbias paslaugas teikiantiems ūkio subjektams ir įstaigoms (kontaktiniai duomenys plano **PRIEDE Nr. 6**), jeigu tai gali sutrikdyti jų veiklą;
- gretimoms savivaldybių administracijoms (kontaktiniai duomenys plano **PRIEDE Nr. 6**), jeigu joms egzistuoja pavojaus grėsmė.

Informacijos apie ekstremalų įvykį ar ekstremaliąją situaciją priėmimo ir perdavimo Šiaulių APGV, PAGD prie VRM, kaimyninėms savivaldybėms schema pateikta plano **PRIEDE Nr. 31**.

Už ryšių organizavimą, duomenų perdavimo įrangos bei sistemų veiklą atsakingi Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Teisės ir civilinės metrikacijos skyriaus Informacinių technologijų poskyrio inžinieriai.

4. Visuomenės informavimo civilinės saugos ir ekstremaliosios situacijos klausimais organizavimas

Gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai rajone periodinį gyventojų informavimą organizuoja savivaldybės ESOC (sudėtis ir kontaktiniai duomenys plano **PRIEDUOSE Nr. 3 ir 5**), t. y.:

1. Gaunamos informacijos pagrindu savivaldybės ESOC Operacinio vertinimo ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos grupė **renigia** informacinius pranešimus, kitą viešąją informaciją, o savivaldybės ESOC Visuomenės informavimo grupė ją **platina** visuomenės informavimo priemonėmis. Informacija rajono gyventojams bus teikiama per rajoninį laikraštį „Auksinę varpą“, savivaldybės internetinį puslapį www.pakruojis.lt, Šiaulių regiono radijo ir televizijos stotis (**PRIEDAS Nr. 24**), seniūnijų seniūnus, seniūnaičius, bendruomenės pirmininkus.

2. Savivaldybės ESOC Administravimo ir elektroninių ryšių organizavimo bei palaikymo grupė **aktyvina** „karštąją liniją“ – telefonus Nr. (8 421) 69 078, 69 094, 61 700 ir elektroninį paštą savivaldybe@pakruojis.lt, ją **aptarnauja** ir informaciniuose pranešimuose **skelbia** visuomenei jos kontaktinius duomenis. Savivaldybės ESK sprendimu „karštosios linijos“ kontaktai gali keistis, gali būti įkuriami tam tikroje savivaldybės administracijos patalpoje. Savivaldybės ESK vadovo sprendimu „karštoji linija“ gali būti įkuriami greta ekstremaliosios situacijos esančiose vietose, priklausomai nuo ekstremaliosios situacijos įvykio, pobūdžio ir kt. veiksnių.

3. Savivaldybės administracijos direktoriaus, paskirto ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo arba savivaldybės ESOC koordinatoriaus sprendimu, **steigia savivaldybės informacinį**

centrą (toliau – SIC), kurį sudaro ESOC Visuomenės informavimo ir Informacijos valdymo grupių atstovai. SIC vykdo tokias pagrindines funkcijas:

- pagal savivaldybės ESOC Operacinio vertinimo ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos grupės vadovo pateiktą informaciją atsako į gyventojų klausimus, informuoja nukentėjusiųjų ar žuvusiųjų artimuosius, rengia ir teikia informacinius pranešimus žiniasklaidos priemonėms;

- organizuoja spaudos konferencijas.

Gyventojams skelbiama patikrinta informacija:

- *pavojaus vieta, pobūdis, šaltinis, kylanti grėsmė, jos poveikio zona ir vystymosi prognozės;*
- *patarimai kaip elgtis ir apsisaugoti;*
- *teikiama skubi pagalba;*
- *informacija apie evakavimą ir laikiną apgyvendinimą;*
- *atliekami reaguojančių CS sistemos subjektų veiksmai, siekiant suvaldyti, sušvelninti padėtį ir artimiausiu metu planuojamos priemonės;*
- *aplinkos komponentų taršos tyrimų rezultatai ir išvados;*
- *duomenys apie EĮ ar ES židinyje dirbančias tarnybas, kitus pasitelktus resursus;*
- *informacija apie nukentėjusius, hospitalizuotus, žuvusius žmones;*
- *informacija apie veiksmus, galinčius pabloginti situaciją;*
- *papildomos rekomendacijos dėl gyventojų tolimesnių veiksmų ir taikytinų apsisaugojimo būdų bei priemonių;*
- *informacija apie pavojaus (EĮ ar ES) likvidavimą, jos suvaldymą arba pabaigą ir taikomas prevencijos priemonės.*

VI SKYRIUS GYVENTOJŲ EVAKAVIMO ORGANIZAVIMAS

1. Gyventojų evakavimas

Atsižvelgiant į ekstremaliosios situacijos pasekmes (padarinius) gyventojų evakavimas gali būti: *laikinas, ilgalakis ir negrįžtamas*.

Gyventojų evakavimas – dėl gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos organizuotas gyventojų perkėlimas iš teritorijų, kuriose pavojinga gyventi ir dirbti, į kitas teritorijas, laikinai suteikiant jiems gyvenamąsias patalpas.

Gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai, atsižvelgdami į ekstremaliosios situacijos, sukeltą pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai arba gavę Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremaliųjų situacijų komisijos siūlymą ar sprendimą evakuoti gyventojus priima:

Ūkio subjektų ir kitų įstaigų vadovai:

- kai gyventojai evakuojami iš ūkio subjektui ar kitai įstaigai priklausančios teritorijos ir pastatų.

Administracijos direktorius:

- kai gyventojai evakuojami iš vienos savivaldybės teritorijos į kitos (gretimos ar negretimos) savivaldybės teritoriją, suderinęs su PAGD prie VRM;
- kai gyventojai evakuojami vienos savivaldybės teritorijoje.

Kai prireikia ginti Tėvynę arba vykdyti Lietuvos valstybės tarptautinius įsipareigojimus, karo padėtį atskiru nutarimu, patvirtindamas Respublikos Prezidento dekretą, skelbia Seimas.

Įvedus karo padėtį ir atsižvelgdama į pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai sprendimą evakuoti gyventojus priima Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Vyriausybės priimtame nutarime dėl gyventojų evakavimo ir savivaldybės administracijos direktoriaus išleistame įsakyme turi būti nurodyta:

- ✓ gyventojų evakavimo priežastys;
- ✓ teritorija, iš kurios nuspręsta evakuoti gyventojus;
- ✓ teritorija, į kurią nuspręsta evakuoti gyventojus;
- ✓ prireikus – sprendimai ar siūlymai panaudoti valstybės ar savivaldybės administracijos direktoriaus rezervą.

Valstybiniu lygiu gyventojų evakavimą koordinuoja valstybės ESOC, derindamas veiksmus su karo komendantu.

Įvedus karo padėtį Lietuvos Respublikos Seimas sustabdo vietos savivaldos institucijų įgaliojimus arba jos negali veikti, savivaldybės gyventojų evakavimo ir priėmimo komisija:

- tampa tiesiogiai pavaldi ir atskaitinga tos teritorijos karo komendantui;
- vykdo tas pačias funkcijas kaip ir ES atvejais.

Asmenų, turinčių teisę į karo belaisvių statusą ir karo belaisvių repatrijavimo iš Lietuvos Respublikos vykdo Lietuvos ginkluotosios pajėgos.

Gyventojų evakavimą savivaldybėje organizuoja savivaldybės administracijos direktoriaus sudaryta gyventojų evakavimo ir priėmimo komisija. Gyventojų evakavimo ir priėmimo komisija pradeda funkcionuoti gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai (ar karo padėties metu), kai savivaldybės administracijos direktorius, įvertinęs susidariusią situaciją, priima sprendimą dėl gyventojų evakavimo ir laikino jų apgyvendinimo.

Ekstremaliosios situacijos metu sprendimą dėl skubaus gyventojų iškeldinimo iš židinio priima gelbėjimo darbų vadovas.

Pakruojo rajono savivaldybės Gyventojų evakavimo ir priėmimo komisija (toliau – GEP Komisija) (**PRIEDAS Nr. 4**), organizuoja gyventojų *evakavimą, priėmimą, laikinų gyvenamųjų patalpų ir gyvybiškai būtinų paslaugų*: gyventojų aprūpinimas maistu, geriamuoju vandeniu, medikamentais, švariais drabužiais ir kitų (toliau – būtiniausios paslaugos), suteikimą.

Kai gyventojai evakuojami iš vienos savivaldybės į kitą, gyventojų evakavimą organizuoja savivaldybės, iš kurios evakuojami gyventojai, GEP Komisija, o gyventojų priėmimą, laikinųjų gyvenamųjų patalpų ir būtiniausių paslaugų jiems suteikimą – savivaldybės, į kurią evakuojami gyventojai, GEP Komisija.

Savivaldybės administracijos direktoriui, priėmus sprendimą evakuoti gyventojus, GEP Komisija pradeda organizuoti ir vykdyti gyventojų evakavimą. **GEP Komisija organizuoja:**

- gyventojų informavimą apie evakavimą. *Parengtame tekste apibūdinama ekstremalioji situacija, jos keliama grėsmė, išplitimo galimybė, evakavimo pradžios laikas, nurodoma evakavimui skirtas transporto atvykimo vieta, **surinkimo** punktų adresai, evakavimosi maršrutai, pagrindiniai nurodymai gyventojams (priminimas gyventojams, kad prieš išvykstant iš namų pasirūpinti paliekamų namų ir daiktų apsauga, atjungti elektros, vandens, dujų tiekimą, pasiimti dokumentus ir kitus svarbius bei būtinus daiktus, maisto produktus 2-3 paroms, geriamojo vandens atsargų). Informacija apie evakavimą skelbiama savivaldybės interneto svetainėje (nuolat atnaujinama), perduodama perspėjimo pranešimais (GPIS), el. paštu;*
- eismo reguliavimą gyventojų evakavimo maršrutuose;
- gyventojų priėmimą, stacionarių ar laikinų gyvenamųjų patalpų laikiną suteikimą ir gyvybiškai būtinų paslaugų (gyventojų aprūpinimą maistu, geriamuoju vandeniu, medikamentais, švariais drabužiais, pirmosios ir skubiosios medicinos pagalbos ir kitų gyvybiškai būtinų paslaugų) suteikimą;

- gyventojų **surinkimo**, **tarpinių** gyventojų evakavimo ir gyventojų **priėmimo** punktų veiklos koordinavimą, evakuotų gyventojų registravimą;
- aprūpinimą transporto priemonėmis, reikalingomis gyventojams evakuoti;
- transporto priemonių paskirstymą gyventojų **surinkimo** punkтам, šių transporto priemonių ir (ar) pėsčiųjų kolonų palydą, apsaugą;
- informacijos apie gyventojų evakavimą teikimą visuomenei ir su evakavimu susijusioms valstybės ir savivaldybių institucijoms, ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms;
- pagalbinės technikos, būtinos sklandžiam judėjimui užtikrinti (sugedusioms transporto priemonėms patraukti nuo važiuojamosios dalies, kuriai papildyti ar kitos), telkimą gyventojų evakavimo maršrutuose;
- informacijos pateikimą gyventojams, kurie turi galimybę evakuotis savarankiškai nuosavomis ar kitomis transporto priemonėmis arba pėsčiomis, pateikimą per visuomenės informavimo priemones apie evakavimą, evakavimo maršrutus ir gyventojų surinkimo, tarpinius gyventojų evakavimo ir gyventojų priėmimo punktus;
- kitų gyventojams evakuoti būtinų funkcijų atlikimą savivaldybės teritorijoje.

Prireikus GEP Komisijai padeda savivaldybės ESOC.

Gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai, gyventojai, atsisakantys evakuotis, registruojami pasirašytinai atsisakiusių evakuoti gyventojų sąrašė.

2. Gyventojų evakavimo, priėmimo tvarka

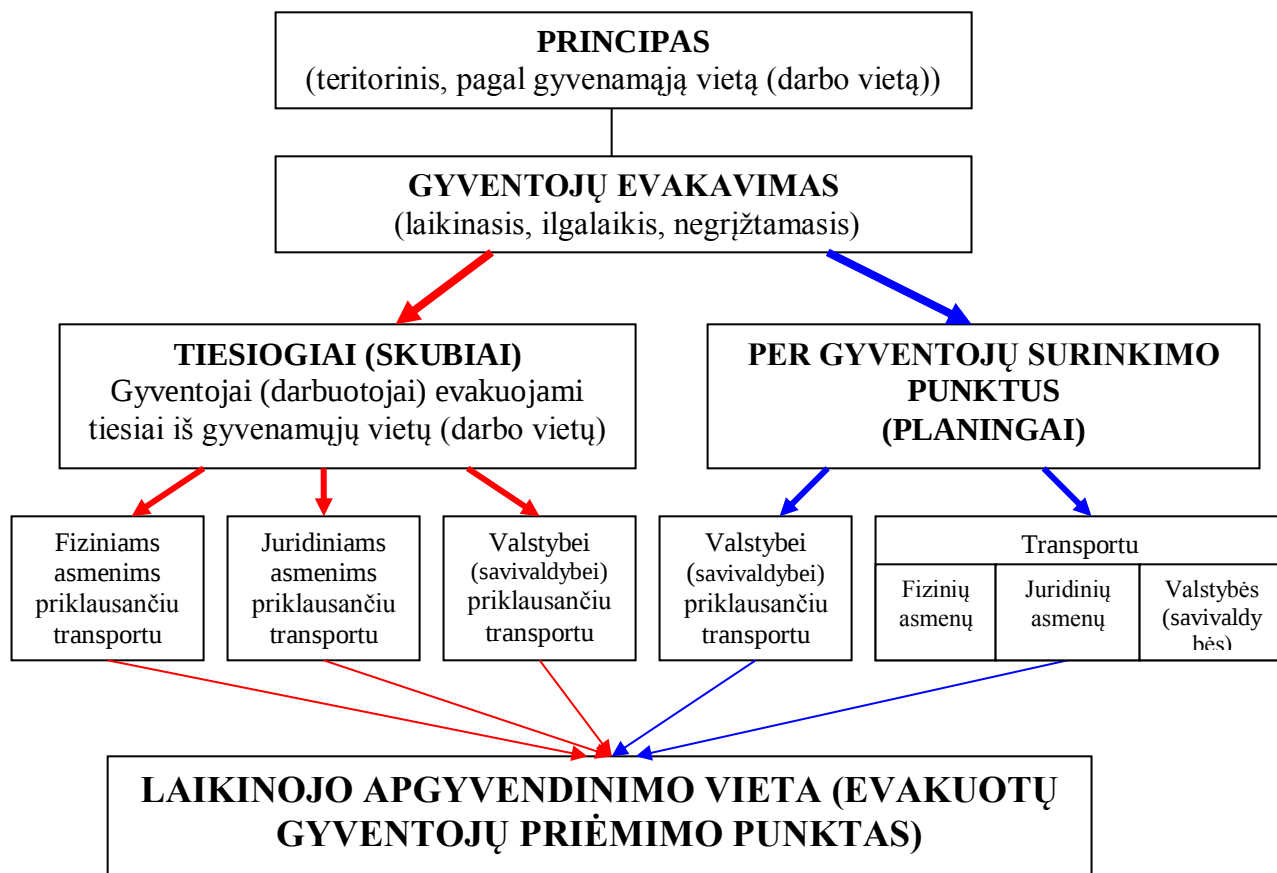
Gyventojų evakavimui organizuoti savivaldybėje įkuriami punktai:

- gyventojų **surinkimo**;
- **tarpiniai** gyventojų evakavimo;
- gyventojų **priėmimo**.

Atsižvelgdamas į ekstremaliosios situacijos, karo veiksmų sukeltą pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, galimą ekstremaliosios situacijos plitimo kryptį, savivaldybės administracijos direktorius, o karo padėties atveju – karo komendantas pasirenka gyventojų evakavimo maršrutą ir nustato, per kuriuos gyventojų **surinkimo**, **tarpinius** gyventojų evakavimo ir gyventojų **priėmimo** punktus bus vykdomas gyventojų evakavimas.

Kai dėl ekstremaliosios situacijos pobūdžio **neraikalinga** užteršimo kontrolė arba sanitarinis švarinimas, gyventojai iš gyvenamosios vietos (darbo vietos) tiesiogiai arba per gyventojų **surinkimo** punktus evakuojami iki gyventojų **priėmimo** punktų (laikinais suteiktų stacionarių ir laikinai gyvenamųjų patalpų) savivaldybės, iš kurios evakuojami gyventojai, transporto priemonėmis ir (ar) pasitelktomis transporto priemonėmis. Rajono teritorijoje socialiniuose įstaigose gyvenantys asmenys iš šių įstaigų tiesiogiai evakuojami šioms įstaigoms priklausančiomis transporto priemonėmis ir (ar) pasitelktomis transporto priemonėmis tiesiogiai iki gyventojų priėmimo punktų.

Gyventojų evakavimo organizavimo, kai nereikia dozimetrinės kontrolės arba sanitarinio švarinimo, schema

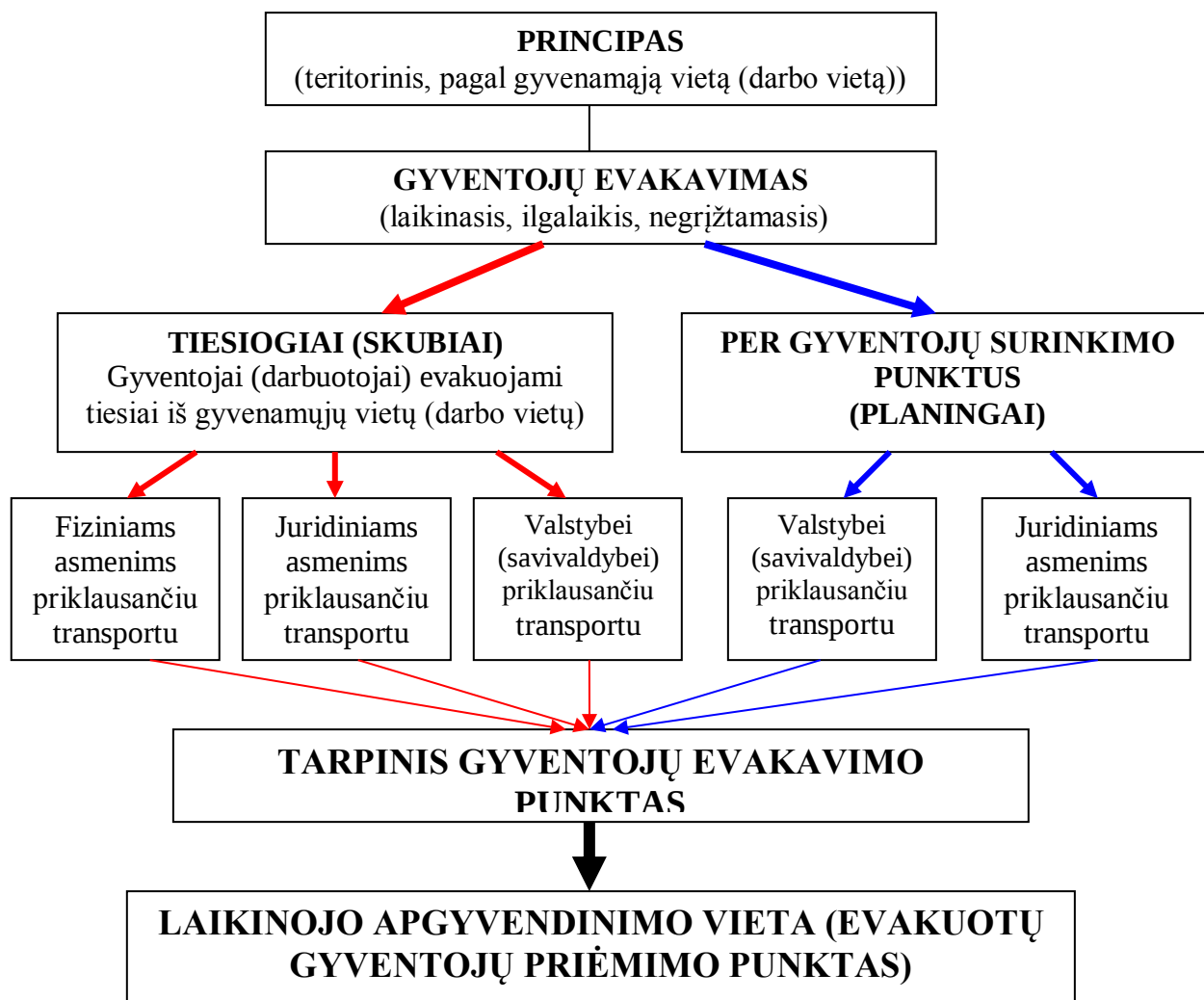

Kai dėl ekstremaliosios situacijos pobūdžio reikia cheminio ar kitokio užterštumo patikros, dozimetrinės kontrolės arba sanitarinio švarinimo, taip pat reikalingas sanitarinis žmonių švarinimas, gyventojai evakuojami šiais būdais:

- iš gyvenamosios vietos (darbo vietos) tiesiogiai arba per gyventojų **surinkimo** punktus iki **tarpinių** gyventojų evakavimo punktų – savivaldybės, evakuojančios gyventojus, transporto priemonėmis ir (ar) pasitelktomis transporto priemonėmis; rajono socialiniuose įstaigose gyvenantys asmenys iš šių įstaigų evakuojami šioms įstaigoms priklausančiomis transporto priemonėmis ir (ar) pasitelktomis transporto priemonėmis tiesiogiai iki **tarpinių** gyventojų evakavimo punktų;

- nuo **tarpinių** gyventojų evakavimo punktų iki gyventojų **priėmimo** punktų (laikiniai suteiktų stacionarių ar laikinų gyvenamųjų patalpų) – savivaldybių, priimančių evakuojamus gyventojus, transporto priemonėmis ir (ar) pasitelktomis transporto priemonėmis.

Gyventojų evakavimo organizavimo, kai reikalinga dozimetrinė kontrolė arba sanitarinis švarinimas, schema

Paskelbus evakavimo pradžią, gyventojai, kurie turi galimybę evakuotis savarankiškai, išklause informaciją apie evakavimą per visuomenės informavimo priemones, evakuojasi nuosavomis transporto priemonėmis. Evakavimosi privačiu transportu pažymėjimo pavyzdys pateiktas plano **PRIEDE Nr. 46**.

Gyventojai, kurie evakuojasi nuosavomis transporto priemonėmis, privalo vykti per **tarpinius** gyventojų evakavimo punktus.

3. Gyventojų evakavimo punktai, jų paskirtis, struktūra ir uždaviniai

Gyventojų **surinkimo**, **tarpinių** gyventojų evakavimo ir gyventojų **priėmimo** punktų vietas numato savivaldybės administracijos direktorius. Gyventojų evakavimo punktų įkūrimo vietų sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 33**.

Pakruojo rajono savivaldybės gyventojų **surinkimo**, **tarpinių** gyventojų evakavimo ir gyventojų **priėmimo** punktų sudėtis ir nuostatai patvirtinti Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu (**PRIEDAS Nr. 34**).

Punktams vadovauja punkto viršininkas – seniūnijos seniūnas, jo nesant jo pavaduotojas, švietimo, kultūros ar kitos įstaigos, ūkio subjekto vadovas. Punkto nariais skiriami savivaldybės administracijos, seniūnijų, policijos, asmens sveikatos priežiūros, kitų įstaigų ir ūkio subjektų darbuotojai.

Punktų viršininkai sušaukiami žodiniu kvietimu ar telefonu. Jų sušaukimą vykdo GEP Komisijos pirmininko įgaliotas asmuo. Punktų viršininkai sušaukia savo punktų narius. Punktų nariai turi susirinkti **nedelsiant**.

Gyventojų **surinkimo, tarpinių** gyventojų evakavimo ir gyventojų **priėmimo** punktai tvarko gyventojams evakuoti turimų ir (ar) civilinės saugos sistemos pajėgų ar Vyriausybės nustatyta tvarka pasitelktų transporto priemonių apskaitą, teikia informaciją apie evakuojamus gyventojus savivaldybės GEP Komisijai, PAGD prie VRM arba valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centrui, jeigu šis centras sušaukiamas, teikia gyventojams būtiniausias paslaugas, užtikrina viešąją tvarką ir visuomenės sveikatos saugą, prireikus teikia būtinąją medicinos pagalbą, priskiria asmens sveikatos priežiūros paslaugas, teikia psichologinę ir socialinę pagalbą, užtikrina galimybę informuoti artimuosius, giminaičius apie buvimo vietą, įgyvendina kitus savivaldybės ESK priimtus sprendimus.

3.1. Gyventojų surinkimo punktas

Gyventojų **surinkimo** punktų paskirtis – surinkti gyventojus ir organizuoti jų evakavimą.
Gyventojų **surinkimo** punktų sąrašas:

Eil. nr.	Įstaigos pavadinimas	Adresas, kontaktai	Vadovas, kontaktai
1.	Guostagalio seniūnijos administracinis pastatas	Guostagalio sen., Guostagalio k., Centrinė g. 7, tel. (8 421) 48 121 / 48 130	Seniūnas Jonas Jocius mob. 8 698 46 769
2.	Guostagalio kultūros namai	Guostagalio sen., Guostagalio k., Centrinė g. 7	Vadovė kultūrinei veiklai Virginija Jocienė mob. 8 618 06 931
3.	Klovainių seniūnijos administracinis pastatas	Klovainių mstl., Žalioji g. 19 tel.: (8 421) 44 417 / 44 430	Seniūnas Dainius Poškus mob. 8 614 73 443
4.	Klovainių kultūros namai	Klovainių mstl., Žalioji g. 19	Vadovė Sonata Danielienė mob. 8 615 98 298
5.	Lygumų seniūnijos administracinis pastatas	Lygumų mstl., Naujamiesčio g. 4 tel.: (8 421) 43 686 / 43 641	Seniūnė Iveta Ovsiukienė mob. 8 686 35 826
6.	Linkuvos kultūros centras	Linkuva, Varpo g. 16 tel. (8 421) 64 330	Direktorius Methardas Zubas mob. 8 614 25 706
7.	Ūdekų kultūros namai	Linkuvos sen., Ūdekų k., Pušyno g. 23	Vadovė kultūrinei veiklai Vitalija Vareikienė mob. 8 655 01 474
8.	Pakruojo kultūros centras	Pakruojis, Vienybės a. 1A tel.: (8 421) 61 130 / 61 778	Direktorė Renata Budrienė mob. 8 614 92 567
9.	Rozalimo seniūnijos administracinis pastatas	Rozalimo mstl., Sodžiaus g. 2A tel. (8 421) 43 230	Seniūnas Vytautas Kanišauskas mob. 8 698 33 547
10.	Žvirblonių kultūros namai	Rozalimo sen., Žvirblonių k., Rozalimo g. 11	Žvirblonių žemės bendrovės vadovė Violeta Kraujutienė mob. 8 615 2804
11.	Plaučiškių laisvalaikio salė	Rozalimo sen., Plaučiškių k., Šeduvos g. 18	Vadovė Angelė Kurauskienė mob. 8 602 87 316
12.	Pašvitinio laisvalaikio salė	Pašvitinio mstl., K. Korsako g. 1	Vadovė kultūrinei veiklai Danutė Maižiuvienė mob. 8 615 48 384
13.	Pašvitinio seniūnijos administracinis pastatas	Pašvitinio mstl., Joniškio g. 3 tel.: (8 421) 60 353 / 49 660	Seniūnė Rima Krištopaitienė mob. 8 620 35 256

14.	Pamūšio kultūros namai	Pašvitinio sen., Pamūšio k., Mokyklos g. 21, tel. (8 421) 46 668	Vadovė Janina Greiškanienė mob. 8 646 87 528
15.	Žeimelio žemės ūkio bendrovės administracinis pastatas	Žeimelio mstl., S. Dariaus ir S. Girėno g. 8, tel. (8 421) 45 123	Pirmininkas Žydrūnas Ščeponas mob. 8 615 33 695
16.	Bardiškių kultūros namai	Žeimelio sen., Bardiškių k., Vytauto Didžiojo g. 1	Vadovė kultūrinei veiklai Donė Legeza, mob. 8 618 24 718

Gyventojų **surinkimo** punktuose:

- registruoja evakuojamus gyventojus;
- tvarko evakuotų gyventojų ir transporto priemonių apskaitą;
- skirsto evakuojamus gyventojus į grupes, atsižvelgdami į nustatytą pirmumo tvarką;
*Pirmumo tvarka iš gyventojų **surinkimo** punktų transporto priemonėmis evakuojami:*
 - ✓ asmenys, kuriems nustatytas sunkus ar vidutinis neįgalumo lygis; kurių judėjimo funkcija sutrikusi; kuriems nustatytas specialiosios nuolatinės slaugos ar specialiosios nuolatinės priežiūros poreikis, ir juos prižiūrintys ir slaugantys asmenys; nėščios moterys, pateikusios medicinos pažymą apie nėštumą, arba kai akivaizdu, kad jos nėščios;
 - ✓ šeimos, kuriuose yra mažamečių vaikų.
- sudaro transporto priemonių ir (ar) pėsčiųjų kolonas, skiria kolonų vadovus;
- įlaipiną gyventojus į transporto priemones.

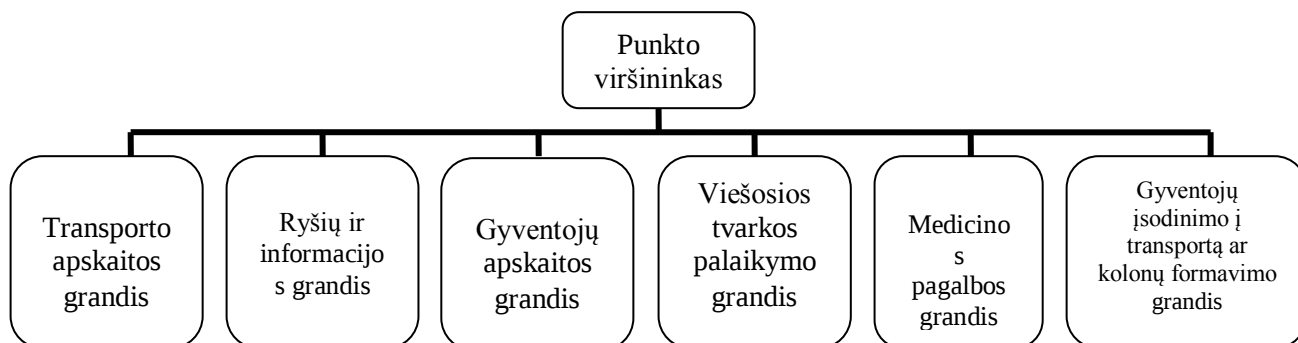
Gyventojų **surinkimo** punkte įrengiamos darbo vietos:

- ❖ informacijos teikimo;
- ❖ gyventojų registracijos;
- ❖ gyventojų laukimo, kol bus įsodinami į transportą;
- ❖ pirmosios medicinos ir psichologinės pagalbos teikimas.

Gyventojų **surinkimo** punktą sudaro šios grandis:

- ☐ – Transporto apskaitos grandis
- ☐ – Ryšių ir informavimo grandis
- ☐ – Gyventojų apskaitos grandis
- ☐ – Viešosios tvarkos palaikymo grandis
- ☐ – Medicinos pagalbos grandis
- ☐ – Gyventojų įsodinimo į transportą ir kolonų formavimo grandis

Gyventojų surinkimo punkto struktūra

Gyventojų surinkimo punkto ir jos grandžių struktūra

Pavadinimas	Personalas
Punkto viršininkas	Seniūnas, seniūno pavaduotojas, švietimo, kultūros ar kitos įstaigos, ūkio subjekto vadovas
Transporto apskaitos grandis	2-3 – seniūno, švietimo, kultūros ar kitos įstaigos, ūkio subjekto vadovo paskirti darbuotojai, Šiaulių AVPK pareigūnai
Ryšių ir informavimo grandis	2 – seniūnas, seniūno pavaduotojas, švietimo ar kitos įstaigos, ūkio subjekto vadovas, jo paskirtas darbuotojas
Gyventojų apskaitos grandis	2-3 – seniūno, švietimo, kultūros ar kitos įstaigos, ūkio subjekto vadovo paskirti darbuotojai
Viešosios tvarkos palaikymo grandis	2 – Šiaulių AVPK pareigūnai
Medicinos pagalbos grandis	2 – VšĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro darbuotojai, psichologas
Gyventojų įsodinimo į transportą ir kolonų formavimo grandis	2-3 – seniūno, švietimo, kultūros ar kitos įstaigos, ūkio subjekto vadovo paskirti darbuotojai, Šiaulių AVPK pareigūnai

Gyventojų **surinkimo** punkto grandžių uždaviniai:

Transporto apskaitos grandis – tvarko transporto priemonių apskaitą (pildo transporto registracijos dokumentus (**PRIEDAS Nr. 35**)), kontroliuoja transporto atvykimą į punktą ir išvykimą iš jo. Gyventojams evakuoti bus naudojami rajono ūkio subjektų ir kitų įstaigų turimos transporto priemonės, kuriomis būtų gali evakuoti gyventojus.

Ryšių ir informavimo grandis – išduoda gyventojų surinkimo punkto informacinius lapus (**PRIEDAS Nr. 36**), teikia informaciją atvykusiems gyventojams, užtikrina galimybę informuoti artimuosius, giminaičius apie buvimo vieną. Punkto viršininko nurodymu teikia informaciją apie evakuojamus gyventojus savivaldybės GEP Komisijai.

Gyventojų apskaitos grandis – registruoja evakuojamus gyventojus: ant informacinio lapo (**PRIEDAS Nr. 36**) užrašo registracijos numerį ir priėmimo punkto adresą, pildo evakuojamų gyventojų registracijos lapus, renka informaciją apie pasimetusius šeimos narius, skirsto juos į grupes, atsižvelgdami į nustatytą pirmumo tvarką. Gyventojų ir pasimetusių gyventojų registracijos lapai pateikti plano **PRIEDE Nr. 37**.

Viešosios tvarkos palaikymo grandis – palaiko viešąją tvarką. Viešąją tvarką užtikrina Šiaulių AVPK pareigūnai. Trūkstant pajėgų į pagalbą gali būti pasitelkiami policijos rėmėjai.

Medicinos pagalbos grandis – teikia nukentėjusiesiems būtinąją medicinos ir psichologinę pagalbą. Pirmąją ir skubiąją medicinos pagalbą teikia VšĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro darbuotojai. Savivaldybės gydytojas organizuoja, o asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos užtikrina evakuotų gyventojų sveikatos apsaugą. Psichologinę pagalbą teikia Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centro Pedagoginė psichologinė tarnyba, savivaldybės švietimo įstaigose dirbantys psichologai.

Gyventojų įsodinimo į transportą ir kolonų formavimo grandis – sudaro transporto priemonių ir (ar) pėsčiųjų kolonas, skiria kolonos vadovus, organizuoja evakuojamų gyventojų įsodinimą į transporto priemones. Pabaigia pildyti transporto registracijos lapus (**PRIEDAS Nr. 35**).

Gyventojų surinkimo punkto darbuotojai privalo dėvėti ryškias liemenes, turėti atpažinimo ženklus.

3.2. Tarpinis gyventojų evakavimo punktas

Tarpinių gyventojų evakavimo punktų paskirtis – registruoti atvykstančius gyventojus, tikrinti jų cheminį užterštumą, vykdyti dozimetrinę kontrolę, atlikti sanitarinį švarinimą ir siųsti gyventojus į gyventojų priėmimo punktus.

Tarpinio gyventojų evakavimo punktų sąrašas:

Eil. nr.	Įstaigos pavadinimas	Adresas, kontaktai	Vadovas, kontaktai
1.	Guostagalio kultūros namai	Guostagalio sen., Guostagalio k., Centrinė g. 7	Vadovė kultūrinei veiklai Virginija Jocienė mob. 8 618 06 931
2.	Klovainių sutrikusio intelekto jaunuolių centras	Klovainių mstl., Žalioji g. 17, tel. (8 421) 44 561	Direktorė Aušra Butnorienė mob. 8 615 62 569
3.	Klovainių pagrindinės mokyklos sporto salė	Klovainių mstl., Žalioji g. 17A	Direktorius Donatas Sireikis mob. 8 698 81 795
4.	Linkuvos socialinių paslaugų centras	Linkuva, Taikos g. 24, tel. (8 421) 67 330	Direktorė Regina Vaičiaitė mob. tel. 8 616 08 025
5.	Pakruojo rajono sporto centras	Pakruojis, Statybininkų g. 3, tel.: (8 421) 60 133 / 60 132	Direktorius Rimantas Čeponis mob. 8 686 35 832
6.	Rozalimo pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo skyrius	Rozalimo mstl., Upės g. 6, tel. (8 421) 43 236	Direktorius Gintaras Skorupskis mob. 8 616 08 138
7.	Žeimelio žemės ūkio mokykla	Žeimelio mstl., Vytauto Didžiojo g. 20A tel. (8 421) 45 021	Direktorius Antanas Indriulis mob. 8 686 71 414

Tarpiniuose gyventojų evakavimo punktuose:

- registruoja evakuojamus gyventojus;
- atlieka gyventojų cheminio ar kitokio užterštumo patikrą, vykdo dozimetrinę kontrolę;
- atlieka gyventojų sanitarinį švarinimą;
- atlieka transporto priemonių cheminio ar kitokio užterštumo kontrolę ir švarinimą;
- perlaipina gyventojus iš transporto priemonių, vykusią per užterštą teritoriją, į švarias transporto priemones.

Tarpiniuose gyventojų evakavimo punktuose yra 3 pagrindinės zonos:

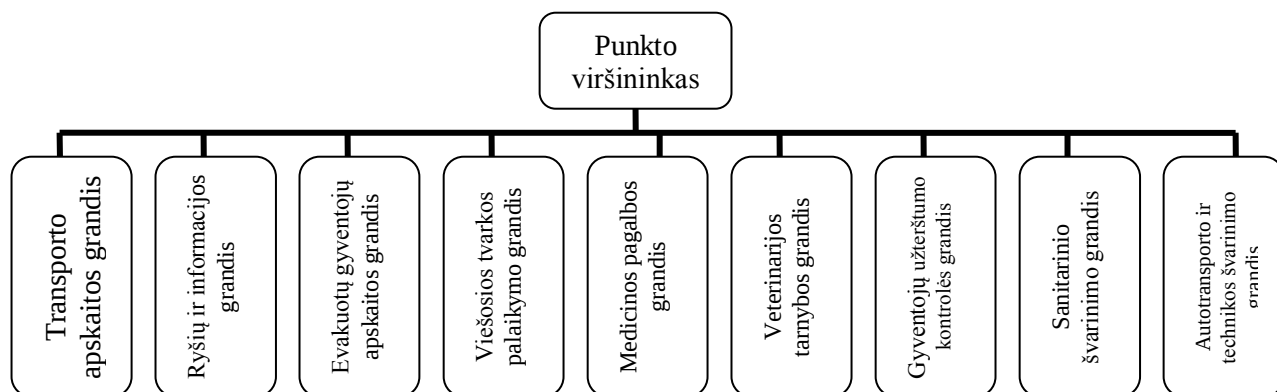
- ❖ atvykimo (nešvari zona) – atvykstančiam transportui, registracijai, laukimui, patikrinimui/kontrolei, bagažui;
- ❖ sanitarinio švarinimo – vietos žmonių prausimuisi/persirengimui, užterštų drabužių surinkimui;
- ❖ išvykimo (švari zona) – vietos laukimui, atvykstančiam transportui, įsodinimui.

Tarpinį gyventojų evakavimo punktą sudaro šios grandis:

- ☐ – Transporto apskaitos grandis
- ☐ – Ryšių ir informavimo grandis
- ☐ – Evakuotų gyventojų apskaitos grandis
- ☐ – Viešosios tvarkos palaikymo grandis
- ☐ – Medicinos pagalbos grandis
- ☐ – Veterinarijos tarnybos grandis
- ☐ – Gyventojų užterštumo kontrolės grandis

- ☐ – Sanitarinio švarinimo grandis
- ☐ – Autotransporto ir technikos švarinimo punktas

Tarpinio gyventojų evakavimo punkto struktūra

Tarpinio gyventojų evakavimo ir jos grandžių struktūra

Pavadinimas	Personalas
Punkto viršininkas	Įstaigos, ūkio subjekto vadovas
Transporto apskaitos grandis	1-2 – kitos įstaigos ar ūkio subjekto vadovo paskirtas darbuotojas
Ryšių ir informavimo grandis	1-2 – kitos įstaigos ar ūkio subjekto vadovas, jo paskirtas darbuotojas
Evakuotų gyventojų apskaitos grandis	1-2 – kitos įstaigos ar ūkio subjekto vadovo paskirtas darbuotojas
Viešosios tvarkos palaikymo grandis	2 – Šiaulių AVPK pareigūnai
Medicinos pagalbos grandis	2 – VšĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro darbuotojai, psichologas
Veterinarijos tarnybos grandis	1-2 – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Pakruojo maisto ir veterinarijos tarnybos vadovo įgaliotas darbuotojas
Gyventojų užterštumo kontrolės grandis	2 – Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Šiaulių departamento vadovo įgalioti darbuotojai
Sanitarinio švarinimo grandis	4 - kitos įstaigos ar ūkio subjekto vadovo paskirti darbuotojai
Autotransporto ir technikos švarinimo punktas	2 – automatinių ir mechaninių plovyklų savininkų ir ūkio subjektų vadovo paskirti darbuotojai

Tarpinio gyventojų evakavimo punkto grandžių uždaviniai:

Transporto apskaitos grandis – tvarko atvykusio autotransporto ir autotransporto, skirto evakuojamiesiems pervežti apskaitą. Pildo transporto registracijos lapus (**PRIEDAS Nr. 38**).

Ryšių ir informavimo grandis – teikia informaciją atvykusiems gyventojams, užtikrina galimybę informuoti artimuosius, giminaičius apie buvimo vieną. Punkto viršininko nurodymu teikia informaciją apie evakuojamus gyventojus savivaldybės GEP Komisijai.

Evakuotų gyventojų apskaitos grandis – registruoja gyventojus (**PRIEDAS Nr. 39**), atvykstančius privačiu transportu, sutikrina gyventojų, atvykstančių savivaldybės transportu, sąrašus, skirsto juos į grupes, atsižvelgdama į nustatytą pirmumo tvarką.

Pirmumo tvarka aptarnaujami:

- ✓ asmenys, kuriems nustatytas sunkus ar vidutinis neįgalumo lygis; kurių judėjimo funkcija sutrikusi; kuriems nustatytas specialiosios nuolatinės slaugos ar specialiosios nuolatinės priežiūros poreikis, ir juos prižiūrintys ir slaugantys asmenys; nėščios moterys, pateikusios medicinos pažymą apie nėštumą, arba kai akivaizdu, kad jos nėščios;
- ✓ šeimos, kuriuose yra mažamečių vaikų.

Viešosios tvarkos palaikymo grandis – reguliuoja eismą ir palaiko viešąją tvarką. Viešąją tvarką užtikrina Šiaulių AVPK pareigūnai. Trūkstant pajėgų į pagalbą gali būti pasitelkiami policijos rėmėjai.

Medicinos pagalbos grandis – teikia nukentėjusiesiems būtinąją medicinos pagalbą. Pirmąją ir skubiąją medicinos pagalbą teikia VŠĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro darbuotojai. Savivaldybės gydytojas organizuoja, o asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos užtikrina evakuotų gyventojų sveikatos apsaugą. Psichologinę pagalbą teikia Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centro Pedagoginė psichologinė tarnyba, savivaldybės švietimo įstaigose dirbantys psichologai.

Veterinarijos tarnybos grandis – atlieka gyvulių ir gyvūnų sanitarinį švarinimą, jų apskaitą bei maisto kontrolę. Šiuos veiksmus atlieka Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Pakruojo maisto ir veterinarijos tarnybos darbuotojai.

Gyventojų užterštumo kontrolės grandis – atlieka atvykusių žmonių cheminio ar kitokio užterštumo patikrą bei dozimetrinę kontrolę. Evakuojamų gyventojų dozimetrinę kontrolę vykdoma vadovaujantis Dozimetrinės kontrolės radiacinės avarijos atveju bendraisiais nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 578 „Dėl Dozimetrinės kontrolės radiacinės avarijos atveju bendrųjų nuostatų patvirtinimo“.

Sanitarinio švarinimo grandis – atlieka atvykusių gyventojų sanitarinį švarinimą. Gyventojų sanitarinis švarinimas vykdomas vadovaujantis Sveikatos apsaugos ministerijos ir jai pavaldžių institucijų veiksmų cheminio užterštumo atvejus tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. V-209 „Dėl Sveikatos apsaugos ministerijos ir jai pavaldžių institucijų veiksmų cheminio užterštumo atvejus tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir Lietuvos higienos normos HN 99:2011 „Gyventojų apsauga įvykus radiologinei ar branduolinei avarijai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. V-1040 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 99:2011 „Gyventojų apsauga įvykus radiologinei ar branduolinei avarijai“ patvirtinimo“, reikalavimais.

Autotransporto ir technikos švarinimo punktas – atlieka transporto ir kitos technikos dezaktyvavimą. Autotransporto ir technikos švarinimas atliekamas automatinėse ir mechaninėse automobilių plovyklose, bei rajono ūkio subjektuose, esančiuose plovyklose.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių sanitarinio švarinimo atlikimo galimos vietos ir jų suvestinė pateikta plano **PRIEDE Nr. 40**.

Tarpinių gyventojų evakavimo punktų aprūpinimą reikalingomis materialinės priemonėmis (muilas, kempinės, popierinės nosinaitės, polietileningai maišai nešvarių drabužių surinkimui ir t. t.) organizuoja punkto viršininkas per savivaldybės ESOC. Tarpinio gyventojų evakavimo punkto materialinių priemonių, reikalingų sanitariniam švarinimui, sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 41**.

Savivaldybės visuomeninės organizacijos prisideda organizuojant rūbų išdavimą.

Tarpinių gyventojų evakavimo punkto darbuotojai privalo dėvėti ryškias liemenes, turėti atpažinimo ženklus ir asmens apsaugos priemones.

3.3. Gyventojų priėmimo punktas

Gyventojų **priėmimo** punktų paskirtis – pasitikti atvykstančius gyventojus, nustatyti jų tapatybes, suskirstyti juos į grupes ir palydėti iki jiems laikinai suteiktų gyvenamųjų patalpų.

Gyventojų **priėmimo** punktų sąrašas:

Eil. nr.	Įstaigos pavadinimas	Adresas, kontaktai	Vadovas, kontaktai
1.	Klovainių pagrindinė mokykla	Klovainių mstl., Žalioji g. 2A	Direktorius Donatas Sireikis mob. 8 698 81 795
2.	Lygumų pagrindinė mokykla	Lygumų mstl., Mokyklos g. 7 tel.: (8 421) 43 741 / 43 773	Direktorė Asta Gasiūnienė mob. 8 612 36 514
3.	Linkuvos gimnazija	Linkuva, Gimnazijos g. 32 tel.: (8 421) 64 147 / 64 296	Direktorius Vaclovas Stapušaitis mob. 8 610 19 896
4.	Linkuvos specialiosios mokyklos bendrabutis	Linkuva, Vaškų g. 7A tel.: (8 421) 60 256 / 60 257	Direktoriaus pavaduotoja Rima Juozaitienė mob. 8 615 18 579
5.	Pakruojo „Atžalyno“ gimnazija	Pakruojis, P. Mašiotų g. 1 tel. (8 421) 52 257	Direktorius Kęstutis Razumas mob. 8 618 30 272
	Gimnazijos bendrabutis	Pakruojis, L. Giros g. 6	
6.	Pakruojo „Žemynos“ pagrindinė mokykla	Pakruojis, P. Mašiotų g. 45 tel. (8 421) 51 128	Direktorius Darius Ramonas mob. 8 698 17 586
7.	Pašvitinio pagrindinė mokykla	Pašvitinio mstl., A. Vainausko g. 10 tel. (8 421) 49 622	Direktorė Ilona Meiliūnienė mob. 8 622 86 999
8.	Rozalimo pagrindinė mokykla	Rozalimo mstl., Upės g. 4 tel. (8 421) 43 271	Direktorius Gintaras Skorupskis mob. 8 616 08 138
9.	Žeimelio gimnazija	Žeimelio mstl., Vytauto Didžiojo g. 8, tel. (8 421) 45 022	Direktorė Vilma Kaminskienė mob. 8 618 36 912
10.	Žeimelio darželis daugiafunkcis centras „Ąžuoliukas“	Žeimelio mstl., F. Lėjero al. 5, tel. (8 421) 45 031	Direktorė Alina Jokimčienė mob. 8 627 24 808
11.	Žeimelio žemės ūkio mokykla	Žeimelio mstl., Vytauto Didžiojo g. 20A, tel. (8 421) 45 021	Direktorius Antanas Indriulis mob. 8 686 71 414

Gyventojų **priėmimo** punktuose:

- registruoja evakuojamus gyventojus ir nustato jų tapatybę;
- įkuria savivaldybės administracijos direktoriaus sudarytą informacijos centrą, kuris renka informaciją apie atvykstančius gyventojus ir padeda jiems surasti šeimos narius;
- laikinai suteikia evakuojamiems gyventojams stacionarias ar laikinas gyvenamąsias patalpas.

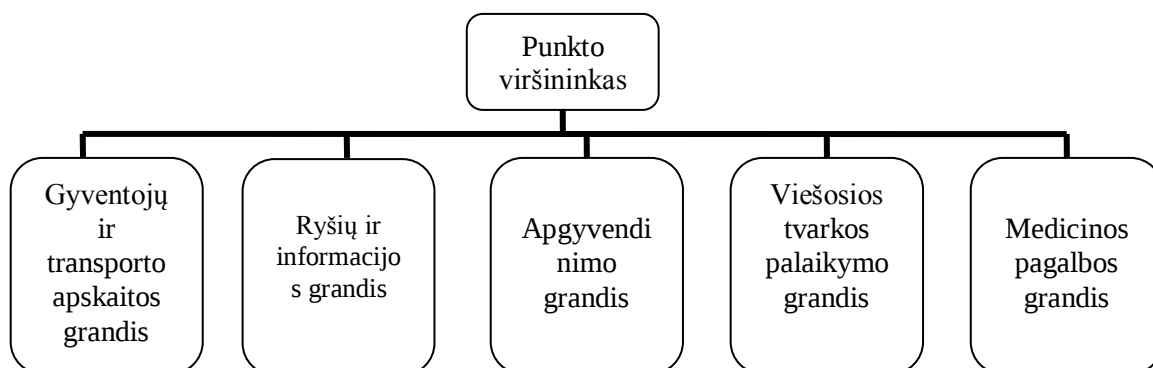
Gyventojų **priėmimo** punkte įkuriamos darbo vietos:

- ❖ informacijos teikimas;
- ❖ gyventojų registracija;
- ❖ apgyvendinimas;
- ❖ pirmosios medicinos ir psichologinės pagalbos teikimas.

Gyventojų **priėmimo** punktą sudaro šios grandis:

- ☐ – Gyventojų ir transporto apskaitos grandis
- ☐ – Ryšių ir informavimo grandis
- ☐ – Apgyvendinimo grandis
- ☐ – Viešosios tvarkos palaikymo grandis
- ☐ – Medicinos pagalbos grandis

Gyventojų priėmimo punktas

Gyventojų priėmimo punkto ir jos grandžių struktūra

Pavadinimas	Personalas
Punkto viršininkas	Švietimo ar kitos įstaigos vadovas
Ryšių ir informavimo grandis	2-3 – švietimo ar kitos įstaigos vadovas, jo paskirtas darbuotojas
Gyventojų ir transporto apskaitos grandis	2-4 – švietimo ar kitos įstaigos vadovo paskirti darbuotojai
Apgyvendinimo grandis	6 – švietimo ar kitos įstaigos vadovo paskirti darbuotojai
Viešosios tvarkos palaikymo grandis	2 – Šiaulių AVPK pareigūnai
Medicinos pagalbos grandis	2 – VšĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro darbuotojai, psichologas

Gyventojų **priėmimo** punkto grandžių uždaviniai:

Gyventojų ir transporto apskaitos grandis – registruoja evakuojamus gyventojus (**PRIEDAS Nr. 42**), nustato jų tapatybę, skirsto juo į grupes, atsižvelgdama į nustatytą pirmumo tvarką.

Pirmumo tvarka aptarnaujami:

- ✓ asmenys, kuriems nustatytas sunkus ar vidutinis neįgalumo lygis; kurių judėjimo funkcija sutrikusi; kuriems nustatytas specialiosios nuolatinės slaugos ar specialiosios nuolatinės priežiūros poreikis, ir juos prižiūrintys ir slaugantys asmenys; nėščios moterys, pateikusios medicinos pažymą apie nėštumą, arba kai akivaizdu, kad jos nėščios;
- ✓ šeimos, kuriuose yra mažamečių vaikų.

Tvarko transporto priemonių apskaitą (**PRIEDAS Nr. 43**).

Ryšių ir informavimo grandis – išduoda gyventojų **priėmimo** punkto informacinius lapus (**PRIEDAS Nr. 44**), teikia informaciją atvykusiems gyventojams, užtikrina galimybę informuoti

artimuosius, giminaičius apie buvimo vieną. Punkto viršininko nurodymu teikia informaciją apie evakuojamus gyventojus savivaldybės GEP Komisijai.

Apgyvendinimo grandis – pasitinka atvykstančius gyventojus ir palydi iki jiems laikinai suteiktų gyvenamųjų patalpų, teikia informaciją apie pastate esančius sanitarinius mazgus, bendro naudojimo ir kitas reikalingas patalpas, teikia kitas būtinas paslaugas.

Viešosios tvarkos palaikymo grandis – palaiko viešąją tvarką. Viešąją tvarką užtikrina Šiaulių AVPK pareigūnai. Trūkstant pajėgų į pagalbą gali būti pasitelkiami policijos rėmėjai.

Medicinos pagalbos grandis – teikia nukentėjusiesiems būtinąją medicinos ir psichologinę pagalbą. Pirmąją ir skubiąją medicinos pagalbą teikia VšĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro darbuotojai. Savivaldybės gydytojas organizuoja, o asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos užtikrina evakuotų gyventojų sveikatos apsaugą. Psichologinę pagalbą teikia Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centro Pedagoginė psichologinė tarnyba, savivaldybės švietimo įstaigose dirbantys psichologai.

3.4. Gyventojų grįžimas į gyvenamąsias vietas

Sprendimą dėl gyventojų grįžimo į gyvenamąsias vietas, nustačius, kad ekstremaliosios situacijos ar karo veiksmų sukulto pavojaus gyventojų gyvybei ar sveikatai nebėra, priima savivaldybės administracijos direktorius:

- kai gyventojai buvo evakuoti į kitos savivaldybės teritoriją;
- kai gyventojai buvo evakuoti vienos savivaldybės teritorijoje.

Gyventojų grįžimą į gyvenamąsias vietas organizuoja tos savivaldybės, į kurios teritoriją grąžinami gyventojai, GEP Komisija.

Grįžimo į nuolatinę gyvenamąją vietą leidimo pavyzdys patektas plano **PRIEDE Nr. 45**.

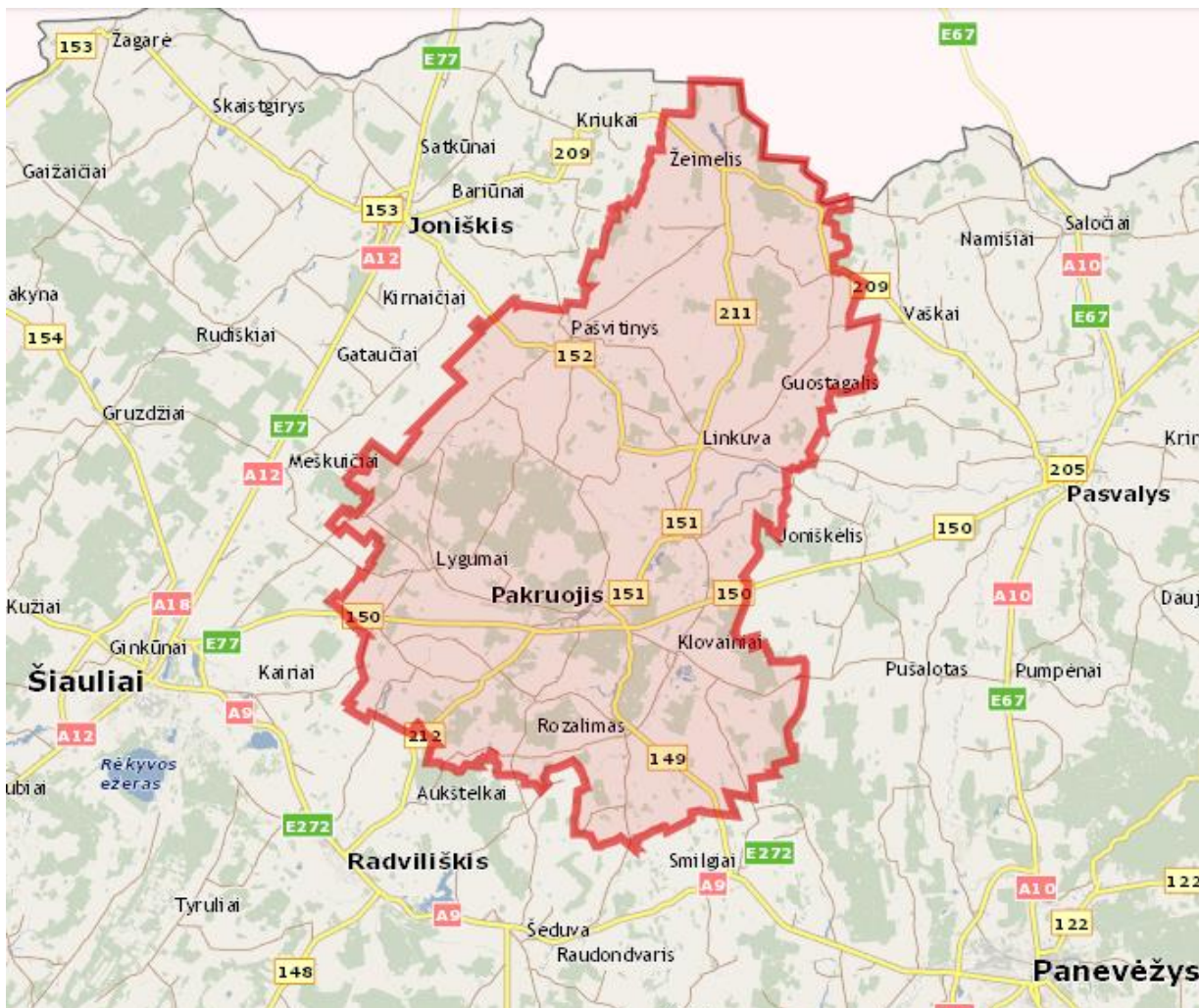
4. Galimi evakavimo maršrutai ir kryptys

Savivaldybės administracijos direktorius, atsižvelgdamas į ekstremaliosios situacijos ar kitų grėsmių sukeltą pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, galimą ekstremaliosios situacijos plitimo kryptį, parenka gyventojų evakavimo maršrutą ir nustato, per kuriuos savivaldybės gyventojų surinkimo, tarpinius gyventojų evakavimo ir gyventojų priėmimo punktus bus vykdomas gyventojų evakavimas.

Galimi maršrutai iš Pakruojos rajono savivaldybės į kaimynines savivaldybes:

- **į Joniškio rajono savivaldybę.** Iš gyvenamosios vietos (darbo vietos) tiesiogiai per gyventojų surinkimo punktus arba iš tarpinių gyventojų evakavimo punktų rajoniniais keliais į valstybinės reikšmės kelią: šiaurė kryptimi – Nr. 211 ir 209 ir šiaurė-vakarų kryptimi – Nr. 152;
- **į Panevėžio rajono ir miesto savivaldybes.** Iš gyvenamosios vietos (darbo vietos) tiesiogiai per gyventojų surinkimo punktus arba iš tarpinių gyventojų evakavimo punktų rajoniniais keliais į valstybinės reikšmės kelią: pietų kryptimi – Nr. 149;
- **į Pasvalio rajono savivaldybę.** Iš gyvenamosios vietos (darbo vietos) tiesiogiai per gyventojų surinkimo punktus arba iš tarpinių gyventojų evakavimo punktų rajoniniais keliais į valstybinės reikšmės kelią: rytų kryptimi – Nr. 150 ir 209;
- **į Radviliškio rajono savivaldybę.** Iš gyvenamosios vietos (darbo vietos) tiesiogiai per gyventojų surinkimo punktus arba iš tarpinių gyventojų evakavimo punktų rajoniniais keliais į valstybinės reikšmės kelią: pietų kryptimi – Nr. 212;
- **į Šiaulių rajono ir miesto savivaldybes.** Iš gyvenamosios vietos (darbo vietos) tiesiogiai per gyventojų surinkimo punktus arba iš tarpinių gyventojų evakavimo punktų rajoniniais keliais į valstybinės reikšmės kelią: vakarų kryptimi – Nr. 150.

Pagal susidariusią ekstremaliąją situaciją galimi ir kiti evakavimo maršrutai bei kryptys. Atsižvelgiant į susidariusią ekstremaliąją situaciją rajono gyventojai būtų evakuojami ne tik pagrindiniais maršrutais, bet ir aplinkiniais rajono keliais. Evakavimo kryptys ir maršrutai nurodyti plano **PRIEDE Nr. 47**.

5. Gyventojams evakuoti ekstremaliųjų situacijų atvejais būtinos priemonės ir materialiniai ištekliai

Gyventojams evakuoti ekstremaliųjų situacijų atvejais bus naudojami savivaldybei priklausančių ūkio subjektų ir kitų įstaigų turimos transporto priemonės, tinkančios žmonių pervežimui. Jų suvestinė pateikta plano **PRIEDE Nr. 48**. Neužtenkant minėtų transporto priemonių, bus pasitelktas kitų įmonių ar įstaigų transportas. Neužtenkant savivaldybėje turimų transporto priemonių numatoma kreiptis į gretimas kaimynines savivaldybes, su kuriomis sudarytos tarpusavio pagalbos teikimo sutarys bei planai (**PRIEDAI Nr. 60**).

Vykdam evakavimą, numatoma, kad evakuojamų mašinų kolonas lydės greitosios medicinos pagalbos ekipažai. Kiek ekipažų ir kokios sudėties, bus nuspręsta evakuacijos pradžioje savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro posėdžio metu.

Viešosios tvarkos palaikymą ir eismo reguliavimą keliuose, evakavimo metu vykdys Šiaulių AVPK pareigūnai. Trūkstant pajėgų į pagalbą gali būti pasitelkiami policijos rėmėjai. Konkretų ekipažų kiekį, pagal suformuotų automobilių kolonų skaičių, nustatys savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centras.

Viešosios tvarkos palaikymą nelaimės zonoje ir evakuotų gyventojų priėmimo vietose užtikrins Šiaulių AVPK pareigūnai. Policijos pareigūnai taip pat prižiūrės, kad nebūtų grobstomas savo būstus palikusių gyventojų turtas.

6. Kolektyvinės apsaugos statiniai ir jų panaudojimo galimybės

Savivaldybės administracijos direktorius gavęs savivaldybės ESK pasiūlymą ir atsižvelgdamas į pavojų gyventojų gyvybei ir sveikatai, priima sprendimą gyventojų saugumui panaudoti kolektyvinės apsaugos statinius ir patalpas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 12 d. nutarimo Nr. 529 ([*Žin., 2010, Nr. 56-2756*](#)) „Dėl Kolektyvinės apsaugos statinių poreikio nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ reikalavimais, savivaldybės administracijos direktorius nustato kolektyvinės apsaugos statinių poreikį savivaldybės teritorijoje. Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu yra patvirtintas Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių kolektyvinės apsaugos statinių sąrašas (**PRIEDE Nr. 49**).

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje gyventojams apsaugoti nuo atsiradusių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių yra numatyti 37 kolektyvinės apsaugos statiniai. Iš jų 8 – ūkio subjektai, teikiantys gyvybiškai svarbias paslaugas rajono gyventojams. Visi statiniai, kurias ekstremaliųjų situacijų metu galima pritaikyti gyventojams apsaugoti nuo atsiradusių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių, pažymėti specialiuoju ženklu. Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių kolektyvinės apsaugos statinių žemėlapis pateiktas plano **PRIEDE Nr. 62 „Žemėlapiai“ Nr. 6**.

29 kolektyvinės apsaugos statiniuose galima apsaugoti 25 821 gyventoją. Juose evakuotiems gyventojams patenkinami minimalūs poreikiai, higienos normos.

Minimalus kolektyvinės apsaugos statinių poreikis savivaldybės teritorijoje nustatomas atsižvelgiant į apskaičiuotą minimalų kolektyvinės apsaugos statiniuose apsaugomų savivaldybės gyventojų skaičių, kai vienam gyventojui tenka 1,5 kv. metro statinio ar patalpos.

Minimalus kolektyvinės apsaugos statiniuose apsaugomų savivaldybės gyventojų skaičius rajone – **6 634**.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių statinių ar patalpų skirtų gyventojų kolektyvinei apsaugai, ekstremaliųjų situacijų ar karo metu sąlygas ir tvarką reglamentuoja Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas. Jo nuorašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 50**.

Už statinių ar patalpų parengimą ekstremaliųjų situacijų atvejais yra atsakingi ūkio subjektų ir kitų įstaigų vadovai (toliau – KAS vadovai) arba jų įgalioti asmenys. Statinių ar patalpų paruošimas kolektyvinei gyventojų apsaugai pradedamas gavus savivaldybės administracijos direktoriaus ar jį pavaduojančio asmens arba jų pavedimu civilinės saugos specialisto rašytinį pranešimą, kuriame nurodomas reikalingų paruošti patalpų plotas ar poreikis.

VII SKYRIUS

GRESIANČIŲ AR ĮVYKUSIŲ EKSTREMALIŲJŲ ĮVYKIŲ IR GRESIANČIŲ AR SUSIDARIUSIŲ EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ VALDYMO ORGANIZAVIMAS IR KOORDINAVIMAS

1. Civilinės saugos sistemos parengties lygiai, jų skelbimas ir atšaukimas

Siekiant pasirengti greitai ir tinkamai likviduoti ekstremaliasias situacijas ir šalinti galimų ekstremaliųjų situacijų padarinius, nustatoma šių lygių civilinės saugos sistemos parengtis:

1) **pirmo (kasdieninio) lygio** – kai civilinės saugos sistemos subjektai vykdo strateginiuose ir metiniuose veiklos planuose numatytas prevencines civilinės saugos priemones ir atlieka savo funkcijas likviduojant įvykius;

2) **antro (sustiprinto) lygio** – kai civilinės saugos sistemos subjektai pasirengę pereiti į visiškos parengties lygį ir valdyti ekstremaliasias situacijas;

3) **trečio (visiškos parengties) lygio** – kai civilinės saugos sistemos subjektai pasirengę vykdyti užduotis ir funkcijas ekstremaliųjų situacijų metu, pasitelkiami žmogiškieji ir materialiniai ištekliai, sušaukiami ekstremaliųjų situacijų komisijos ir operacijų centro nariai, parengiamos būtinos paimiti iš valstybės rezervo civilinės saugos priemonių atsargos.

Civilinės saugos sistemos subjektai kasdieninėje veikloje veikia **pirmu (kasdieniniu)** parengties lygiu.

Gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai, **antrą (sustiprintą) ir trečią (visiškos parengties)** civilinės saugos sistemos parengties lygį skelbia ir atšaukia savivaldybės administracijos direktorius. Už minėtų lygių priemonių vykdymą atsako atitinkamų civilinės saugos sistemos subjektų vadovai.

Atitinkamas civilinės saugos sistemos parengties lygis skelbiamas, taip pat ir atšaukiamas šia tvarka:

1) savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų vadovas ir (ar) valstybės ir savivaldybės institucijos ir įstaigos vadovas ir (ar) pavojingo objekto vadovas raštišku prašymu (*ESK pateiktame prašyme turi būti nurodyti atitinkamo civilinės saugos sistemos parengties lygio skelbimo (atšaukimo) pagrindai*) prašo savivaldybės ESK siūlyti administracijos direktoriui skelbti (atšaukti) atitinkamą civilinės saugos sistemos parengties lygį;

2) savivaldybės ESK, posėdyje apsvačiusi gautą prašymą, nusprendžia, ar teikti administracijos direktoriui pasiūlymą skelbti (atšaukti) atitinkamą civilinės saugos sistemos parengties lygį;

3) administracijos direktorius, gavęs savivaldybės ESK pasiūlymą skelbti (atšaukti) atitinkamą civilinės saugos sistemos parengties lygį, priima sprendimą dėl atitinkamo parengties lygio skelbimo (atšaukimo);

4) nedelsiant apie civilinės saugos sistemos parengties lygio paskelbimą ar atšaukimą informuojamas PAGD prie VRM, Šiaulių APGV, gyventojai, savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai.

2. Savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos skelbimas ir atšaukimas

Savivaldybės lygio ekstremalioji situacija skelbiama, kai įvykis atitinka, pasiekia ar viršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus ekstremaliųjų įvykių kriterijus ir yra bent viena iš šių sąlygų:

1) ekstremalusis įvykis savivaldybėje pasiekia tokį mastą, kai iš nuolatinės gyvenamosios vietos evakuojama daugiau kaip 300 gyventojų;

2) savivaldybėje ekstremaliojo įvykio padariniai sutrikdo daugiau kaip 500 gyventojų būtiniausias gyvenimo (veiklos) sąlygas ir ši padėtis trunka ilgiau kaip 24 valandas;

3) ekstremaliojo įvykio padariniai išplinta savivaldybės teritorijoje, kurios bendras plotas viršija du trečdalius visos savivaldybės teritorijos bendrojo ploto;

4) gelbėjimo, paieškos, neatidėliotini darbai ir ekstremaliųjų įvykių likvidavimas savivaldybės teritorijoje užtrunka ilgiau kaip 24 valandas;

5) ekstremalusis įvykis susidaro savivaldybės teritorijoje esančiame pavojingame ar valstybinės reikšmės objekte arba dėl ekstremaliojo įvykio sutrinka ar sutrikdoma tokio objekto kontrolė ar funkcionavimas;

6) prašoma iš 3 ar daugiau gretimų savivaldybių pagalbos gyventojams evakuoti, gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotiniams darbams atlikti, ekstremaliajam įvykiui likviduoti ir jo padariniams šalinti, kai savivaldybėje esančių civilinės saugos sistemos pajėgų ir materialinių išteklių nepakanka.

Savivaldybės ESK, susipažinusi su gelbėjimo darbų vadovo, savivaldybės ES operacijų vadovo ar savivaldybės ESK įgalioto asmens informacija apie gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos pobūdį ir mastą savivaldybėje, nedelsdama nusprendžia, ar teikti savivaldybės administracijos direktoriui pasiūlymą skelbti savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją.

Sprendimą dėl savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos skelbimo savivaldybėje priima savivaldybės administracijos direktorius.

Likvidavus ekstremaliąją situaciją ir pašalinus jos padarinius, sprendimą dėl savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos atšaukimo priima savivaldybės administracijos direktorius.

Jeigu dėl ekstremaliojo įvykio susidaro padėtis, kuri gali sukelti **staigų didelį pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai arba gyventojų žūtį, sužalojimą, padaryti kitą žalą ir kuri apima ne visą savivaldybės teritoriją**, savivaldybės lygio ekstremalioji situacija gali būti skelbiama ir atšaukiama ne visoje savivaldybės teritorijoje, o jos dalyje.

3. Savivaldybės ESK ir ESOC aktyvavimas

Pakruojo rajono savivaldybėje už gyventojų, valstybės ir savivaldybės institucijų ir kitų įstaigų, ūkio subjektų perspėjimo ir informavimo organizavimą apie gresiantį ar įvykusį ekstremalių įvykių, ekstremaliąją situaciją, galimus padarinius, jų šalinimo priemones ir apsisaugojimo nuo ekstremaliosios situacijos būdus yra atsakingas vyriausiasis specialistas (civilinei saugai ir mobilizacijai).

Pakruojo rajono savivaldybės administracijos vyriausiasis specialistas (civilinei saugai ir mobilizacijai), įvertinęs kada ekstremalusis įvykis atitinka, pasiekia ar viršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintus Ekstremalių įvykių kriterijus, nedelsiant (žodžiu arba telefonu) informuoja savivaldybės administracijos direktorių (savivaldybės ESK pirmininką) ir merą.

Sprendimą dėl ESK sukvietimui neilniam posėdžiui, jo laiko ir vietos priima savivaldybės administracijos direktorius.

Savivaldybės ESK sudėtis ir jos nuostatai patvirtinti savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu (**PRIEDAS Nr. 2**).

Savivaldybės ESK narių sukvietimą vykdo savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu paskirtas asmuo – savivaldybės administracijos Teisės ir civilinės metrikacijos skyriaus sekretorė (**PRIEDAS Nr. 7**).

Skubiam ir neeiliniam posėdžiui savivaldybės ESK nariai (pagal įvykio, ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos pobūdį) darbo metu turi susirinkti nedelsdami (per 15 minučių), o ne darbo metu, poilsio ir švenčių dienomis kaip galima greičiau (per 1 valandą).

Savivaldybės ESK nariui negalint dalyvauti posėdyje, į posėdį gali atvykti kitas, jį delegavusios institucijos įgaliotas atstovas. Į posėdį gali būti kviečiami ir kiti asmenys.

Posėdžiui pirmininkauja savivaldybės ESK vadovas, o jam nesant, pastarojo paskirtas komisijos narys.

Visi atvykę į posėdį registruojami pasirašytinai atskirame dalyvaujančiųjų posėdyje registracijos lape, kuris yra protokolo sudėtinė dalis.

Savivaldybės ESK sprendimai įforminami posėdžio protokolu, kurį pasirašo posėdžio pirmininkas ir posėdžio sekretorius.

Pasirašytas posėdžio protokolas, kartu su posėdyje dalyvavusiųjų dalyvių registracijos lapu, registruojamas savivaldybės administracijoje nustatyta tvarka ir tampa oficialiu pagrindu savivaldybės administracijos direktoriui priimti sprendimus dėl gresiančios ar susidariusios ES valdymo.

Savivaldybės ESK protokolų ir (ar) priimtų sprendimų kopijos, ne vėliau kaip **12 val.** nuo jų pasirašymo, perduodamos Šiaulių APGV ir PAGD prie VRM PVV SKS.

Savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu, ekstremaliosios situacijos veiksams koordinuoti ir pajėgoms vadovauti gali būti šaukiamas savivaldybės ESOC (**PRIEDAS Nr. 3**).

Savivaldybės ESOC sušaukiamas kai:

- *gresia ar susidarė (paskelbta) ES;*
- *paskelbtas trečias (visiškos parengties) CS sistemos parengties lygis.*

Savivaldybės ESOC keliama tokie bendri uždaviniai:

✓ *užtikrinti* reikalingos dirbančioms pajėgoms įvykio vietoje ar ES židinyje pagalbos teikimą, savivaldybės ESK priimtų ir įteisintų sprendimų įgyvendinimą, paskirto ES operacijų vadovo nurodymų vykdymą, gautų, panaudotų ar sugadintų (sunaikintų) išteklių apskaitą, kad privalomuosius darbus atliekantys gyventojai ir ūkio subjektų, kitų įstaigų darbuotojai būtų apdrausti nuo nelaimingų atsitikimų darbų atlikimo laikotarpiu;

✓ kol bus paskirtas ES operacijų vadovas *koordinuoti* gresiančios ar susidariusios (paskelbtos) ES likvidavimą, jos padarinių šalinimą, gyventojų ir turto gelbėjimą.

Savivaldybės ESOC grupių vadų sušaukimą vykdo savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu paskirtas asmuo – savivaldybės administracijos Teisės ir civilinės metrikacijos skyriaus sekretorė (**PRIEDAS Nr. 7**).

Savivaldybės ESOC grupių vadovai nedelsdami sušaukia savo grupių narius. Savivaldybės ESOC nariai darbo metu turi susirinkti nedelsdami (per 15 minučių), o ne darbo metu, poilsio ir švenčių dienomis kaip galima greičiau (per 1 valandą). Tokia tvarka numatyta Pakruojo rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijos centro nuostatuose, kurie patvirtinti Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu (**PRIEDAS Nr. 3**).

Savivaldybės ESOC darbo vieta – Pakruojo rajono savivaldybės didžioji posėdžių salė ir įprastos darbo vietos. Savivaldybės ESOC koordinatoriaus sprendimu savivaldybės ESOC nariams gali būti numatytos ir kitos, saugesnės nuo gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksmų, patalpos.

Savivaldybės ESOC darbas organizuojamas taip:

1. Savivaldybės ESOC narius kviečiantis savivaldybės administracijos darbuotojas vykdo atvykstančiųjų registravimą.

2. Apie savivaldybės ESOC pasirengimą vykdyti priskirtas funkcijas informuojamas savivaldybės administracijos direktorius.

3. Visi savivaldybės ESOC veiksmai (gautos užduotys bei nurodymai ir jų vykdymas) fiksuojami raštiškai.

4. Apie užduočių ir nurodymų vykdymo eigą informuojamas ES operacijų vadovas ir ESK pirmininkas.

5. Visa savivaldybės ESOC el. paštu, faksu ar kitaip pasiekusi ir siunčiama informacija raštu užregistruojama gaunamos - siunčiamos korespondencijos registravimo tvarka.

6. Savivaldybės ESOC paruošta, gauta bei išsiusta informacija komplektuojama ir saugoma.

4. Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų vadovo skyrimas ir jo atsakomybė

Savivaldybės ESK teikimu, atsižvelgęs ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos pobūdį, savivaldybės administracijos direktorius įsakymu paskiria ekstremaliosios situacijos operacijų vadovą.

ES operacijų vadovas – tai atstovaujamos institucijos, kurios kompetencijai yra priskirtas ekstremalusis įvykis ar ekstremalioji situacija, t. y.:

♦ *dėl didelio masto gaisro* – apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos arba jos struktūrinio padalinio atstovas;

♦ *dėl masinės autotransporto avarijos, užsitęsios vykdomos žmonių paieškos* – apskrities vyriausiojo policijos komisariato ar jo struktūrinio padalinio atstovas;

♦ *dėl žmonių ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų pasireiškimo ir (ar) pavojingų užkrečiamųjų ligų išplitimo* - Nacionalinio visuomenės sveikatos centro Šiaulių departamento arba jo struktūrinio padalinio atstovas;

♦ *dėl gyvūnų užkrečiamųjų ligų protrūkio* – teritorinės Valstybinės maisto ir veterinarinės tarnybos atstovas;

♦ *dėl avarijų hidrotechnikos statiniuose, poplūdžio, užtvindymų, pavojingų ir stichinių meteorologinių reiškinių* - savivaldybės administracijos atstovas;

♦ *dėl užsitęsusių elektros energijos ir gamtinių dujų tiekimo vartotojams sutrikimų* - AB „Lietuvos energijos tiekimas“ (LET) Šiaulių regiono tinklų eksploatavimo departamento atstovas;

♦ *dėl užsitęsusio centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sutrikimo* – UAB „Pakruojo vandentiekis“ atstovas;

♦ *didesnio masto aplinkos komponentų taršos* – Aplinkos apsaugos departamento prie LR AM Šiaulių valdybos arba jo struktūrinio padalinio atstovas.

ES operacijų vadovo konkreti kandidatūra oficialiai (raštu) derinama su valstybės įstaigos (institucijos) arba jos padalinio vadovu.

ES operacijų vadovui pavaldžios visos EĮ vietoje ar ES židinyje esančios civilinės saugos sistemos pajėgos, nepriklausomai nuo jų pavaldumo.

Paskirtas savivaldybės ES operacijų vadovas atsako savivaldybės mastu už gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinių darbų, ES padarinių šalinimo organizavimą ir visų dirbančiųjų ten saugumą.

Dėl susidariusio EĮ ar ES ir kilus pavojui žmonių gyvybei, sveikatai, turtui ir aplinkai ES operacijų vadovui **suteikiamos teisės**:

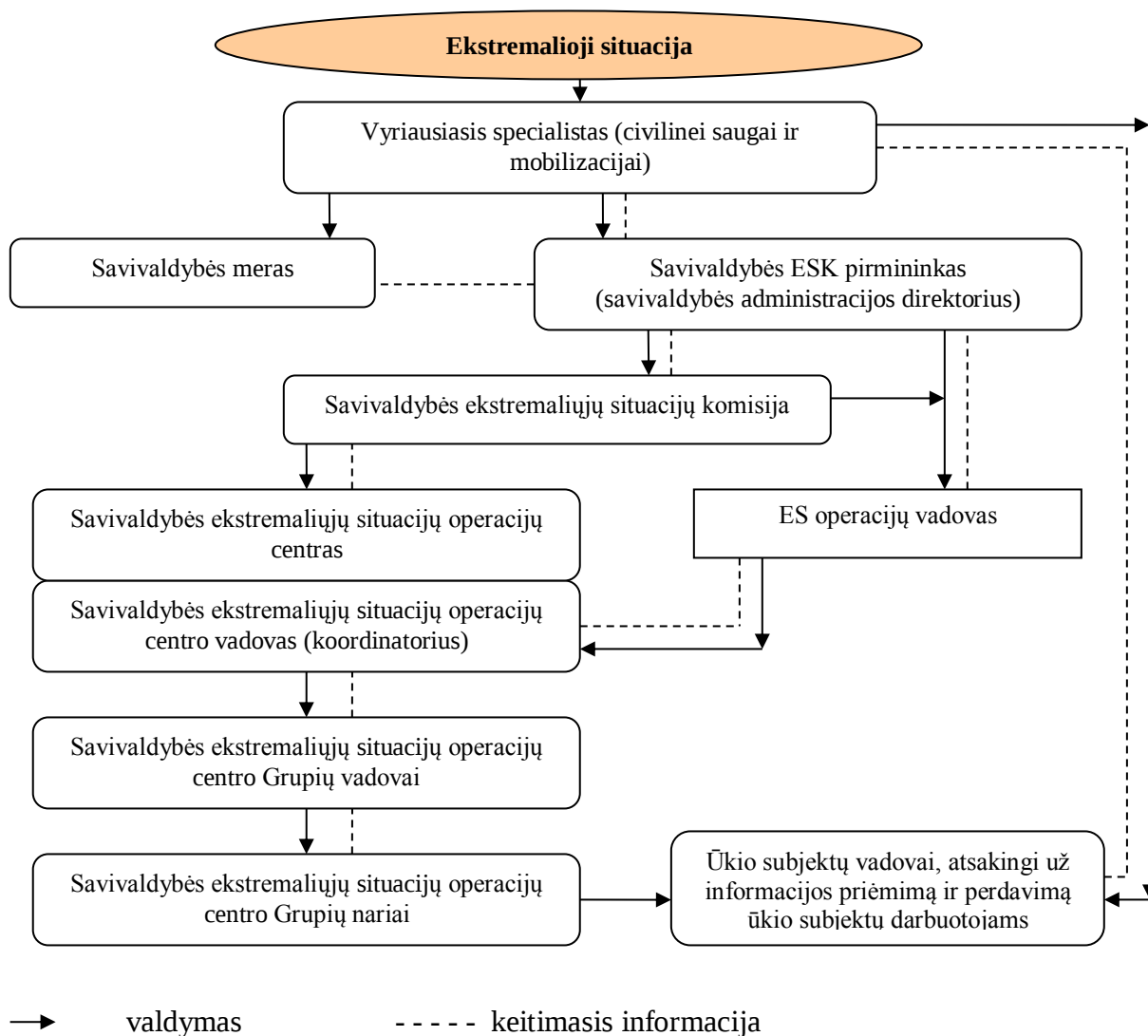
- *laikinais apriboti patekimą į teritoriją ir patalpas;*
- *tam tikra laiką apriboti arba uždrausti transporto priemonių eismą pavojaus ir apribojimų zonoje;*
- *naudotis reikalingais materialiniais ištekliais, neatsižvelgiant į jų nuosavybės formą;*
- *sustabdyti atliekamus darbus, technologinius procesus;*

- išjungti elektros ir kitus įrenginius;
- įeiti į patalpas;
- pašalinti trukdančias kliūtis.

Prireikus pakeisti ES operacijų vadovą, pasiūlymus dėl to teikia savivaldybės ESK.

Jeigu ES apima ne daugiau kaip 3 gretimas savivaldybes, jų ES operacijų vadovai visus savo veiksmus derina tarpusavyje, tačiau viršenybę turi savivaldybės ES operacijų vadovas, kurioje yra ES židinys.

Pakruojo rajono savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo schema

5. Darbų organizavimas, vadovavimas civilinės saugos sistemos pajėgoms įvykio vietoje

Gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinų darbų, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų likvidavimo ir jų padarinių šalinimą organizuoja pirmasis į ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos židinio vietą atvykęs civilinės saugos sistemos pajėgų tarnautojas ar darbuotojas, kuris atlieka gelbėjimo darbų vadovo funkcijas.

Gelbėjimo darbų vadovas civilinės saugos sistemos pajėgoms vadovauja duodamas žodinius nurodymus.

Gelbėjimo darbų vadovas įvykio vietoje atlieka šias funkcijas:

- organizuoja įvykio vietos žvalgybą;
- įvertina situaciją;
- numato, kokie darbai turi būti atlikti pirmiausia;
- paskirsto į įvykio vietą atvykusioms civilinės saugos sistemos pajėgoms užduotis;
- įvertina, ar pakanka pajėgų, prireikus organizuoja papildomų pajėgų išskvietimą;
- užtikrina darbų atlikimą;
- užtikrina į įvykio vietą atvykusių civilinės saugos sistemos pajėgų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, taip pat kitų asmenų, dalyvaujančių atliekant darbus, saugumą;
- užtikrina į įvykio vietą patekusių gyventojų perspėjimą ir informavimą apie įvykio pobūdį, galimus padarinius, priemones jiems pašalinti ir apsisaugojimo būdus, prireikus organizuoja jų išvežimą į saugią vietą.

Gelbėjimo darbų vadovo nuožiūra ir sprendimu prireikus sudaromas **darbų koordinavimo štabas** (toliau – štabas) – laikinoji vadovavimo civilinės saugos sistemos pajėgoms struktūra, vykdanči gelbėjimo darbų vadovo nurodymus. Štabą sudaro visų civilinės saugos sistemos pajėgų, atliekančių darbus įvykio vietoje, atstovai. Gelbėjimo darbų vadovo sprendimu į štabą gali būti papildomai pakviesti valstybės ir savivaldybės institucijų, įstaigų atstovai, kurie konsultuotų gelbėjimo darbų vadovą, teiktų pasiūlymus dėl įvykio vertinimo ir padarinių likvidavimo.

Štabą sudaryti privaloma, kai yra bent viena šių sąlygų:

- įvykio vietoje darbus atlieka trijų ir daugiau institucijų pajėgos ir prognozuojama ar žinoma, kad yra penki ir daugiau žuvę žmonės;
- pasitelkta pajėgų iš trijų ir daugiau savivaldybių ir gelbėjimo darbų vadovo vertinimu numatoma, kad darbai užtruks ilgiau kaip 6 valandas.

Štabas įkuriamas kuo arčiau įvykio vietos, siekiant užtikrinti tinkamą įvykio vertinimą, informacijos valdymą ir gelbėjimo darbų vadovo nurodymų vykdymą.

Štabo funkcijos:

- ✓ užtikrina gelbėjimo darbų vadovo sprendimų vykdymą;
- ✓ padeda gelbėjimo darbų vadovui koordinuoti darbus ir civilinės saugos sistemos pajėgų veiksmus įvykio vietoje;
- ✓ užtikrina informacijos priėmimą, sisteminimą ir perdavimą civilinės saugos sistemos pajėgoms ir institucijoms;
- ✓ prognozuoja įvykio eigą, numato ir telkia civilinės saugos sistemos pajėgų ir priemonių rezervą;
- ✓ eikia informaciją viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams;

- ✓ numato civilinės saugos sistemos pajėgų sutelkimo vietas;
- ✓ nustato ir palaiko ryšį su savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centru;
- ✓ sprendžia į įvykio vietą atvykusių civilinės saugos sistemos pajėgų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, taip pat kitų asmenų, dalyvaujančių atliekant darbus, poilsio ir maitinimo klausimus;
- ✓ sprendžia kitus darbų organizavimo klausimus.

Visos civilinės saugos sistemos pajėgos, atvykusios į įvykio vietą, apie atvykimą informuoja:

- ❖ kai nesudarytas štabas, – gelbėjimo darbų vadovą;
- ❖ kai sudarytas štabas, – štabo vadovą ir į štabą skiria valstybės tarnautoją ar darbuotoją, turintį pajėgų valdymo ir darbų organizavimo patirties.

6. Veiksmų koordinavimas ir vadovavimas civilinės saugos sistemos pajėgoms gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai, šalinant jos padarinius

Siekiant pasitelkti civilinės saugos sistemos pajėgas ir materialinius išteklius, ir panaudoti juos įvykio metu, veiksmai koordinuojami ir civilinės saugos sistemos pajėgoms vadovaujama savivaldybės lygiu, kai yra bent viena šių sąlygų:

- darbams atlikti nepakanka įvykio vietoje sutelktų pajėgų ir materialinių išteklių;
- prireikia koordinuoti civilinės saugos sistemos pajėgų veiksmus ir materialinių išteklių paskirstymą vienu metu keliose savivaldybės teritorijos vietose;
- susidarė ar prognozuojama, kad susidarys, savivaldybės lygio ekstremalioji situacija.

Gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai, veiksmai savivaldybės lygiu koordinuojami ir civilinės saugos sistemos pajėgoms vadovaujama per savivaldybės ESOC.

Į savivaldybės ESK pirmininką dėl veiksmų koordinavimo kreipiasi gelbėjimo darbų vadovas arba savivaldybės ESOC koordinatorius.

Kol nepaskirtas savivaldybės ES operacijų vadovas, civilinės saugos sistemos pajėgų veiksmus organizuoja ir koordinuoja savivaldybės ESOC.

Paskyrus ES operacijų vadovą, gelbėjimo darbų vadovas toliau organizuoja darbus įvykio vietoje. ES operacijų vadovas atsako už darbų organizavimą savivaldybės mastu.

ES operacijų vadovas atsako už ekstremaliosios situacijos padarinių, galinčių sukelti ekstremaliąjį įvykį ar kartotinę ekstremaliąją situaciją, šalinimo darbų organizavimą.

Neatidėliotini ekstremaliosios situacijos padarinių šalinimo darbai įvykio vietoje organizuojami, taip pat jiems vadovaujama ir veiksmai koordinuojami savivaldybės lygiu atsižvelgiant į Gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinių darbų, įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų likvidavimo ir jų padarinių šalinimo organizavimo tvarkos aprašo 5–18 punktų nuostatas (*Valstybės žinios, 2010-08-28, Nr. 102-527, identifikacinis kodas 1101100NUTA00001212*).

Atlikus neatidėliotinus ekstremaliosios situacijos padarinių šalinimo darbus, savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisija priima sprendimą dėl ilgalaikių padarinių šalinimo darbų organizavimo.

7. Veiksmų koordinavimas ir vadovavimas civilinės saugos sistemos pajėgoms gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, šalinant jos padarinius

Siekiant pasitelkti civilinės saugos sistemos pajėgas ir materialinius išteklius bei panaudoti juos ekstremaliosios situacijos metu, veiksmai koordinuojami ir civilinės saugos sistemos pajėgoms vadovaujama valstybės lygiu, kai yra bent viena šių sąlygų:

- savivaldybės administracijos direktorius kreipiasi pagalbos į Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisiją (toliau – Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija);
- prireikia koordinuoti civilinės saugos sistemos pajėgų ir materialinių išteklių paskirstymą vienu metu daugiau kaip trijose savivaldybėse;
- gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai, kurios padarinių išplitimo ribos gali peržengti ar peržengia trijų savivaldybių ribas, ir (ar) prognozuojama valstybės lygio ekstremalioji situacija;
- darbams atlikti telkiamos civilinės saugos sistemos pajėgos iš visos valstybės ir (ar) kreipiamasi tarptautinės pagalbos.

Gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, kai civilinės saugos sistemos pajėgų ir materialinių išteklių paskirstymą reikia koordinuoti valstybės lygiu, sprendimą dėl ministerijos ar kitos valstybės institucijos ar įstaigos, esančios Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintame sąraše, operacijų centro sušaukimo priima atitinkamos ministerijos ar kitos valstybės institucijos ar įstaigos, esančios Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintame sąraše, vadovas arba jo įgaliotas asmuo. Sprendimą dėl valstybės operacijų centro sušaukimo priima Vyriausybės ekstremaliųjų situacijų komisija arba Vyriausybės ekstremaliųjų situacijų komisijos pirmininkas.

Veiksmai koordinuojami ir civilinės saugos sistemos pajėgoms vadovaujama valstybės lygiu per valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą (toliau – valstybės operacijų centras) arba Vyriausybės ekstremaliųjų situacijų komisijos pavedimu per ministeriją, kitų valstybės institucijų, įstaigų operacijų centrus.

Kol nepaskirtas valstybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovas, darbus organizuoja ir koordinuoja valstybės operacijų centras. Sprendimai priimami vadovaujantis valstybinio ekstremaliųjų situacijų valdymo plane numatytais veiksmais ir (ar) valstybės operacijų centro nuostatų suteiktais įgaliojimais.

Valstybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovas atsako už valstybės lygio ekstremaliosios situacijos likvidavimą. Savivaldybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovas toliau organizuoja darbus savivaldybės lygiu, tačiau vadovaujasi valstybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo sprendimais ir vykdo jo nurodymus.

Valstybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovas atsako už neatidėliotinų ekstremaliosios situacijos padarinių šalinimo darbų organizavimą šalyje.

Prireikus pakeisti valstybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovą, pasiūlymus dėl pakeitimo teikia Vyriausybės ekstremaliųjų situacijų komisija.

Vadovaujama ir veiksmai koordinuojami valstybės lygiu, atliekant neatidėliotinų ekstremaliosios situacijos padarinių šalinimo darbus, atsižvelgiant į Gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinų darbų, įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų likvidavimo ir jų padarinių šalinimo organizavimo tvarkos aprašo 19–27 punktų nuostatas (*Valstybės žinios, 2010-08-28, Nr. 102-527, identifikacinis kodas 1101100NUTA00001212*).

Atlikus neatidėliotinus ekstremaliosios situacijos padarinių šalinimo darbus, Vyriausybės ekstremaliųjų situacijų komisija priima sprendimą dėl ilgalaikių padarinių šalinimo darbų organizavimo.

8. Savivaldybės administracijos bei savivaldybės teritorijoje esančių valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų veiksmai likviduojant ekstremaliuosius įvykius ar ekstremaliąsias situacijas ir šalinant jų padarinius, atliekant gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinus darbus

Savivaldybės administracijos bei savivaldybės teritorijoje esančių valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų veiksmai likviduojant ekstremaliuosius įvykius ar situacijas, šalinant jų padarinius, atliekant gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinus darbus, atitinkančius arba viršijančius Ekstremalių įvykių kriterijus (pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarimą Nr. 241 ([Valstybės žinios, 2006-03-14, Nr. 29-1004, identifikacinis kodas 1061100NUTA00000241](#))):

8.1. Pavojingi meteorologiniai reiškiniai

(Uraganas, maksimalus vėjo greitis, labai smarki audra, viesulas, škvalas ir kt.)

PAVOJINGI METEOROLOGINIAI REIŠKINIAI – tai nevaldomi gamtos reiškiniai, kurie savo intensyvumu, poveikio būdu ir trukme, išplitimo zona kelia tiesioginę grėsmę žmonių sveikatai ar gyvybei, turtui, aplinkai bei gali sukelti ekstremaliąsias situacijas (įvykius).

Škvalas – tai staigus ir stiprus vėjo sustiprėjimas, kuris susidaro, susidūrus šiltoms ir šaltoms oro masėms. Dažniausiai trunka labai trumpai, apima mažą teritoriją, bet gali pridaryti daug žalos, nes vėjo greitis gali siekti 20-30 m/s. Škvalą dažniausiai lydi liūtis ir perkūnija (žiemą – sniegas). Škvalas praeina siauru ruožu, vyksta sūkuringas oro judėjimas.

Viesulas – sukurinis vėjas, siauriamas nedidelėje teritorijoje ir trunkantis nuo 30 minučių iki 4 valandų. Vėjo greitis gali siekti iki 35 m/sec. Skersmuo būna apie 150 metrų, „kelio“ ilgis – 6-8 km. Viesulai Lietuvoje susidaro šiltuoju metų laiku, dažniausiai – rugpjūtį, popietinėmis valandomis (16-19 val.).

Uraganas – labiausiai pažįstamas uragano pavojus, t. y. stiprus iš kojų verčiantis vėjas Atlanto vandenyne susiformavęs didelės galios ciklonas (platus oro sukūrys, kurio viduryje yra uždara žemo slėgio sritis), padarantis didelių nuostolių. Vėjo greitis siekia nuo 33-70 m/sec. arba 12 balų pagal Boforto skalę.

Audra – tai stiprus vėjas, kurio greitis viršija 20,8 m/s. Vėjas plėšia stogų dangos lakštus, kaminų stogelius, lengvi daiktai pastumiami iš vietos, lūžta didelės medžių šakos, kartais lūžta medžiai, kiti išraunami su šaknimis. Vasaros audrą lydi liūtys ir perkūnija, žiemos audrą – sniegas ir pūga.

Snygis – kieti krituliai, susidarantys iš ledo kristalų (snaigių). Snaigių formos priklausomai nuo formavimosi sąlygų būna labai įvairios. Krisdamos jos dažnai susijungia tarpusavyje, suformuodamos gana stambius sniego dribsnius, kurių skersmuo kinta nuo 1 mm iki keliolikos centimetrų. Labai smarkus snygis, kai kritulių kiekis > 30 mm, sniego dangos storis > 30 cm, trukmė ≤ 12 val.;

Pūga – smarkus sniego pustymas, kylantis dėl stipraus vėjo. Pūgos intensyvumas nusakomas terminais „silpna“, „vidutinė“, „stipri“ ir pan. tai sniego pernešimas storame pažemio oro sluoksnyje (kartu gali snigti). Tuo metu pučia turbulentiškas, gūsingasvėjas, sunešamos pusnys, debesys ir dangaus skliautas ne visada matomi. Vidutinis vėjo greitis > 20 m/s, trukmė ≥ 1 parą. Pūga perskirsto sniego dangą, formuoja sniego pusnis prie kliūčių, užpusto kelius. Be to, pūgos metu dėl nuolatinio oro srauto slėgio sniego danga tampa tankesnė. Dėl sniego perskirstymo, pučiant stipriam gūsingam vėjui, sniego dangos storis pasidaro netolygus, vienur išauga pusnys, kitur, kur vėjas stipresnis, žemė būna plika. Jeigu sniegas sausas, purus, jį ima pustyti 4–5 m/s vėjai. Sniegas tuomet keliauja pačia pažeme, nepakildamas aukščiau nei 10–20 cm.

Stambi kruša – trumpalaikis reiškiny, sukeliantis ilgalaikius padarinius. Dažniausiai kruša iškrenta perkūnijos metu, kartais pučiant škvaliniam vėjui ir apima vos kelių ar keliolikos hektarų plotą.

Galimos pasekmės ir padariniai:

- žmonių sužalojimai ir mirtis;
- apgadinami ar sugriauunami statiniai bei inžineriniai įrenginiai;
- nukenčia ar sunaikinami pasėliai, landšaftinės ir kultūrinės vertybės;
- sutrikdoma arba nutraukiama elektros energijos tiekimo ir su tuo susijusių kitų komunikacijų tinklų veikla;
- sukeliamos kitos ekstremalios situacijos ar įvykiai (gaisras, potvynis, transporto avarijos, žmonių ligos ir panašiai);
- sutrinka įprastos gyvenimo sąlygos, ūkinė veikla, skubios pagalbos suteikimas ir transporto eismas;
- dideli nuostoliai vykdant atstatymo darbus ir kompensuojant padarytą žalą nukentėjusiems.

Pagrindinės apsaugos priemonės ir veiksmai :

- išankstinis apsirūpinimas rezerviniais ar alternatyviais energijos šaltiniais;
- komunikacijų tinklų, spec. tarnybų, medicinos ir mokymo įstaigų, gyventojų perspėjimas apie artėjantį pavojingą meteorologinį reiškinį;
- rekomendacijų teikimas, kaip reikia elgtis jo metu;
- geriamo vandens, maisto bei pašarų atsargų sukaupimas;
- operatyvus pagalbos teikimas labiausiai nukentėjusiems.

▪ **Hidrometeorologijos tarnyba**

- užtikrina hidrometeorologinės informacijos ir prognozių teikimą institucijoms, dalyvaujančioms valdant ekstremaliąją situaciją (įvykį).

▪ **Ūkio subjektų, kitų įstaigų veiksmai:**

- įvertina pasirengimą, galimą pavojų ir numato savo veiklos perorganizavimą;
- įspėja apie pavojingo meteorologinio reiškinio grėsmę darbuotojus;
- sustiprina budėjimą, apsirūpina reikalingomis papildomomis priemonėmis;
- vertina padarytus nuostolius ir teikia juos savo steigėjui bei savivaldybei;
- valstybinės reikšmės objektai užtikrina priskirtų funkcijų vykdymą;
- vykdo savivaldybės ESK priimtų sprendimų įgyvendinimą.

▪ **Spec. tarnybų ir suinteresuotų institucijų veiksmai:**

- Šiaulių APGV Pakruojo priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba
 - įspėja darbuotojus apie pavojų ir mobilizuoja personalą;
 - vykdo ir koordinuoja gaisrų gesinimą, gyventojų ir turto gelbėjimą, atlieka gelbėjimo darbus;
 - teikia informaciją apie reiškinio padarinius ir vykdomas priemones kitoms spec. tarnyboms, savivaldybei.
- Pakruojo rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba
 - dalyvauja lokalizuojant ir likviduojant gaisrų židinius.
- Šiaulių AVPK Pakruojo rajono policijos komisariatas
 - įspėja darbuotojus apie pavojų ir mobilizuoja personalą;
 - organizuoja eismo reguliavimą židinio teritorijoje;
 - organizuoja ekstremaliosios situacijos židinyje esančio valstybinio, visuomeninio ir privataus turto apsaugą;

- organizuoja viešosios tvarkos užtikrinimą gyventojų susitelkimo, įlaipinimo į transportą, išlaipinimo iš jo ir laikinojo apgyvendinimo vietose, evakuojamųjų vežimo maršrutuose;
 - organizuoja koordinuoja evakuotų gyventojų registravimą laikinojo apgyvendinimo vietose, jų apskaitos tvarkymą;
 - organizuoja asmenų ir pareigūnų, nesusijusių su gelbėjimo darbais, patekimo į ekstremaliosios situacijos židinį ribojimą, prireikus įveda leidimų sistemą.
 - Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro Greitoji medicinos pagalba
 - teikia skubią medicininę pagalbą nukentėjusiems ir vykdo jų transportavimą į medicinos įstaigas;
 - prireikus organizuoja budėjimą prie ekstremaliosios situacijos židinio;
 - teikia informaciją savivaldybei apie nukentėjusius.
 - Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie SAM Šiaulių departamento Pakruojo skyrius
 - koordinuoja visuomenės sveikatos priežiūros organizavimą;
 - AB „ESO“ Šiaulių regiono tinklo eksploatavimo skyrius
 - organizuoja priemones, užtikrinančias būtiną elektros energijos tiekimą, esant ekstremaliajai energijos padėčiai.
 - UAB „Pakruojo šiluma“
 - organizuoja priemones, užtikrinančias būtiną šilumos energijos tiekimą, esant ekstremaliajai energetikos padėčiai.
- **Pakruojo rajono savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų komisijos (ESK) ir Ekstremaliųjų situacijų operacijos centro (ESOC) veiksmi:**
- **ESK komisija**
 - administracijos direktoriaus (ESK pirmininko) sprendimu skubiai organizuojamas ESK narių posėdis;
 - atsižvelgiant į ekstremaliojo įvykio ar situacijos mastą, gelbėjimo darbų apimtį, priima sprendimą dėl savivaldybės ESOC sušaukimo ir jo darbų organizavimo;
 - paskiria ekstremaliosios situacijos operacijos vadovą;
 - koordinuoja padarinių likvidavimo ir gelbėjimo darbų vykdymo eigą;
 - priima sprendimą dėl gyventojų evakavimo ir jį organizuoja.
 - **ES operacijų centras (ESOC)**
 - įgyvendina ekstremaliųjų situacijų komisijos sprendimus ekstremaliųjų situacijų prevencijos klausimais;
 - pagal kompetenciją renka, analizuoja ir vertina duomenis ir informaciją, prognozuoja ekstremaliojo įvykio ar situacijos eigą ir mastą, numato civilinės saugos priemones ir gelbėjimo veiksmus;
 - perspėja ir informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie susidariusią ekstremaliąją situaciją (įvykį), galimus padarinius ir priemones jiems pašalinti ir apsisaugojimo nuo jos (-o) būdus;
 - keičiasi informacija su kitų institucijų operacijų centrais, analizuodamas, vertindamas ekstremaliojo įvykio ar situacijos eigą;
 - teikia visas savivaldybėje esančias civilinės saugos sistemos pajėgas gyventojams evakuoti, organizuoja pagalbos teikimą nukentėjusiems, prireikus evakuoja gyventojus;

- organizuoja ir koordinuoja materialinių išteklių, kurie teisės aktų nustatyta tvarka gali būti panaudoti ekstremaliajam įvykiui ar situacijai likviduoti, padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų veiklai palaikyti ar atkurti, teikimą šiems tikslams pasiekti;
- pagal kompetenciją koordinuoja civilinės saugos sistemos subjektų veiksmus;
- teikia ESK pasiūlymus dėl reikiamų civilinės saugos sistemos pajėgų, racionalaus ir veiksmingo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų skirtų finansinių ir kitų materialinių išteklių panaudojimo ekstremaliojo įvykio ar situacijos padariniams šalinti;
- atlieka kitas teisės aktų nustatytas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

8.2. Stichinis potvynis, užtvindymas, poplūdis

POTVYNIS – kasmetinis, pastovus upės vandens lygio pakilimas. Jo metu vanduo užpildo ne tik vagą, bet ir užlieja šalia jos esančius objektus, lankas, pievas.

UŽTVINDYMAS – stichinė nelaimė, sukelta staigaus vandens pertekliaus, smarkiai užtvinus upeį, užtvankai ar kitam vandens telkiniui.

POPLŪDIS – upės vandens režimo fazė, palyginti trumpalaikis ir neperiodinis vandens lygio pakilimas upėje. Poplūdis gali trukti nuo kelių valandų iki kelių savaičių.

Priežastys:

- kasmetinis pavasarinis sniego tirpimas;
- lietingojo laikotarpio sukeltas vandens perteklius;
- smarkios liūtys.

Galimos pasekmės ir padariniai:

- žmonių ar gyvūnų netektys;
- turtiniai ir materialiniai nuostoliai gyventojams bei ūkio subjektams;
- automobilių eismo sutrikdymas;
- požeminio vandens užteršimas;
- infekcinės ligos;
- žala ekologijai;
- derliaus sunaikinimas.

Pagrindinės apsaugos priemonės ir veiksmai:

- išankstinis priemonių ir veiksmų planavimas;
- tinkamas visuomenės švietimas ir informavimas;
- rekomendacijų teikimas, kaip reikia elgtis.

▪ **Hidrometeorologijos tarnyba**

- užtikrina hidrometeorologinės informacijos ir prognozių teikimą institucijoms, dalyvaujančioms valdant ekstremaliąją situaciją (įvykį).

▪ **Ūkio subjektų, prižiūrinčius hidrostatinius, veiksmai:**

- įvertina pasirengimą, galimą pavojų;
- įspėja apie potvynio grėsmę atsakingus asmenis;
- sustiprina budėjimą;
- organizuoja reikiamos technikos panaudojimą;
- vertina padarytus nuostolius ir teikia juos savo steigėjui bei savivaldybei;
- vykdo savivaldybės ESK priimtų sprendimų įgyvendinimą.

▪ **Spec. tarnybų ir suinteresuotų institucijų veiksmai:**

- Šiaulių APGV Pakruojo priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba

- įspėja darbuotojus apie pavojų ir mobilizuoja personalą;
 - vykdo gyventojų ir turto gelbėjimą, atlieka kitus gelbėjimo darbus;
 - teikia informaciją apie reiškinių padarinius ir vykdomas priemones kitoms spec. tarnyboms, Savivaldybei.
 - Pakruojo rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba
 - vykdo gyventojų ir turto gelbėjimą.
 - Šiaulių AVPK Pakruojo rajono policijos komisariatas
 - įspėja darbuotojus apie pavojų ir mobilizuoja personalą;
 - organizuoja eismo reguliavimą židinio teritorijoje;
 - organizuoja ekstremaliosios situacijos židinyje esančio valstybinio, visuomeninio ir privataus turto apsaugą;
 - organizuoja viešosios tvarkos užtikrinimą gyventojų susitelkimo, įlaipinimo į transportą, išlaipinimo iš jo ir laikinojo apgyvendinimo vietose, evakuojamųjų vežimo maršrutuose;
 - organizuoja koordinuoja evakuotų gyventojų registravimą laikinojo apgyvendinimo vietose, jų apskaitos tvarkymą;
 - organizuoja asmenų ir pareigūnų, nesusijusių su gelbėjimo darbais, patekimo į ekstremaliosios situacijos židinį ribojimą, prireikus įveda leidimų sistemą.
 - Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro Greitoji medicinos pagalba
 - teikia skubią medicininę pagalbą nukentėjusiems ir vykdo jų transportavimą į medicinos įstaigas;
 - teikia informaciją Savivaldybei apie nukentėjusius.
 - Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie SAM Šiaulių departamento Pakruojo skyrius
 - koordinuoja visuomenės sveikatos priežiūros organizavimą;
 - AB „ESO“ Šiaulių regiono tinklo eksploatavimo skyrius
 - organizuoja priemones, užtikrinančias būtiną elektros energijos tiekimą arba nutraukimą, esant ekstremaliajai energijos padėčiai.
 - Seniūnijų seniūnai:
 - perspėja ir informuoja gyventojus;
 - vykdo savivaldybės ESK priimtų sprendimų įgyvendinimą.
- **Pakruojo rajono savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų komisijos (ESK) ir Ekstremaliųjų situacijų operacijos centro (ESOC) veiksmi:**
- ESK komisija
 - administracijos direktoriaus (ESK pirmininko) sprendimu skubiai organizuojamas ESK narių posėdis;
 - atsižvelgiant į ekstremaliojo įvykio ar situacijos mastą, gelbėjimo darbų apimtį, priima sprendimą dėl savivaldybės ESOC sušaukimo ir jo darbų organizavimo;
 - paskiria ekstremaliosios situacijos operacijos vadovą;
 - koordinuoja padarinių likvidavimo ir gelbėjimo darbų vykdymo eigą;
 - priima sprendimą dėl gyventojų evakavimo ir jį organizuoja.
 - ES operacijų centras (ESOC)
 - įgyvendina ekstremaliųjų situacijų komisijos sprendimus ekstremaliųjų situacijų prevencijos klausimais;
 - pagal kompetenciją renka, analizuoja ir vertina duomenis ir informaciją, prognozuoja ekstremaliojo įvykio ar situacijos eigą ir mastą, numato civilinės

- saugos priemonės ir gelbėjimo veiksmus;
- perspėja ir informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie susidariusią ekstremaliąją situaciją (įvykį), galimus padarinius ir priemones jiems pašalinti ir apsaugojimo nuo jos (-o) būdus;
 - keičiasi informacija su kitų institucijų operacijų centrais, analizuodamas, vertindamas ekstremaliojo įvykio ar situacijos eigą;
 - teikia visas savivaldybėje esančias civilinės saugos sistemos pajėgas gyventojams evakuoti, organizuoja pagalbos teikimą nukentėjusiems, prireikus evakuoja gyventojus;
 - organizuoja ir koordinuoja materialinių išteklių, kurie teisės aktų nustatyta tvarka gali būti panaudoti ekstremaliajam įvykiui ar situacijai likviduoti, padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų veiklai palaikyti ar atkurti, teikimą šiems tikslams pasiekti;
 - pagal kompetenciją koordinuoja civilinės saugos sistemos subjektų veiksmus;
 - teikia ESK pasiūlymus dėl reikiamų civilinės saugos sistemos pajėgų, racionalaus ir veiksmingo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų skirtų finansinių ir kitų materialinių išteklių panaudojimo ekstremaliojo įvykio ar situacijos padariniams šalinti;
 - atlieka kitas teisės aktų nustatytas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

8.3. Centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo sistemų avarija, sutrikimai

Vandens centralizuoto tiekimo sutrikimai, jų kriterijai ir pagrindinės priežastys

Sutrikimų pobūdis	Kriterijai	Priežastys
1. Sutrunka geriamo vandens tiekimas ir kokybė : - valymas; - tiekimas	- geležies kiekis $> 03 \text{ mg / dm}^3$ - drumstumas $> 2,52 \text{ mg / dm}^3$ - nutraukimas daugiau 1 parą - sumažėjo debitas – 30 % ir > - nutraukimas – 1000 ir daugiau gyventojų	– technologinės avarijos vandens tiekimo įmonėse (vandenvietėse); – avarijos vandentiekio tinkluose;
2. Avarijos vandentiekio tinkluose ir sistemose	- 1 ir daugiau sveikatos priežiūros įstaigoje - sutriko transporto eismas 4 val. ir ilgiau	– avarijos (incidentai) pas vartotojus; – avarijos kanalizaciniuose tinkluose ir sistemose – elektros energijos tiekimo sutrikimai

Galimos pasekmės ir padariniai:

- sutrikdomos gyventojų įprastinės fiziologinės – higieninės gyvenimo sąlygos;
 - išprovokuojami kiti kenksmingi faktoriai (pvz. užkrečiamųjų ligų protrūkiai);
 - sutrinka ūkio subjektų (įmonių, įstaigų ir organizacijų) ūkinė veikla ar kita jų veikla, dėl ko patiriami ekonominiai nuostoliai arba iškyla eilė problemų dėl priskirtų funkcijų vykdymo;
 - pasikeičia kasdieninis visuomenės gyvenimo ritmas.
- **UAB „Pakruojis vandentiekis“ veiksmai:**
- imasi skubių priemonių avarijai lokalizuoti bei likviduoti;

- apie vandens nutraukimą operatyviai informuojami savivaldybės gyvybiškai svarbias paslaugas teikiančios įstaigos, gyventojai ir kiti stambūs vartotojai bei savivaldybė;
 - avarijos šalinimo darbams užsitęsus 1 parą ir ilgiau, organizuojama abonentų aprūpinimas vandeniu;
 - vertina padarytus nuostolius;
 - vykdo savivaldybės ESK priimtų sprendimų įgyvendinimą.
- **Vandens vartotojų veiksmai:**
- gyvybiškai svarbūs objektai reorganizuoja savo veiklą taip, kas užtikrintų priskirtų pagrindinių funkcijų vykdymą;
 - kiti ūkio subjektai, kuriems būtinas vandens tiekimas, nutraukia savo veiklą ar sumažina jos apimtį;
 - informuoja savo steigėjus, ūkinės veiklos partnerius, suinteresuotas institucijas ir Savivaldybę apie susijusių bei patirtus nuostolius;
 - maksimaliai sumažina vandens panaudojimą;
 - elgiasi pagal pateiktas rekomendacijas.
- **Spec. tarnybų ir suinteresuotų institucijų veiksmai:**
- Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie SAM Šiaulių departamento Pakruojo skyrius
 - koordinuoja visuomenės sveikatos priežiūros organizavimą;
 - AB „ESO“ Šiaulių regiono tinkl eksploatavimo skyrius
 - organizuoja priemones, užtikrinančias būtiną elektros energijos tiekimą arba nutraukimą, esant ekstremaliajai energijos padėčiai.
- **Pakruojo rajono savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų komisijos (ESK) ir Ekstremaliųjų situacijų operacijos centro (ESOC) veiksmai:**
- ESK komisija
 - administracijos direktoriaus (ESK pirmininko) sprendimu skubiai organizuojamas ESK narių posėdis;
 - atsižvelgiant į ekstremaliojo įvykio ar situacijos mastą, gelbėjimo darbų apimtį, priima sprendimą dėl savivaldybės ESOC sušaukimo ir jo darbų organizavimo;
 - paskiria ekstremaliosios situacijos operacijos vadovą;
 - koordinuoja padarinių likvidavimo ir gelbėjimo darbų vykdymo eigą;
 - priima sprendimą dėl gyventojų evakavimo ir jį organizuoja.
 - ES operacijų centras (ESOC)
 - įgyvendina ekstremaliųjų situacijų komisijos sprendimus ekstremaliųjų situacijų prevencijos klausimais;
 - pagal kompetenciją renka, analizuoja ir vertina duomenis ir informaciją, prognozuoja ekstremaliojo įvykio ar situacijos eigą ir mastą, numato civilinės saugos priemones ir gelbėjimo veiksmus;
 - perspėja ir informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie susidariusią ekstremaliąją situaciją (įvykį), galimus padarinius ir priemones jiems pašalinti ir apsisaugojimo nuo jos (-o) būdus;
 - keičiasi informacija su kitų institucijų operacijų centrais, analizuodamas, vertindamas ekstremaliojo įvykio ar situacijos eigą;
 - teikia visas savivaldybėje esančias civilinės saugos sistemos pajėgas gyventojams evakuoti, organizuoja pagalbos teikimą nukentėjusiems, prireikus evakuoja gyventojus;

- organizuoja ir koordinuoja materialinių išteklių, kurie teisės aktų nustatyta tvarka gali būti panaudoti ekstremaliajam įvykiui ar situacijai likviduoti, padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų veiklai palaikyti ar atkurti, teikimą šiems tikslams pasiekti;
- pagal kompetenciją koordinuoja civilinės saugos sistemos subjektų veiksmus;
- teikia ESK pasiūlymus dėl reikiamų civilinės saugos sistemos pajėgų, racionalaus ir veiksmingo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų skirtų finansinių ir kitų materialinių išteklių panaudojimo ekstremaliojo įvykio ar situacijos padariniams šalinti;
- atlieka kitas teisės aktų nustatytas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

8.4. Pavojingos ar ypač pavojingos užkrečiamosios ligos **(epidemijos ir (ar) pandemijos, padidėjęs sergamumas, protrūkis, ūmi ar lėtinė liga)**

EPIDEMINIS PROCESAS – tai nenutrūkstantis susirgimų užkrečiamomis ligomis ar jų išplitimo reiškinys, susijęs su užkrečiamųjų (infekcinių) ligų sukėlėjo perdavimu sveikiems žmonėms ar gyvuliams (gyvūnams). Šio proceso esmė – biologinis parazitizmas.

EPIDEMIJA – tai vidutinio intensyvumo laipsnis, kuriam būdingas sergančiųjų skaičiaus didėjimas ir apimantis vieną ar keletą teritorijos administracinių vienetų.

PANDEMIJA – aukščiausias užkrečiamųjų ligų išplitimo laipsnis, apimantis ypač dideles teritorijas.

YPAČ PAVOJINGOS (PAVOJINGOS) INFEKcinės LIGOS – tai tokios užkrečiamosios ligos, dėl kurių sergantys ar turėję su sergančiais kontaktą bei šių ligų sukėlėjų nešiotojai privalomai hospitalizuojami, izoliuojami, tiriami ir gydomi.

UŽKRĖSTA TERITORIJA – tai apibrėžtų ribų teritorija, kurioje dėl esančių užkrečiamųjų ligų sukėlėjų ar jų plitimo ypatumų nuolat išlieka galimybė užsikrėsti ir susirgti infekcinėmis ligomis.

KARANTINAS – specialus laikinas režimas bei su juo susijusios administracinio bei sanitarinio pobūdžio priemonės, skirtos apsaugai nuo epideminio pobūdžio ligų, kuriomis gali užsikrėsti žmonės ar gyvūnai. Pagrindinis šios priemonės tikslas – sustabdyti epidemijos plitimą.

DEZINFEKCIJA – tai patogeninių (užkrečiamas ligas sukeliančių) mikroorganizmų sunaikinimas aplinkoje, naudojant fizinius ir cheminius metodus. Dezinfekcija skirstoma į *profilaktinę ir priverstinę*, o pastaroji į *einamąją ir baigiamąją*.

Ekstremaliojo įvykio apibūdinimas, kriterijai:

- vieno žmogaus ar žmonių grupės susirgimas pavojinga ar ypač pavojinga užkrečiama liga;
- padidėjęs sergamumas (statistikai patikimas įprastinio sergamumo lygio viršijimas);
- epidemija (staigus ir neįprastai didelis ligos išplitimas teritorijoje);
- protrūkis (tos pačios užkrečiamosios ligos tarpusavyje susiję atvejai), kai nustatomi ne mažiau kaip du susirgimai pavojinga ar ypač pavojinga liga atvejai;
- ūmi ar lėtinė liga, nulemta įvairių cheminių, fizinių, biologinių medžiagų, jų apykaitos, irimo, skilimo, degimo produktų per užterštą maistą ar geriamąjį vandenį arba dėl jų poveikio, transporto, pramoninės avarijos, stichinio, katastrofinio ar kito gamtos reiškinių, teroro akto metu;
- pandemija (epidemija, lemianti didelį gyventojų sergamumą ir mirtingumą labai dideliame pasaulio plote).

Priežastys:

- infekcinių ligų židinių egzistavimas gyvenamoje aplinkoje ir gamtoje;
- ypač pavojingų (pavojingų) bei kitų užkrečiamųjų ligų sukėlėjų patekimas iš kitų administracinių teritorinių vienetų ir užsienio valstybių;
- nepakankama imunoprofilaktika;
- didesnis, nei įprasta, sergančiųjų skaičius dėl nepalankių socialinių ir ekonominių sąlygų;
- nepakankamai efektyvi diagnostika ir gydymas;
- epideminio proceso savireguliacijos ypatumai (sukėlėjų mutacijos, jų atsparumo medikamentams pasikeitimas, imuniteto pokyčiai ir pan.);
- higienos – sanitarinių normų bei reikalavimų pažeidimai vykstant ūkinę veiklą;
- nesilaikymas įvestų karantininių ar apribojimo priemonių bei jų neefektyvumas.

Galimos pasekmės ir padariniai:

- tiesioginė grėsmė žmonių sveikatai bei gyvybei;
- ekonominiai nuostoliai dėl veiklos apribojimų ar sustabdymo;
- materialinės finansinės išlaidos, įgyvendinant priešepidemines priemones;
- įprastos socialinės visuomeninės veiklos pasikeitimai.

Pagrindinės apsaugos priemonės ir veiksmai:

- pastovi epideminės situacijos analizė bei vertinimas;
- išankstinis priemonių ir veiksmų planavimas;
- tinkama imunoprofilaktika ir visuomenės švietimas;
- ankstyvoji infekcinių ligų diagnostika ir savalaikis bei efektyvus gydymas;
- operatyvus epideminio židinio tyrimas, jo izoliavimas bei lokalizavimas;
- apribojimų priemonių (observacijos) ar karantino taikymas;
- efektyvus aplinkos ir kitų sukėlėjų plitimo faktorių nukenksminimas (dezinфекcija, dezinfekcija ir deratizacija).

- **Spec. tarnybų ir suinteresuotų institucijų veiksmai:**

- Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie SAM Šiaulių departamento Pakruojo skyrius
 - teikia informaciją suinteresuotoms institucijoms apie ekstremaliąją situaciją teisės aktų nustatyta tvarka;
 - įvertina susidariusią ekstremaliąją situaciją, nustato pavojų žmonių sveikatai ir gyvybei;
 - atlieka funkcijas, susijusias su užkrečiamųjų ligų nustatymu, užkrėstų teritorijų ar karantino skelbimu ir (ar) atšaukimu;
 - organizuoja epidemiologinį tyrimą ir dalyvauja organizuojant kontrolės (valdymo) priemones;
 - kontroliuoja, kaip užkrėstoje teritorijoje taikomos kontrolės (valdymo) priemonės, ir vertina jų veiksmingumą;
 - koordinuoja medicininę-karantinę kontrolę pasienio kontrolės punktuose, siekdamas apsaugoti Lietuvos Respublikos teritoriją nuo užkrečiamųjų ligų;
 - teikia privalomuosius nurodymus ūkio subjektams, kitoms įstaigoms bei kontroliuoja kaip jie vykdomi;
 - pagal kompetenciją teikia gyventojams informaciją ir rekomendacijas apie profilaktikos priemones užkrėstoje teritorijoje;
 - aktyviai bendradarbiauja priimant sprendimus bei juos įgyvendinant su rajono Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, PSPC ir ligonine;

- teikia informaciją Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie SAM Šiaulių departamentui, savivaldybei;
- dalyvauja savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro darbe: vertina epideminę situaciją, sergamumo dinamiką, pateikia duomenis savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centrui apie taikytas priešepidemines priemones ir jų veiksmingumą;
- pagal kompetenciją teikia Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie SAM Šiaulių departamentui informaciją apie materialinių, finansinių ir žmogiškųjų išteklių, reikalingų visuomenės sveikatos priežiūrai organizuoti ekstremaliosios situacijos atveju, poreikį.
- Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centras (PSPC) ir VŠĮ Pakruojo ligoninė
 - vykdo priešepidemines priemones įstaigoje;
 - teikia neatidėliotiną medicininę pagalbą gyventojams;
 - teikia informaciją kitoms medicinos įstaigoms ir savivaldybei.
- Pakruojo valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba
 - organizuoja vandens, gyvūninių ir negyvūninių maisto produktų, pašarų laboratorinių tyrimų atlikimą ir rizikos vertinimą;
 - bendradarbiauja ir derina veiksmus su suinteresuotomis institucijomis.
- Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyrius
 - nustato ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigoms ir kitoms švietimo įstaigoms priemones, būtinas ugdymo (mokymo) procesui užkrėstoje teritorijoje organizuoti arba nutraukti.
- Šiaulių AVPK Pakruojo rajono policijos komisariatas
 - organizuoja eismo reguliavimą apsaugos zonoje (aplink užterštą teritoriją);
 - organizuoja ekstremaliosios situacijos židinyje esančio valstybinio, visuomeninio ir privataus turto apsaugą;
 - organizuoja viešosios tvarkos užtikrinimą gyventojų susitelkimo, įlaipinimo į transportą, išlaipinimo iš jo ir laikinojo apgyvendinimo vietose, evakuojamųjų vežimo maršrutuose;
 - organizuoja koordinuoja evakuotų gyventojų registravimą laikinojo apgyvendinimo vietose, jų apskaitos tvarkymą;
 - organizuoja asmenų ir pareigūnų, nesusijusių su gelbėjimo darbais, patekimo į ekstremaliosios situacijos židinį ribojimą, prireikus įveda leidimų sistemą.
- **Pakruojo rajono savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų komisijos (ESK) ir Ekstremaliųjų situacijų operacijos centro (ESOC) veiksmi:**
 - ESK komisija
 - administracijos direktoriaus (ESK pirmininko) sprendimu skubiai organizuoja ESK narių posėdį;
 - atsižvelgiant į ekstremaliojo įvykio ar situacijos mastą, gelbėjimo darbų apimtį, priima sprendimą dėl savivaldybės ESOC sušaukimo ir jo darbų organizavimo;
 - priima sprendimą dėl karantino paskelbimo;
 - paskiria ekstremaliosios situacijos operacijos vadovą;
 - koordinuoja padarinių likvidavimo ir gelbėjimo darbų vykdymo eigą;
 - priima sprendimą dėl gyventojų evakavimo ir jį organizuoja.
 - ES operacijų centras (ESOC)
 - įgyvendina Ekstremaliųjų situacijų komisijos sprendimus ekstremaliųjų situacijų prevencijos klausimais;
 - pagal kompetenciją renka, analizuoja ir vertina duomenis ir informaciją,

- prognozuoja ekstremaliojo įvykio ar situacijos eigą ir mastą, numato civilinės saugos priemonės ir gelbėjimo veiksmus;
- perspėja ir informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, galimus padarinius ir priemones jiems pašalinti ir apsisaugojimo nuo ekstremaliosios situacijos būdus;
 - keičiasi informacija su kitų institucijų operacijų centrais, analizuodamas, vertindamas ekstremaliojo įvykio ar situacijos eigą;
 - teikia visas savivaldybėje esančias civilinės saugos sistemos pajėgas gyventojams evakuoti, organizuoja pagalbos teikimą nukentėjusiems, prireikus evakuoja gyventojus;
 - organizuoja ir koordinuoja materialinių išteklių, kurie teisės aktų nustatyta tvarka gali būti panaudoti ekstremaliajam įvykiui ar situacijai likviduoti, padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų veiklai palaikyti ar atkurti, teikimą šiems tikslams pasiekti;
 - pagal kompetenciją koordinuoja civilinės saugos sistemos subjektų veiksmus;
 - teikia ESK pasiūlymus dėl reikiamų civilinės saugos sistemos pajėgų, racionalaus ir veiksmingo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų skirtų finansinių ir kitų materialinių išteklių panaudojimo ekstremaliojo įvykio ar situacijos padariniams šalinti;
 - atlieka kitas teisės aktų nustatytas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

8.5. Gaisrai atvirose teritorijose **(Miškų, durpynų, pievų gaisrai)**

GAISRAS – tai nekontroliuojamas degimas, padarantis didelius materialinius nuostolius ir sukeliantis grėsmę žmonių sveikatai bei gyvybei.

GAISRO FRONTAS – gaisro perimetro dalies ilgis, kurio kryptimi degimas plinta labiausiai.

LINIJINIS UGNIES PLITIMO GREITIS – gaisro fronto plitimas tam tikra kryptimi per laiko vienetą.

Gamtiniai gaisrai pagal jų pasireiškimo ir intensyvumo vietą skirstomi į :

aukštuminius, kai dega medžiai, jų lajos;

antžeminius, kai dega miško paklotė, trakas;

požeminius, kai dega durpingas dirvožemio sluoksnis.

Tikimybė, kad gali kilti gaisras, vertinama pavojingumo gaisrui laipsniu, kuriuo pagal atitinkamą metodiką nustatomos miškų gaisringumo klasės (I, II, III, IV, V) bei miškų degumo klasės (I – didelio gamtinio degumo miškai; II – vidutinio degumo ir III – mažo gamtinio degumo miškai).

Gamtinių gaisrų priežastys, pasekmės ir kovos su jais būdai

Ekstremaliojo įvykio (situacijos) kilimo priežastys:

Sąlygos (priežastys)	Jų apibūdinimas (kriterijai)
- didelio gamtinio degumo miškai - aukšta miškų gaisringumo klasė - tikimybė kilti gaisrui - kompleksinis gaisringumo rodiklis	I degumo klasė IV ar V gaisringumo klasė 30–100 % 4000–10000 ir daugiau

- pavojingi meteorologiniai reiškiniai (žaibas) - grubūs priešgaisrinės apsaugos reikalavimų pažeidimai - neatsakingas elgesys su ugnimi miške ir senos žolės bei ražienų deginimas - gaisrų gesinimo klaidos - tyčiniai padegimai	
--	--

Galimi padariniai ir pasekmės:

- žmonių sužalojimai bei netektys;
- turtiniai nuostoliai gyventojams ir ūkio subjektams;
- žala ekologijai;
- nuostoliai dėl padarinių likvidavimo ir žalos atlyginimo.

Pagrindiniai apsaugos ir kovos būdai:

- išankstinio pasirengimo galimiems gamtiniams gaisrams organizavimas;
- priešgaisrinės apsaugos reikalavimų laikymasis ir kontrolė;
- tinkama, technikos, įrenginių ir priemonių techninė būklė;
- priešgaisrinių juostų įrengimas;
- stebėjimo organizavimas palankiomis ar ypač palankiomis gaisrui kilti sąlygomis;
- sprendimai, dėl apribojimo priemonių sausringu metų laikotarpiu ir jų įgyvendinimas.

▪ **VĮ Valstybinių miškų urėdija Pakruojo regioninis padalinys ir ūkio subjektų (savininkų) veiksmai:**

- skubiai organizuoja gaisro gesinimą savo pajėgomis ir gaisro plėtimosi sustabdymą, apsauginių juostų sudarymą;
- operatyviai informuoja bendrąją pagalbos centrą apie gaisrą;
- taiko visas prevencines priemones ir organizuoja gaisrų gesinimo technikos miškų gaisrams gesinti panaudojimą;
- teikia turimus žmogiškuosius resursus gaisrų gesinimui.
- teikia informaciją rajono miškų urėdijai, Aplinkos apsaugos agentūrai ir savivaldybei (seniūnijai);
- perspėja apie pavojų artimiausius gyventojus ar ūkio subjektus;
- po gaisro likvidavimo, vykdo gaisravietės stebėjimą;
- vertina padarytus nuostolius ir teikia juos Savivaldybei.

▪ **Spec. tarnybų ir suinteresuotų institucijų veiksmai:**

- Šiaulių APGV Pakruojo priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba
 - vykdo ir koordinuoja gaisrų gesinimą, gyventojų ir turto gelbėjimą, atlieka gelbėjimo darbus;
 - mobilizuoja tiesiogiai pavaldžias pajėgas gaisro gesinimui;
 - teikia informaciją kitoms spec. tarnyboms, Savivaldybei;
 - tiria gaisro priežastis, nustatinėja kaltus asmenis.
- Pakruojo rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba
 - dalyvauja lokalizuojant ir likviduojant gaisrų židinius.
- Šiaulių AVPK Pakruojo rajono policijos komisariatas
 - organizuoja eismo reguliavimą gaisro teritorijoje;
 - organizuoja ekstremaliosios situacijos židinyje esančio valstybinio, visuomeninio ir privataus turto apsaugą;
 - vykdo į pavojaus zoną patenkančių gyventojų perspėjimą;
 - organizuoja viešosios tvarkos užtikrinimą gyventojų susitelkimo, įlaipinimo

- į transportą, išlaipinimo iš jo ir laikinojo apgyvendinimo vietose, evakuojamųjų vežimo maršrutuose;
- organizuoja, koordinuoja evakuotų gyventojų registravimą laikinojo apgyvendinimo vietose, jų apskaitos tvarkymą;
- organizuoja asmenų ir pareigūnų, nesusijusių su gelbėjimo darbais, patekimo į ekstremaliosios situacijos židinį ribojimą, prireikus įveda leidimų sistemą;
- teikia informaciją rajono Savivaldybei ir savo vadovybei;
- ieško gaisrų sukėlusių kaltų asmenų.
- Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro Greitoji medicinos pagalba
 - teikia skubią medicininę pagalbą nukentėjusiems gesinant gaisrą ir vykdo jų transportavimą į medicinos įstaigas;
 - prireikus organizuoja budėjimą prie ekstremaliosios situacijos židinio;
 - teikia informaciją savivaldybei apie nukentėjusius.
- Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Šiaulių valdybos Pakruojo aplinkos apsauga
 - organizuoja aplinkos taršos tyrimus, taršos poveikio aplinkai masto ir padarytos žalos nustatymą, atlieka teršalų sklaidos prognozes ir teikia jas institucijoms, dalyvaujančioms valdant ekstremaliąją situaciją.
- Krašto apsaugos savanorių pajėgų 6-osios rinktinės 607 pėstininkų kuopa
 - vadovaudamasi sąveikos planu, teikia karinius vienetus padėti gesinti miškų gaisrus, vykdyti žvalgybą iš oro.
- AB „Pakruojo autotransportas“
 - teikia reikiamą autobusų kiekį žmonėms pervežti ir evakuoti iš gaisro židinio aplinkos.
- **Pakruojo rajono savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų komisijos (ESK) ir Ekstremaliųjų situacijų operacijos centro (ESOC) veiksmi:**
 - ESK komisija
 - administracijos direktoriaus (ESK pirmininko) sprendimu skubiai organizuoja ESK narių posėdį;
 - atsižvelgdama į ekstremaliojo įvykio ar situacijos mastą, gelbėjimo darbų apimtį, priima sprendimą dėl savivaldybės ESOC sušaukimo ir jo darbų organizavimo;
 - paskiria ekstremaliosios situacijos operacijų vadovą;
 - koordinuoja padarinių likvidavimo ir gelbėjimo darbų vykdymo eigą;
 - priima sprendimą dėl gyventojų evakavimo ir jį organizuoja.
 - ES operacijų centras (ESOC)
 - įgyvendina ekstremaliųjų situacijų komisijos sprendimus ekstremaliųjų situacijų prevencijos klausimais;
 - pagal savo kompetenciją renka, analizuoja ir vertina duomenis ir informaciją, prognozuoja ekstremaliojo įvykio ar situacijos eigą ir mastą, numato civilinės saugos priemones ir gelbėjimo veiksmus;
 - perspėja ir informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, galimus padarinius ir priemones jiems pašalinti ir apsisaugojimo nuo ekstremaliosios situacijos būdus;
 - keičiasi informacija su kitų institucijų operacijų centrais, analizuodamas, vertindamas ekstremaliojo įvykio ar situacijos eigą;

- teikia visas savivaldybėje esančias civilinės saugos sistemos pajėgas gyventojams evakuoti, organizuoja pagalbos teikimą nukentėjusiems, prireikus evakuoja gyventojus;
- organizuoja ir koordinuoja materialinių išteklių, kurie teisės aktų nustatyta tvarka gali būti panaudoti ekstremaliajam įvykiui ar situacijai likviduoti, padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų veiklai palaikyti ar atkurti, teikimą šiems tikslams pasiekti;
- pagal kompetenciją koordinuoja civilinės saugos sistemos subjektų veiksmus;
- teikia ESK pasiūlymus dėl reikiamų civilinės saugos sistemos pajėgų, racionalaus ir veiksmingo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų skirtų finansinių ir kitų materialinių išteklių panaudojimo ekstremaliojo įvykio ar situacijos padariniams šalinti;
- atlieka kitas teisės aktų nustatytas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

8.6. Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai

ELEKTROS ENERGIJA – tai svarbiausia energijos rūšis, todėl ilgesni jos tiekimo sutrikimai visuomenei gali sukelti katastrofinius padarinius.

Sutrikimai tiekiant elektros energiją skirstomi į šias dvi pagrindines rūšis:

- *gedimai 0,4–10 kW elektros tinkluose;*
- *avarijos 35–330 kW elektros linijose ir pastotėse.*

Ekstremaliojo įvykio apibūdinimas, kriterijai:

Elektros energijos tiekimo vartotojams sutrikimas:

- nutraukiamas elektros energijos tiekimas teritorijai, kai užimama $\geq 1/3$ miesto gyvenamosios vietovės ar jos dalies;
- elektros energijos tiekimas sutrinka ≥ 24 val.;
- elektros energijos neturi $\geq 20\,000$ gyventojų;
- nutraukiamas elektros energijos tiekimas šilumą gaminančiam objektui šildymo sezono metu, kai elektros energijos tiekimo sutrikimas užtrunka ≥ 24 val.

Galimos pasekmės:

- sutrinka gyventojų įprastinės gyvenimo sąlygos ir būtiniausių jiems paslaugų tiekimas, kuris sukelia nepasitenkinimą, neramumus bei kitus neigiamus reiškinius;
- sutrikdoma ūkinė-ekonominė veikla ir gyvybiškai svarbių objektų normalus funkcionavimas;
- dideli ekonominiai nuostoliai ūkio subjektuose dėl jų bendros veiklos ar tam tikrų technologinių procesų veiklos nuraukimo.

▪ AB „ESO“ Šiaulių regiono tinklo eksploatavimo skyriaus veiksmai:

- nedelsiant informuoja elektros tinklų vadovybę ir pagrindinius vartotojus;
- skubiai organizuoja gedimų ar avarijų likvidavimą (pašalina pavojų žmonių gyvybei ir įrenginiams; užtikrina normalų likusių $\neq$ su įtampa įrenginių darbą, nustato neveikiantį ruožą, pakenkimo pobūdį);
- mobilizuoja savo avarinės tarnybos pajėgas, jeigu reikia kviečia pagalbą;
- informuoja apie susidariusią situaciją ir vykdomas priemones savo vadovybę ir savivaldybę;
- vykdo kitus reikalingus darbus, siekiant kuo greičiau atstatyti elektros energijos tiekimą;

- vertina padarytus nuostolius.
- **Ūkio subjektų, kitų įstaigų, vartotojų veiksmai:**
 - vykdo savo veiklos perorganizavimą ar sustabdymą, siekdami išvengti galimų pasekmių;
 - gyvybiškai svarbūs objektai organizuoja pagrindinių funkcijų vykdymą, panaudodami alternatyvius elektros energijos tiekimo būdus;
 - teikia informaciją apie susidariusią situaciją steigėjams, vadovybei ir savivaldybei;
 - vertina padarytus nuostolius.
- **Pakruojo rajono savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų komisijos (ESK) ir Ekstremaliųjų situacijų operacijos centro (ESOC) veiksmai:**
 - **ESK komisija**
 - administracijos direktoriaus (ESK pirmininko) sprendimu skubiai organizuoja ESK narių posėdį;
 - atsižvelgdama į ekstremaliojo įvykio ar situacijos mastą, gelbėjimo darbų apimtį, priima sprendimą dėl savivaldybės ESOC sušaukimo ir jo darbų organizavimo;
 - paskiria ekstremaliosios situacijos operacijos vadovą;
 - koordinuoja padarinių likvidavimo ir gelbėjimo darbų vykdymo eigą;
 - priima sprendimą dėl gyventojų evakavimo ir jį organizuoja.
 - **ES operacijų centras (ESOC)**
 - įgyvendina Ekstremaliųjų situacijų komisijos sprendimus ekstremaliųjų situacijų prevencijos klausimais;
 - pagal savo kompetenciją renka, analizuoja ir vertina duomenis ir informaciją, prognozuoja ekstremaliojo įvykio ar situacijos eigą ir mastą, numato civilinės saugos priemones ir gelbėjimo veiksmus;
 - perspėja ir informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, galimus padarinius ir priemones jiems pašalinti ir apsaugojimo nuo ekstremaliosios situacijos būdus;
 - organizuoja pagalbos teikimą nukentėjusiems, prireikus evakuoja gyventojus;
 - organizuoja ir koordinuoja materialinių išteklių, kurie teisės aktų nustatyta tvarka gali būti panaudoti ekstremaliajam įvykiui ar situacijai likviduoti, padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų veiklai palaikyti ar atkurti, teikimą šiems tikslams pasiekti;
 - pagal savo kompetenciją koordinuoja civilinės saugos sistemos subjektų veiksmus;
 - teikia ESK pasiūlymus dėl reikiamų civilinės saugos sistemos pajėgų, racionalaus ir veiksmingo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų skirtų finansinių ir kitų materialinių išteklių panaudojimo ekstremaliojo įvykio ar situacijos padariniams šalinti;
 - atlieka kitas teisės aktų nustatytas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

8. 7. Pastatų, statinių ir įrenginių gaisrai ir (ar) sproginiai, kurie gali sukelti daugelio gyventojų sužalojimus ir dėl kurių gali prireikti evakuoti gyventojus

Ekstremaliojo įvykio apibūdinimas, kriterijai:

- gaisro lokalizavimas valstybinės reikšmės objekte, pastate, transporto priemonėje

užtrunka ≥ 4 val.;

- gaisras ir (ar) sprogimas įvyko masinėse žmonių susibūrimo vietose;
- pastatų, įrenginių gaisrų ir (ar) sprogimų metu padaromas poveikis žmonėms, kriterijai – evakuota ≥ 20 žmonių, sužalota ≥ 7 žmonių, žuvo ≥ 4 žmonės;
- gaisras ir (ar) sprogimas gyvenamajame, administraciniame pastate, saugykloje, kai gaisravietės plotas $\geq 600 \text{ m}^2$, pastato aukštis > 9 , gaisro vietos aukštis $> 30 \text{ m}$;
- pastato ar statinio arba jo konstrukcijos sugriuvimas dėl gaisro, sprogimo.

Galimi padariniai ir pasekmės:

- žmonių sužalojimai bei netektys;
- turtiniai nuostoliai gyventojams ir ūkio subjektams;
- žala ekologijai;
- nuostoliai dėl padarinių likvidavimo ir žalos atlyginimo.

Pagrindiniai apsaugos ir kovos būdai:

- išankstinio pasirengimo galimiams gaisrams ir (ar) sprogimams organizavimas;
- priešgaisrinės apsaugos reikalavimų laikymasis ir kontrolė;
- tinkama, technikos, įrenginių ir priemonių techninė būklė.

▪ **Ūkio subjektų, kitų įstaigų, gyvenamųjų namų gyventojų veiksmai:**

- skubiai organizuoja gaisro gesinimą savo pajėgomis ir gaisro plėtimosi sustabdymą;
- operatyviai informuoja apie gaisrą ir (ar) sprogimą rajono priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą;
- teikia turimus žmogiškuosius resursus;
- perspėja apie pavojų darbuotojus, artimiausius gyventojus ar ūkio subjektus;
- organizuoja darbuotojų evakavimąsi iš pavojingos zonos;
- vertina padarytus nuostolius.

▪ **Spec. tarnybų ir suinteresuotų institucijų veiksmai:**

- Šiaulių APGV Pakruojo priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba
 - vykdo ir koordinuoja gaisrų gesinimą, gyventojų ir turto gelbėjimą, atlieka gelbėjimo darbus;
 - mobilizuoja tiesiogiai pavaldžias pajėgas gaisro gesinimui;
 - teikia informaciją kitoms spec. tarnyboms, Savivaldybei;
 - tiria gaisro ir (ar) sprogimo priežastis, nustatinėja kaltus asmenis.
- Pakruojo rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba
 - dalyvauja lokalizuojant ir likviduojant gaisrų ir (ar) sprogimo židinius.
- Šiaulių AVPK Pakruojo rajono policijos komisariatas
 - organizuoja eismo reguliavimą gaisro ir (ar) sprogimo teritorijoje;
 - organizuoja ekstremaliosios situacijos židinyje esančio valstybinio, visuomeninio ir privataus turto apsaugą;
 - vykdo į pavojaus zoną patenkančių gyventojų perspėjimą;
 - organizuoja viešosios tvarkos užtikrinimą gyventojų susitelkimo, įlaipinimo į transportą, išlaipinimo iš jo ir laikinojo apgyvendinimo vietose, evakuojamųjų vežimo maršrutuose;
 - organizuoja koordinuoja evakuotų gyventojų registravimą laikinojo apgyvendinimo vietose, jų apskaitos tvarkymą;
 - organizuoja asmenų ir pareigūnų, nesusijusių su gelbėjimo darbais, patekimo į ekstremaliosios situacijos židinį ribojimą, prireikus įveda leidimų sistemą;
 - teikia informaciją rajono Savivaldybei ir savo vadovybei;
 - ieško gaisrą ir (ar) sprogimą sukėlusių kaltų asmenų.
- Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro Greitoji medicinos pagalba

- teikia skubią medicininę pagalbą nukentėjusiems ir vykdo jų transportavimą į medicinos įstaigas;
- prireikus organizuoja budėjimą prie ekstremaliosios situacijos židinio;
- teikia informaciją Savivaldybei apie nukentėjusius.
- Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Šiaulių valdybos Pakruojo aplinkos apsauga
 - organizuoja aplinkos taršos tyrimus, taršos poveikio aplinkai masto ir padarytos žalos nustatymą, atlieka teršalų sklaidos prognozes ir teikia jas institucijoms, dalyvaujančioms valdant ekstremaliąją situaciją.
- Krašto apsaugos savanorių pajėgų 6-osios rinktinės 607 pėstininkų kuopa
 - telkia karius, padėsiančius įrengti ir prižiūrėti mobiliuosius sanitarinio švarinimo punktus pagrindinių evakavimo maršrutų tarpiniuose gyventojų evakavimo punktuose.
- Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyrius
 - teikia socialinės pagalbos ir garantijų suteikimo paslaugas evakuotiems ir nukentėjusiems gyventojams.
- Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyrius
 - organizuoja pavaldžių įstaigų darbuotojų ir mokinių evakavimą ir jų darbą bei mokymąsi naujoje vietoje.
- AB „Pakruojo autotransportas“
 - teikia reikiamą autobusų kiekį žmonėms pervežti ir evakuoti iš gaisro židinio aplinkos.
- **Pakruojo rajono savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų komisijos (ESK) ir Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro (ESOC) veiksmai:**
 - **ESK komisija**
 - administracijos direktoriaus (ESK pirmininko) sprendimu skubiai organizuoja ESK narių posėdį;
 - atsižvelgiant į ekstremaliojo įvykio ar situacijos mastą, gelbėjimo darbų apimtį, priima sprendimą dėl savivaldybės ESOC sušaukimo ir jo darbų organizavimo;
 - paskiria ekstremaliosios situacijos operacijų vadovą;
 - koordinuoja padarinių likvidavimo ir gelbėjimo darbų vykdymo eigą;
 - priima sprendimą dėl gyventojų evakavimo ir jį organizuoja.
 - **ES operacijų centras (ESOC)**
 - įgyvendina Ekstremaliųjų situacijų komisijos sprendimus ekstremaliųjų situacijų prevencijos klausimais;
 - pagal kompetenciją renka, analizuoja ir vertina duomenis ir informaciją, prognozuoja ekstremaliojo įvykio ar situacijos eigą ir mastą, numato civilinės saugos priemones ir gelbėjimo veiksmus;
 - perspėja ir informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, galimus padarinius ir priemones jiems pašalinti ir apsisaugojimo nuo ekstremaliosios situacijos būdus;
 - keičiasi informacija su kitų institucijų operacijų centrais, analizuodamas, vertindamas ekstremaliojo įvykio ar situacijos eigą;
 - teikia visas savivaldybėje esančias civilinės saugos sistemos pajėgas gyventojams evakuoti, organizuoja pagalbos teikimą nukentėjusiems, prireikus evakuoja gyventojus;

- organizuoja ir koordinuoja materialinių išteklių, kurie teisės aktų nustatyta tvarka gali būti panaudoti ekstremaliajam įvykiui ar situacijai likviduoti, padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų veiklai palaikyti ar atkurti, teikimą šiems tikslams pasiekti;
- pagal kompetenciją koordinuoja civilinės saugos sistemos subjektų veiksmus;
- teikia ESK pasiūlymus dėl reikiamų civilinės saugos sistemos pajėgų, racionalaus ir veiksmingo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų skirtų finansinių ir kitų materialinių išteklių panaudojimo ekstremaliojo įvykio ar situacijos padariniams šalinti;
- atlieka kitas teisės aktų nustatytas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

8.8. Pavojingas radinys ar sprogimo atvejis

Savivaldybės teritorijoje kiekvienais metais kartais randama įvairių sprogmenų nuo antrojo pasaulinio karo, kurie dažnai kelia grėsmę žmonių sveikatai, gyvybei ir turtui. Kiti pavojingi radiniai (buvusios pramonės pavojingos atliekos, seni ir nenaudojami žemės ūkyje pesticidai, buityje sukauptos pavojingos medžiagos) taip pat kelia papildomas problemas.

Pagrindinės priežastys:

- praeityje buvusių krizių (karinių veiksmų) palikimas;
- ūkinės veiklos kokybiniai ir kiekybiniai pasikeitimai;
- atliekų tvarkymo trūkumai ir klaidos;
- visuomenės menkas išprusimo lygis;
- neatsakinga ar nusikalstama veikla.

Galimos pasekmės ir padariniai:

- žmonių sužalojimai, apsinuodijimai ir žūtys;
- nuostoliai dėl gaisrų ar sprogimų;
- aplinkos teršimas ir jį lydintys kiti žalingi faktoriai;
- materialiniai - finansiniai nuostoliai dėl padalinių likvidavimo ir kt..

▪ Pavojingą radinį aptikusių fizinių bei juridinių asmenų veiksmai:

- skubiai informuojama policija ar civilinės saugos sistemos pajėgos;
- aplinkinių perspėjimas ir pašalinių asmenų pašalinimas;
- ūkinės veiklos pavojingoje vietoje sustabdymas;
- apsaugos organizavimas kol atvyks suinteresuotos struktūros.

▪ Spec. tarnybų ir suinteresuotų institucijų veiksmai:

- Šiaulių AVPK Pakruojo rajono policijos komisariatas
 - skubiai vyksta į radinio vietą ir vykdo jo apsaugą;
 - operatyviai pagal situaciją informuoja KAM ar "Aro" išminuotojus, kitas institucijas, Savivaldybę;
 - iškviečia į įvykio vietą kitas spec. ir avarines tarnybas;
 - kontroliuoja asmenų ir transporto judėjimą;
 - perspėja aplinkinius;
 - lydi pavojingų radinių transportavimą į sunaikinimo ar saugojimo vietas.
- Šiaulių APGV Pakruojo priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba
 - siunčia į įvykio vietą savo pajėgas ir pasiruošia gaisro gesinimui;
 - paima pavojingus radinius (išskyrus sprogmenis) ir jeigu reikia nukenksmina užterštą vietą;

– teikia informaciją suinteresuotoms institucijoms, Savivaldybei.

➤ **Išminuotojų veiksmai**

- skubiai vyksta į radinio vietą;
- nustato sprogmenų kategoriją ir jo pavojingumo laipsnį;
- išskviečia į įvykio vietą reikalingas avarines tarnybas bei kitas suinteresuotas institucijas;
- vykdo operacijos vadovo funkcijas;
- numato sprogmenų sunaikinimo ir transportavimo procedūras;
- organizuoja aplinkinių perspėjimą ir evakavimą;
- teikia informaciją Savivaldybei

➤ Kitos avarinės tarnybos ir suinteresuotos struktūros (komunalinės ir energija tiekiančios įmonės, asmens ir visuomenės sveikatos, aplinkos apsaugos, maisto ir veterinarinės priežiūros institucijos) vykdo priskirtas funkcijas priklausomai nuo susiklosčiusios situacijos pobūdžio.

▪ **Pakruojo rajono savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų komisijos (ESK) ir Ekstremaliųjų situacijų operacijos centro (ESOC) veiksmai:**

➤ **ESK komisija**

- administracijos direktoriaus (ESK pirmininko) sprendimu skubiai organizuojamas ESK narių posėdis;
- atsižvelgiant į ekstremaliojo įvykio ar situacijos mastą, gelbėjimo darbų apimtį, priima sprendimą dėl savivaldybės ESOC sušaukimo ir jo darbų organizavimo;
- paskiria ekstremaliosios situacijos operacijos vadovą;
- koordinuoja padarinių likvidavimo ir gelbėjimo darbų vykdymo eigą;
- priima sprendimą dėl gyventojų evakavimo ir jį organizuoja.

➤ **ES operacijų centras (ESOC)**

- įgyvendina ekstremaliųjų situacijų komisijos sprendimus ekstremaliųjų situacijų prevencijos klausimais;
- pagal kompetenciją renka, analizuoja ir vertina duomenis ir informaciją, prognozuoja ekstremaliojo įvykio ar situacijos eigą ir mastą, numato civilinės saugos priemones ir gelbėjimo veiksmus;
- perspėja ir informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie susidariusią ekstremaliąją situaciją (įvykį), galimus padarinius ir priemones jiems pašalinti ir apsisaugojimo nuo jos (-o) būdus;
- keičiasi informacija su kitų institucijų operacijų centrais, analizuodamas, vertindamas ekstremaliojo įvykio ar situacijos eigą;
- teikia visas savivaldybėje esančias civilinės saugos sistemos pajėgas gyventojams evakuoti, organizuoja pagalbos teikimą nukentėjusiems, prireikus evakuoja gyventojus;
- organizuoja ir koordinuoja materialinių išteklių, kurie teisės aktų nustatyta tvarka gali būti panaudoti ekstremaliajam įvykiui ar situacijai likviduoti, padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų veiklai palaikyti ar atkurti, teikimą šiems tikslams pasiekti;
- pagal kompetenciją koordinuoja civilinės saugos sistemos subjektų veiksmus;
- teikia ESK pasiūlymus dėl reikiamų civilinės saugos sistemos pajėgų, racionalaus ir veiksmingo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų skirtų finansinių ir kitų materialinių išteklių panaudojimo ekstremaliojo įvykio ar situacijos padariniams šalinti;

- atlieka kitas teisės aktų nustatytas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

9. Savivaldybės administracijos ir jos struktūrinių padalinių veiklos tęstinumo užtikrinimas gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms

Gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai ir savivaldybės administracijos direktoriui priėmus sprendimą dėl savivaldybės administracijos ir jos struktūrinių padalinių (išskyrus rajono seniūnijas ir švietimo skyrių) darbuotojų evakavimo ar skubaus iškeldinimo, bei siekiant užtikrinti savivaldybės administracijos ir jos struktūrinių padalinių nepertraukiamą veiklą, alternatyvios darbo vietos yra numatomos:

- Švietimo skyriuje ir Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centre, adresu Vytauto Didžiojo g. 63, Pakruojis (*savivaldybės mero institucija ir administracijos vadovai, civilinės saugos ir mobilizacijos, komunalinio ūkio specialistai, savivaldybės gydytojas, ekologas, dalis Teisės ir civilinės metrikacijos bei Kultūros, paveldosaugos ir viešųjų ryšių skyrių specialistai*);
- Pakruojo seniūnija, adresu prof. St. Ušinsko g. 26, Pakruojis (*Socialinės rūpybos skyrius*);
- Pakruojo J. Pakalnio muzikos mokyklos atviras jaunimo centras, adresu L. Giros g. 4, Pakruojis (*Apskaitos, Finansų, Centralizuoto vidaus audito, Strateginės plėtros ir statybos, Turto ir ūkio, Žemės ūkio skyriai, dalis Kultūros, paveldosaugos ir viešųjų ryšių, Teisės ir civilinės metrikacijos skyrių specialistai, Jaunimo reikalų koordinatorius*).

Pakruojo rajono savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių, kurių veiklos tęstinumas būtinas ir alternatyvios darbo vietos, esant ekstremaliajai situacijai, sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 8**.

Sprendimą perkelti darbuotojus ir jų kiekį priims savivaldybės administracijos direktorius. Alternatyvias darbo vietas darbuotojams paskirsto Turto ir ūkio skyriaus vedėjas. Savivaldybės darbuotojai dirbs po 2–4 viename kabinete. Taip pat bus panaudotos pasitarimų, konferencijų salės, kuriose yra įvestos kompiuterinių tinklų linijos. Darbuotojų perkėlimą vykdo padalinių, skyrių, poskyrių vedėjai.

Pakruojo rajono savivaldybės administracijos tarnautojų sąrašas, kurių veiklos tęstinumas būtinas, esant ekstremaliajai situacijai, pateiktas plano **PRIEDE Nr. 9**.

10. Materialinių išteklių telkimas ekstremaliųjų situacijų atvejais ir jų kompensavimas

Ekstremaliųjų situacijų atvejais gelbėjimo darbų vadovui arba ES operacijos vadovui nustačius, kiek ir kokių papildomų materialinių išteklių reikia gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotiniams darbams atlikti, ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, ūkio subjektų veiklai palaikyti ir atkurti, jis kreipiasi į savivaldybės administracijos direktorių dėl jų pasitelkimo.

Konkrečių reikalingų materialinių išteklių (priemonių) paiešką atlieka savivaldybės ESOC Materialinio techninio aprūpinimo grupė, kuri:

- susisiekiama su ūkio subjektu ar kita įstaiga, kurioje yra prašomi materialiniai ištekliai ir su, kuriomis yra sudarytos (pasirašytos) išankstinės pagalbos teikimo sutartys (plano **PRIEDAS Nr. 61**);
- nurodo kokių ir kiek reikalinga priemonių, jų pateikimo vieta, kontaktinius gelbėjimo darbų vadovo ar ES operacijos vadovo duomenis;
- neatidėliotiniais atvejais, kai kyla didelis pavojus gyventojų gyvybei, sveikatai, turtui ir aplinkai, ruošia administracijos direktoriaus rašytinį reikalavimą dėl būtinų materialinių išteklių pateikimo ir tiems ūkio subjektams ar kitoms įstaigoms, su kuriomis nesudarytos pagalbos teikimo sutartys.

Ūkio subjektai ir kitos įstaigos, nedelsiant, pagal poreikį, teikia materialinius išteklius gelbėjimo darbų vadovui ar ES operacijos vadovui į savivaldybės administracijos direktoriaus nurodytą vietą.

Kai savivaldybėje, kurioje susidarė ekstremalioji situacija, ir esamų materialinių išteklių **nepakanka**, tai savivaldybės administracijos direktorius prašo gretimų savivaldybių pagalbos, dėl turimų materialinių išteklių gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotiniams darbams atlikti, ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti, pasitelkimo.

Savivaldybės ESOC ruošia ir teikia gretimos savivaldybės administracijos direktoriui rašytinį prašymą, kuriame nurodoma:

- kada, kur ir kokio pobūdžio yra ekstremalioji situacija, jos padariniai ir prognozuojama eiga;
- prašomų materialinių išteklių (priemonių) pavadinimas, jų pagrindinės charakteristikos ir kiekis;
- pagalbos pateikimo pageidaujamas laikas ir tiksli vieta;
- gelbėjimo darbų ir ES operacijos vadovo kontaktiniai duomenys (pareigos, vardas ir pavardė, tel. Nr.);
- kita svarbi pagalbos prašančiai ir pagalbą teikiančiai šalims informacija.

Prieš siunčiant pagalbos prašymą konkrečiai savivaldybei, savivaldybės ESOC koordinatorius susiekia su jos vadovais arba jų įgaliojais asmenimis ir suderina reikalingos pagalbos pasitelkimo galimybes.

Patvirtinamas (žodžiu arba raštu – el. paštu) *gautas sutikimas* apie teikiamą pagalbą ir apie tai informuojamas gelbėjimo darbų ar ES operacijos vadovai bei savivaldybės ESK pirmininkas.

Su gelbėjimo darbu ar ES operacijos vadovu suderinami atsakingi už atvykstančios pagalbos dislokavimą, susisiekimo su jais ryšio priemonės, numatant pasitelktų materialinių išteklių saugojimo vietas ir jų apsaugą.

Apie užduočių dėl pagalbos pasitelkimo vykdymą informuojamas savivaldybės ESK pirmininkas.

Visą informaciją apie prašomą ir suteiktą pagalbą fiksuoja savivaldybės ESOC Informacijos valdymo veiksmų žurnale. Informacijos valdymo grupė tuo pačiu yra atsakinga ir už rašytinės informacijos priėmimą, išsiuntimą, registravimą bei išsaugojimą.

Savivaldybės ESOC koordinuoja visą teikiamą pagalbą.

Pakruojo rajono savivaldybės administracija yra pasirašiusi su rajono kaimyninėmis savivaldybėmis (Joniškio, Pasvalio, Radviliškio ir Šiaulių rajonais) tarpusavio pagalbos ekstremaliųjų situacijų atvejais teikimo sutartis.

Taip pat yra paruošti ir suderinti tarpusavio pagalbos planai (**PRIEDAS NR. 60**).

Ekstremaliųjų situacijų atvejais ūkio subjektai, teikiantys elektroninių ryšių tinklą ar elektroninių ryšių paslaugas, turi suteikti civilinės saugos sistemos subjektams pirmumo teisę naudotis elektroninių ryšių tinklais ir gauti kitas elektroninių ryšių paslaugas, būtinas civilinės saugos ekstremaliųjų situacijų valdymo ryšių sistemos tinkamam funkcionavimui užtikrinti, taip pat skirti reikalingus ekspertus ir specialistus

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių ūkio subjektų, kitų įstaigų turimų materialinių išteklių pasitelkimo galimybės ekstremaliųjų situacijų atvejais yra numatytos plano **PRIEDUOSE**.

Savivaldybės administracijos direktorius, gelbėjimo darbų vadovas ir ES operacijų vadovas privalo siekti, kad ūkio subjektų ir kitų įstaigų nuostoliai ir veiklos trukdžiai būtų kuo mažesni.

Ekstremaliųjų situacijų atvejais iš ūkio subjektų ir kitų įstaigų gautų, sunaudotų ar sužalotų materialinių išteklių apskaitą tvarko savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotas (-i) asmuo (-enys).

Materialinių išteklių apskaita. Užbaigus ekstremaliųjų situacijų atvejais gelbėjimo, paieškos, ekstremaliųjų situacijų likvidavimo, jų padarinių šalinimo ir neatidėliotinus darbus:

- operacijų vadovas per savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą (toliau – operacijų centras) ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų pateikia savivaldybės administracijos direktoriui gautų, sunaudotų ar sužalotų materialinių išteklių bendrą suvestinę, gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinių darbų, ekstremaliųjų situacijų likvidavimo ir jų padarinių šalinimo darbų aktus, taip pat kitus materialinių išteklių gavimą, sunaudojimą ar sužalojimą patvirtinančius dokumentus;

- ūkio subjektai, ekstremaliųjų situacijų atvejais teikę civilinės saugos sistemos subjektams elektroninių ryšių paslaugas ir pirmenybę naudotis elektroninių ryšių tinklais, per operacijų centrą ne vėliau kaip per 5 kalendorines dienas pateikia savivaldybės administracijos direktoriui dokumentus, patvirtinančius išlaidas, patirtas dėl ekstremaliųjų situacijų atvejais elektroninių ryšių paslaugų ir pirmenybės naudotis elektroninių ryšių tinklais suteikimo.

Savivaldybės administracijos direktorius, gavęs aukščiau punktuose nurodytus dokumentus, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas sudaro komisiją, kuri ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo jos sudarymo inventorizuoja gautus, sunaudotus ar sužalotus materialinius išteklius ir nustato ūkio subjektui, kitai įstaigai kompensuotiną išlaidų sumą, įskaitant kompensaciją už išlaidas, susijusias su materialinių išteklių teikimu.

Atlikusi inventorizaciją ir nustačiusi kompensuotiną išlaidų sumą, savivaldybės administracija išduoda ūkio subjektui, kitai įstaigai pažymą. Pažymoje nurodomi materialinių išteklių savininko duomenys (pavadinimas, teisinė forma, kodas, buveinė), gautų, sunaudotų ar sužalotų materialinių išteklių nomenklatūriniai pavadinimai, kiekis, vertė, materialinių išteklių teikimo ir grąžinimo data, už materialinių išteklių teikimą kompensuotina išlaidų suma. Jeigu būtina, pažymoje nurodomi ir kiti duomenys. Pažymą pasirašo savivaldybės administracijos direktoriaus sudarytos komisijos pirmininkas, nariai ir ūkio subjekto, kitos įstaigos vadovas ar jo įgaliotas asmuo.

Sunaudotų ar sužalotų materialinių išteklių vertė ir ūkio subjekto, kitos įstaigos turėtos išlaidos, susijusios su materialinių išteklių teikimu, apskaičiuojamos pagal rinkos kainas, esančias nurodytos pažymos ūkio subjektui, kitai įstaigai išdavimo dieną.

Savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotas (-i) asmuo (-enys) gautus, bet nesunaudotus materialinius išteklius grąžina ūkio subjektui, kitai įstaigai, kurie juos teikė.

Kompensacijos už materialinių išteklių teikimą mokėjimas. Savivaldybės administracijos direktorius, įvertinęs jo sudarytos komisijos atliktos gautų, sunaudotų ar sužalotų materialinių išteklių inventorizacijos duomenis ir šios komisijos nustatytas kompensuotinas išlaidų sumas, ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas nuo komisijos išvadų pateikimo teikia Finansų ministerijai bendrą prašymą apie lėšų kompensacijai už materialinių išteklių teikimą skyrimą ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms.

Savivaldybės administracijos direktoriaus prašyme Finansų ministerijai nurodoma:

- aplinkybės, kuriomis buvo teikiami materialiniai ištekliai;
- ūkio subjektai ir kitos įstaigos, kurie teikė materialinius išteklius;
- ūkio subjektams, kitoms įstaigoms kompensuotinos išlaidų, susijusių su materialinių išteklių teikimu, sumos;
- ūkio subjektams, kitoms įstaigoms kompensuotinių išlaidų, susijusių su materialinių išteklių teikimu, pagrindimas.

Kartu su savivaldybės administracijos direktoriaus prašymu pateikiami išlaidas, susijusias su materialinių išteklių teikimu, pagrindžiantys dokumentai.

Finansų ministerija ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo savivaldybės administracijos direktoriaus prašymo gavimo išnagrinėja savivaldybės administracijos direktoriaus prašyme pateiktą informaciją ir pagrindžiančius dokumentus, parengia ir teisės aktų nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos Vyriausybei teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl kompensacijos už materialinių išteklių teikimą išmokėjimo ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms projektą. Jeigu Finansų ministerija, išnagrinėjusi savivaldybės administracijos direktoriaus prašymą, nustato, kad prašyme nurodytos kompensuotinos išlaidų, susijusių su materialinių išteklių teikimu, sumos neatitinka pagrįstuose dokumentuose pagrįstos kompensuotinos išlaidų sumos, ji dėl pagrįstos prašymo dalies parengia ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl kompensacijos už materialinių išteklių teikimą išmokėjimo ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms projektą, o apie nepagrįstą prašymo dalį informuoja savivaldybės administracijos direktorių.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei priėmus nutarimą dėl kompensacijos už materialinių išteklių teikimą išmokėjimo ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms, ši kompensacija mokama iš Lietuvos valstybės rezervo piniginių lėšų.

11. Sanitarinio švarinimo organizavimas

Sanitarinis švarinimas – taršos pašalinimas nuo nukentėjusių žmonių.

TARŠA – biologinis, radioaktyvusis bei cheminis žmonių užterštumas.

BIOLOGINIS UŽTERŠTUMAS – žmonių užterštumas biologinėmis medžiagomis, mikroorganizmais.

CHEMINIS UŽTERŠTUMAS – žmonių užterštumas cheminėmis medžiagomis skysčių, dujų ar aerozolių pavidalu.

RADIOAKTYVUSIS UŽTERŠTUMAS – medžiagos, paviršiaus ar aplinkos bei žmonių užterštumas radioaktyviosiomis medžiagomis.

Sanitarinio švarinimo tikslas – maksimaliai sumažinti kenksmingų faktorių poveikį žmonėms ir aplinkai radioaktyviojo, cheminio ir biologinio užterštumo atvejais.

DEKONTAMINAVIMAS – užterštoje aplinkoje dirbančiųjų pajėgų personalo ir jų naudojamos įrangos švarinimas.

Sanitarinis švarinimas (kenksmingumo pašalinimas) – taršos sumažinimas arba pašalinimas nuo nukentėjusiųjų kūno, aprangos iki nepavojingo žmogui ar aplinkai lygio.

Sanitarinio švarinimo tikslas – maksimaliai sumažinti kenksmingų faktorių poveikį žmonėms, gyvūnams ir aplinkai radioaktyviojo, cheminio bei biologinio užterštumo atvejais.

Susidarius ekstremaliosioms situacijoms savivaldybės administracijos direktorius kartu su rajono savivaldybės civilinės saugos sistemos pajėgomis organizuoja sanitarinį švarinimą (žmonių, technikos) ir kitas radiacinio, cheminio ir biologinio kenksmingumo pašalinimo priemones, vykdo – **tarpinio gyventojų evakavimo** punkto viršininkas.

Sanitarinis švarinimas atliekamas savivaldybės administracijos direktoriaus numatytose vietose, esant reikalui gali būti panaudoti ir mobilūs dezaktyvavimo punktai. Pakruojo rajono

teritorijoje esančių sanitarinio švarinimo atlikimo galimos vietos ir jų suvestinė pateikta plano **PRIEDE Nr. 40**.

Ūkinių gyvūnų sanitarinis švarinimas atlieka gyvūnų laikytojas gyvūnų laikymo vietoje pagal Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pateiktas rekomendacijas. Savivaldybės GEP Komisija su Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba nustato vietas ir organizuoja gyvulių sanitarinį švarinimą.

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Šiaulių departamentas teikia savivaldybės ESOC siūlymus dėl dekontaminacijos priemonių taikymo ir organizuoja asmenų, dalyvaujančių šiuose darbuose, radiacinės saugos valstybinės higieninės kontrolės vykdymą.

Sanitarinio švarinimo kontrolę vykdo Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Šiaulių departamentas ir Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamentas.

Bendrieji reikalavimai žmonių sanitariniam švarinimui

Žmonių sanitarinis švarinimas vykdomas, vadovaujantis Lietuvos higienos normų HN99:95 (4.6), HN99:2000 (4.5) ir HN 99:2011 reikalavimais.

Sanitarinį švarinimą sudaro ***pirminis*** ir ***galutinis*** sanitarinis švarinimas.

Sprendimą rūšiuoti užterštus-neužterštus nukentėjusiuosius priima gelbėjimo darbų vadovas, esantis vietoje pagal aplinkybes, žmonių skaičių, turimus resursus.

Užterštieji rūšiuojami tokia tvarka:

- ✓ be sąmonės, nereaguojantys, nevaikščiojantys;
- ✓ vaikščiojantys, su užterštumo simptomais;
- ✓ vaikščiojantys, be simptomų, bet panašu, kad buvo kontaktas su teršalais (buvo netoli teršalų paskleidimo vietos);
- ✓ vaikščiojantys, be simptomų, be aiškaus kontakto su teršalais.

Sanitarinio švarinimo darbus organizuoja rajono asmens sveikatos priežiūros įstaigos ir Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Šiaulių departamento darbuotojai.

Pirminis sanitarinis švarinimas – pradinis neatidėliotinas sanitarinis švarinimas „šiltojoje“ zonoje, kuris, įtarus taršą, yra atliekamas nukentėjusiems, siekiant jiems sumažinti pavojingų medžiagų poveikį.

Pirminį sanitarinį švarinimą gali atlikti ir priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, kuri turi mobilią dekontaminavimo įrangą

Pirminio sanitarinio punkto įkūrimas:

– ant žemės patiesiamas storesnės polietileninės plėvelės, brezento ar kitos neperšlampamos medžiagos gabalas (mažiausiai 10 m²);

– vienoje pusėje sustatomi indai su vandeniu ir plovimo tirpalais;

– kitoje pusėje sustatomos tuščios talpyklos (polietileniniai dvigubi maišai ir kt.).

Pirminį sanitarinį švarinimą atlieka kiekvienas asmuo arba vienas kitam padėdamas.

Darbužių nu(si)rengimas:

- iš viršaus į apačią (atsisegti arba perkirpti drabužį, rankomis saugoti veidą);
- nusivilkti kuo daugiau drabužių. Blogiausiu atveju nusirengti iki apatinių drabužių;
- užterštoje vietovėje apsaugos priemonės nenusiimamos, o neužterštoje vietovėje apsaugos priemonės nusiimamos išskyrus dujokaukę.

Pirminiam sanitariniam švarinimui naudojamos priemonės:

- bentonito milteliai;
- silikagelio milteliai;
- 10% amoniako tirpalas;
- 2% sodos tirpalas;
- 2% boro rūgšties tirpalas;
- silpnas kalio permanganato tirpalas;
- 2% chloramino ar 0,5% kalcio hipochlorito tirpalas;
- 3% vandenilio peroksido tirpalas;
- 70% spiritinis tirpalas;
- vanduo (5-7 litrai vienam asmeniui) ir muilas.

Galutinis sanitarinis švarinimas – galutinis taršos pašalinimas nuo nukentėjusių žmonių, atliekamas sanitarinio švarinimo punktuose.

Galutinis sanitarinis švarinimas atliekamas tik neužterštoje teritorijoje sanitarinio švarinimo punktuose.

Sanitarinio švarinimo punktas – pastatas arba šiam tikslui pritaikytos patalpos, kuriame (kuriose) vykdomas žmonių sanitarinis švarinimas.

Sanitarinio švarinimo punkto paskirtis – atlikti biologinėmis, radioaktyviosiomis ar cheminėmis medžiagomis užterštų žmonių pirminį sanitarinį švarinimą bei suteikti jiems pirmąją medicinos pagalbą.

Sanitarinio švarinimo punktas skirstomas:

„*nešvari*“ zona (**nusirengimo**) – sanitarinio švarinimo punkto patalpos, kuriose vykdoma nukentėjusiųjų žmonių registracija, pirminė sveikatos būklės apžiūra ir taršos kontrolė;

žmonių sanitarinio švarinimo zona (**prausimosi**) – sanitarinio švarinimo punkto patalpos, kuriose vykdomas nukentėjusiųjų žmonių sanitarinis švarinimas;

„*švari*“ zona (**apsirengimo**) – sanitarinio švarinimo punkto patalpos, neužterštos biologinėmis, radioaktyviosiomis bei cheminėmis medžiagomis.

Nukentėjusiųjų žmonių sanitarinis švarinimas atliekamas Sanitarinio švarinimo punktuose, kurie įrengiami **tarpiniuose gyventojų evakavimo punktuose (PRIEDAS Nr. 33)**

Esant ekstremaliosioms sąlygoms, žmonių sanitariniam švarinimui taip pat gali būti pritaikomi komunalinės-buitinės paskirties pastatai, kuriuose yra galimybė užtikrinti būtinas žmonių sanitariniam švarinimui sąlygas:

- žmonių, sporto įstaigų sanitarinės buitinės patalpos (rūbinės, dušai, prausyklos), kuriose vienu metu telpa ne mažiau kaip 10 žmonių;
- pirtys, baseinai.

Sanitarinio švarinimo punkte turi būti:

- vandentiekis, kanalizacija, vėdinimas, šildymo sistema, elektra;
- pakankamai žmonėms švarinimo priemonių – muilo, šampūno, kempinių, žirklių, plaukų skutimosi mašinėlių, medvilninių ir popierinių nosinių, rankšluosčių ir paklodžių, apatinių ir viršutinių drabužių bei avalynės;
- specialios taros (konteinerių, plastikinių ar guminių maišų ir kt.) ir pavojaus ženklų užterštiems daiktams, drabužiams sudėti ir ženklinti;
- punktas turi būti aprūpintas keleiviniu transportu, taip pat specialiu transportu užterštiems daiktams į sanitarinio švarinimo ar utilizavimo vietą išvežti;
- „*nešvarios*“ zonos ir žmonių prausimosi zonos patalpų grindys, baldai, kita įranga turi būti iš lengvai švarinamų, drėgmę nesugeriausių medžiagų (keramikinių plytelių, linoleumo, plastiko ir kt.) arba uždengiama polietileno plėvele. Sienų danga taip pat turi būti atspari drėgmei, lengvai valoma.

Kiti sanitarinio švarinimo punktų reikalavimai nurodyti LR aplinkos ministro 2003 m. balandžio 9 d. įsakyme Nr. 171 (*Valstybės žinios*, 2003-04-18, Nr. 37-1635, identifikacinis kodas 103301MISAK00000171).

Sanitarinio švarinimo punkto personalo uždaviniai:

- priimti ir registruoti iš užterštos zonos atvežtus asmenis;
- nustatyti asmenų drabužių, daiktų užterštumą;
- švarinti žmones ir kontroliuoti sanitarinio švarinimo efektyvumą;
- surinkti užterštus drabužius ir asmeninius daiktus, juos nukenksminti arba utilizuoti;
- prireikus spręsti nukentėjusiųjų dispanserinio stebėjimo ar stacionarinio patikrinimo klausimus;
- kiekvienam asmeniui išduoti švarinimo asmens anketą, taip pat pažymą apie konfiskuotus užterštus dokumentus, pinigus, asmens daiktus;
- aiškinti apie pavojingų medžiagų poveikį sveikatai ir apsaugos priemones.

Minimalus sanitarinio švarinimo punkto personalo skaičius – 3 žmonės, turintys tinkamą kvalifikaciją. Gali būti ir pagalbiniai darbuotojai. Atsižvelgiant į avarijos mastą ir gyventojų priėmimo skaičių, punkte gali dirbti kelios personalo grupės. Gyventojų sveikatos būklę turi įvertinti medicinos darbuotojas.

Pirminio reagavimo ir sanitarinio švarinimo punktų personalas turi būti apsirūpinęs asmeninėmis apsaugos priemonėmis (kombinezonais, kvėpavimo takų apsaugos priemonėmis, priešnuodžiais ir kt.).

Visos rajono asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos, ligoninė turi būti pasirengusios įvertinti nukentėjusiųjų po sanitarinio švarinimo būklę ir nustatyti, ar reikalingas jiems tolesnis gydymas.

Rajono visuomeninės organizacijos prisideda organizuojant žmonių sanitarinį švarinimą teikdamos skalbimo paslaugas.

Užterštos technikos ir aplinkos nukenksminimas

DEGAZAVIMAS – pavojingų (nuodingų) medžiagų nukenksminimas.

PAVOJINGA MEDŽIAGA – medžiaga, mišinys ar preparatas žaliavų, gaminių, šalutinių produktų, liekanų ar tarpinių produktų pavidalu, taip pat medžiagos, kurios gali susidaryti kilus avarijai ir kurių kiekis prilygsta nustatytiesiems šių medžiagų ribiniams kiekiams ar juos viršija.

PRAMONINĖ AVARIJA – tai nenumatytas pavojingų medžiagų patekimas į aplinką pavojingame objekte arba transportuojant pavojingus krovinius, kuris sukelia staigų ar uždelstą pavojų žmonių sveikatai (gyvybei) ir aplinkai.

Pakruojo rajono teritorijoje, esančių pavojingų objektų sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 12**.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių degalinių sąrašas pateiktas plano **PRIEDE NR. 13**.

Įvykus avarijai pavojingame objekte, degazavimo darbus vykdo pavojingo objekto pajėgos, vadovaudamosi įstaigos ekstremaliųjų situacijų valdymo arba avarijų likvidavimo planu.

Įvykus avarijai (naftos produktų) Pakruojo rajono teritorijoje degazavimo darbus vykdo priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba ir UAB „Žalvaris“.

DEMERKURIZACIJA – tai gyvsidabrio, jo junginių, garų šalinimas iš aplinkos.

Demerkurizacijos darbus atlieka Priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio gydytojo higienisto 1996 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 36 patvirtintomis Higienos normomis HN-68-1996 „Demerkurizacija ir jos efektyvumo įvertinimas“.

DEAKTYVAVIMAS – radioaktyvaus užterštumo pašalinimas.

Užteršto transporto, įrenginių ir inventoriaus švarinimas (nukenksminimas) atliekamas įrengtuose technikos nukenksminimo punktuose (TNP).

Deaktyvacija gali būti dalinė ir visiška. Atliekant dalinę deaktyvaciją, švarinamos tik tos technikos dalys (vietos), prie kurių žmonės tiesiogiai prisiliečia. Radioaktyviosios medžiagos šalinamos nuo paviršių. Smulkias detales galima deaktyvuoti, plaunant jas dideliuose induose (statinėse, kibiruose).

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių technikos nukenksminimo punktų sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 40**.

DEZINFEKCIJA – tai patogeninių (užkrečiamas ligas sukeliančių) mikroorganizmų sunaikinimas aplinkoje, naudojant fizinius ir cheminius metodus.

Dezinfekcijos tikslas – infekcines ligas sukeliančių, patogeninių mikroorganizmų (virusų, bakterijų ir kt.), esančių aplinkoje, naikinimas. Sterilizacijos atveju sunaikinami visi mikroorganizmai ir jų sporos. Dezinfekcija skirstoma į profilaktinę ir židininę.

Profilaktinė dezinfekcija atliekama iki infekcinių ligų išaiškinimo. Profilaktinė dezinfekcija daroma nuolat (net ir nesant susirgimų infekcinėmis ligomis) žmonių susitelkimo vietose (prekybos, visuomeninio maitinimo, mokymo, gydymo įstaigose, pirtyse, stotyse ir pan.), gyvulininkystės fermose, gyvulinės kilmės žaliavų perdirbimo įmonėse.

Židininė dezinfekcija daroma infekcinės ligos židinyje. Ji susideda iš nuolatinės ir baigiamosios. Nuolatinė dezinfekcija daroma ligonio aplinkoje (ligoninėje, namuose) per visą jo buvimo laiką. Ją atlieka pats ligonis, asmuo, įtariamas sergantis, ar slaugantys asmenys kiekvieną dieną. Baigiamąją dezinfekciją atlieka šiai veiklai licencijuoti juridiniai asmenys.

12. Evakuotų gyventojų apgyvendinimo kolektyvinės apsaugos statiniuose organizavimas

Susidarius ekstremaliajai situacijai ir atsižvelgdamas į pavojų gyventojų gyvybei ir sveikatai, bei gavęs savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisijos pasiūlymą, savivaldybės administracijos direktorius priima sprendimą gyventojui saugumui panaudoti Kolektyvinės apsaugos statinius ir patalpas.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje laikinam evakuotų gyventojų apgyvendinimui yra numatyta 12 kolektyvinės apsaugos statinių, kuriuose minimalus apgyvendinimo gyventojų skaičius – 3018.

Kolektyvinių apsaugos statinių, kuriuose laikinai galima apgyvendinti laikinai evakuotus gyventojus, sąrašas, suvestinė ir schemos pateiktos plano **PRIEDE Nr. 51**.

Už laikinai evakuotų gyventojų apgyvendinimą kolektyvinės apsaugos statiniuose ir patalpose, gyvybiškai būtinų paslaugų (gyventojų aprūpinimo maistu, geriamuoju vandeniu, medikamentais, švariais drabužiais, pirmosios ir skubiosios medicinos, psichologinės pagalbos ir kitų gyvybiškai būtinų paslaugų) suteikimo organizavimą atsakinga Gyventojų kolektyvinės apsaugos organizavimo grupė (toliau – Grupė), patvirtinta Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu (**PRIEDAS Nr. 52**)

Grupė atlieka šias funkcijas:

- organizuoja kolektyvinės apsaugos statinio parengimą gyventojų laikinam apgyvendinimui;
- organizuoja reikiamo personalo numatymą ir pasitelkimą;
- organizuoja savanorių iš nevyriausybinų organizacijų ir bendruomenių pasitelkimą;
- organizuoja gyventojų priėmimą į kolektyvinės apsaugos statinius;
- organizuoja gyventojų maitinimą, asmens sveikatos priežiūrą ir psichologinę pagalbą, apsaugą ir kitų būtinų poreikių tenkinimą;

- organizuoja viešosios tvarkos palaikymo ir apsaugos užtikrinimą;
- užtikrina statinių inžinerinių sistemų tinkamumą ir pakankamą funkcionavimą.

Maitinimo užtikrinimas. Visuose Kolektyvinės apsaugos statiniuose, numatytų laikinam evakuotų gyventojų apgyvendinimui, yra maitinimo ir maisto ruošimo patalpos. Šiuose statiniuose maitinimas bus organizuojamas kaip įprasta. Pakruojo „Atžalyno“ gimnazijos bendrabutyje maisto ruošimo patalpos nėra. Ten laikinai evakuotų gyventojų maitinimas bus organizuojamas su maistą gaminančia ir tiekiančia įmone su kuria savivaldybė yra pasirašiusi paslaugos tiekimo sutartį.

Higienos ir fiziologinių poreikių tenkinimas. Visuose pasirinktuose kolektyvinės apsaugos statiniuose patenkinami minimalūs laikinai evakuotų gyventojų poreikiai, higienos normos, yra vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo tinklai, tualetai, prasyklos, dušai, numatytas patalpų valymas, komunalinių atliekų išvežimas, patalpų šaltuoju metų laikotarpiu šildymas, užtikrinamas aprūpinimas reikiamu kiekiu priemonių (tualetiniu popierumi, šiukšlių dėžėmis ir maišais, prausimosi, dezinfekuojamosiomis ir kt. priemonėmis).

Medicininė ir psichologinė pagalba. Medicinos ir psichologinės pagalbos kabinetai (patalpos) yra numatyti visuose kolektyviniuose apsaugos statiniuose. Prie kai kurių kolektyvinės apsaugos įstaigų yra įsikurios gydymo įstaigos (ambulatorija, med. punktai, ligoninė). Savivaldybės gydytoja organizuoja, o asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos užtikrina laikinai evakuotų gyventojų sveikatos apsaugą. Savivaldybės teritorijoje esančių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 18**. Pirmąją ir skubiąją medicinos pagalbą teikia VŠĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro Greitosios medicinos pagalba (GMP). Psichologinę pagalbą teikia Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centro Pedagoginė psichologinė tarnyba. Savivaldybės švietimo įstaigose psichologinę pagalbą laikinai evakuotiems gyventojams teiks šiose įstaigose dirbantys psichologai.

Apsaugos ir viešosios tvarkos užtikrinimas. Apsaugą ir viešąją tvarką kolektyvinės apsaugos statiniuose užtikrins Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariato pareigūnai. Trūkstant pajėgų į pagalbą gali būti pasitelkiami policijos rėmėjai. Kai kuriuose švietimo įstaigose yra budėtojai ar sargai.

Socialinės pagalbos teikimas. Socialinę pagalbą laikinai evakuotiems gyventojams, apgyvendintiems kolektyvinės apsaugos statiniuose ir patalpose organizuoja savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyrius, Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras. Taip pat socialinę pagalbą teikia savivaldybės įsteigtos įstaigos, organizacijos, teikiančios socialines paslaugas, nevyriausybines organizacijos, bendruomenės, draugijos. Savivaldybės teritorijoje esančių socialinių paslaugų įstaigų, visuomeninių organizacijų, užsimančių socialine rūpyba, sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 19**.

Aprūpinimas būtiniausiomis materialinėmis priemonėmis. Laikinai evakuotų gyventojų aprūpinimas būtiniausiomis materialinėmis priemonėmis pateikiamas plano **PRIEDE Nr. 53**.

Pakruojo rajono savivaldybėje esančių statinių ar patalpų naudojimo gyventojų kolektyvinei apsaugai ekstremaliųjų situacijų metu sąlygos ir tvarka (toliau – Aprašas) patvirtinta Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 2 d. įsakymu Nr. AV-559 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybėje esančių statinių ar patalpų, skirtų gyventojų kolektyvinei apsaugai, naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (**PRIEDAS Nr. 50**). Aprašas reglamentuoja statinių ar patalpų, skirtų kolektyvinei gyventojų apsaugai ekstremaliųjų situacijų atvejais, paruošimo ir naudojimo, išlaidų, susijusių su jų paruošimu bei naudojimu ekstremaliųjų situacijų metu, kompensavimo tvarką ir atsakomybę. Aprašas taikomas ir privalomas visiems ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms, išvardintiems statinių ar patalpų, skirtų gyventojų kolektyvinei apsaugai, sąrašė (**PRIEDAS Nr. 51**), kuris pavišintas Pakruojo rajono savivaldybės interneto svetainėje www.pakruojis.lt/civilinėsauga.

Už statinių ar patalpų parengimą ekstremaliųjų situacijų atvejais yra atsakingi ūkio subjektų ir kitų įstaigų vadovai (toliau – vadovai) arba jų įgalioti asmenys.

Statinių ar patalpų parengties būklė turi būti tokia, kad, susidarius ekstremaliajai situacijai, patalpos gyventojų apsaugai būtų parengtos darbo metu per 2 valandas, o nedarbo metu per 4 valandas.

Paruošiose patalpose mokymo priemonių, įrenginių ir kitų daiktų leidžiama palikti ne daugiau kaip 20 proc. patalpų tūrio.

Statinių ar patalpų paruošimas laikinam evakuotų gyventojų apgyvendinimui pradedamas, gavus savivaldybės administracijos direktoriaus ar jį pavaduojančio asmens rašytinį pranešimą, kuriame nurodomas reikalingų paruošti patalpų poreikis.

Kolektyvinės apsaugos statinių ar patalpų vadovai ar jų įgalioti asmenys privalo užtikrinti:

- kad būtų laisvi įėjimo (išėjimo) keliai į patalpas ir iš jų;
- kad patalpos būtų sausras ir šiltos; temperatūrą žiemos metu palaikyti atsižvelgiant į patalpų naudojimo paskirtį įprastomis sąlygomis (šaltuoju metų laiku temperatūra patalpoje turi būti ne žemesnė negu +15°C);
- kad patalpos būtų aprūpintos pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis, kurių kiekiai numatyti priešgaisrinės saugos normatyviniuose dokumentuose, atsižvelgiant į pastato naudojimo paskirtį;
- kad pastate esantys sanitariniai mazgai (klozetai, vandens kriauklės, dušai) būtų paruošti naudoti pagal paskirtį;
- kad patalpos būtų tinkamai apšviestos, taip pat tvarkingi šviečiantys užrašai virš įėjimų ir išėjimų į šias patalpas;
- kad patalpų vidaus apšvietimas atitiktų normas, nurodytas pastato statybos techniniame reglamente.

Pagal planuojamų apgyvendinti kolektyvinės apsaugos statinyje evakuotų gyventojų skaičių, statinių ar patalpų vadovas nustato reikalingą aptarnaujančio personalo skaičių.

Statinių ar patalpų savininkams kompensuojamos visos patirtos išlaidos, susijusios su statinių ar patalpų paruošimu, pritaikant jas laikinai evakuotų gyventojų apgyvendinimui, jų paruošimu grąžinant į pradinę paskirtį, taip pat išlaidos dėl statinių ar patalpų apgadinimo bei kitos patirtos išlaidos, susijusios su papildomu šildymu, elektros, telefono, vandens naudojimu.

Patirtos išlaidos kompensuojamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimu Nr. 1107 „Dėl materialinių išteklių teikimo ir kompensavimo už jų teikimą tvarkos aprašo ir valstybės paramos už žalą, patirtą dėl ekstremaliosios situacijos, teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Kolektyvinės apsaugos statiniuose, kuriuose nėra skalbimo ir džiovinimo įrenginių, laikinai evakuotų gyventojų drabužių skalbimo ir džiovinimo paslaugas numatoma organizuoti Linkuvos socialinių paslaugų centre.

VIII SKYRIUS

PAGALBOS TEIKIMO NUKENTĖJUSIEMS GYVENTOJAMS EKSTREMALIŲJŲ ĮVYKIŲ IR SITUACIJŲ METU ORGANIZAVIMAS

Pagalbos teikimo nukentėjusiems tikslas – sudaryti minimalias ir palankias gyvenimo sąlygas bei poreikius ekstremaliųjų situacijų atvejais.

Pagalbos teikimą nukentėjusiems gyventojams ekstremaliųjų situacijų metu organizuoja savivaldybės administracijos direktorius.

Pagrindinės pagalbos teikimo sritys yra šios:

- nukentėjusiųjų apgyvendinimas;
- aprūpinimas pirmos būtinybės priemonėmis ir maitinimo organizavimas;
- medicininės pagalbos organizavimas;
- socialinių paslaugų teikimas;
- psichologinės pagalbos organizavimas;
- švietimo paslaugų organizavimas.

Nukentėjusiųjų laikinų gyvenamųjų patalpų ir gyvybiškai būtinų paslaugų: aprūpinimas maistu, geriamuoju vandeniu, medikamentais, švariais drabužiais ir kitų paslaugų suteikimą organizuoja rajono savivaldybės Gyventojų evakavimo ir priėmimo komisija kartu savivaldybės ESOC. Jeigu savivaldybėje turimų išteklių nepakanka, Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos teikimu Vyriausybė priima sprendimą panaudoti valstybės rezerve esančius civilinės saugos, medicinos, ryšių priemonės ir kitų materialinių išteklių atsargas.

1. Nukentėjusiųjų apgyvendinimas

Ekstremaliųjų situacijų atvejais nukentėjusieji laikinai būtų apgyvendinti mokyklose, jų bendrabučiuose. Kolektyvinės apsaugos statinių, kuriuose galima laikinai apgyvendinti žmones, sąrašas ir suvestinė pateikta plano **PRIEDE NR. 51**.

2. Aprūpinimas pirmosios būtinybės priemonėmis ir maitinimo organizavimas

Pakruojo rajono savivaldybės Gyventojų evakavimo ir priėmimo komisija organizuoja nukentėjusiųjų gyventojų aprūpinimą maistu ir pirmo būtinumo priemonėmis bei jų maitinimą.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių parduotuvių, valgyklų ar kitų vietų, kuriose bus paskirstomos (tiekiamos) prekės bei numatytas maitinimas, sąrašas pateiktas plano **PRIEDE NR. 54**.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje maisto produktus gaminančių ir tiekiančių įmonių sąrašas pateiktas plano **PRIEDE NR. 55**.

3. Medicininė pagalba

Pirmoji medicinos pagalba – tai turinčių kompetenciją svarbiausi tikslingi veiksmai, skirti padėti kitų ar savo sveikatai bei gyvybei, panaudojant turimas medicinos ir (ar) kitokias priemones bei medžiagas, iki nukentėjusiajam (pacientui) bus pradėta teikti skubioji medicinos pagalba arba paciento būklė taps normali, arba bus konstatuota jo mirtis.

Skubioji medicinos pagalba – tai gydytojo arba kartu su kitais medicinos specialistais teikiama pagalba, siekiant išsaugoti paciento (nukentėjusiojo) gyvybę arba apsaugoti jį nuo sunkių komplikacijų.

Pirminė asmens sveikatos priežiūra – tai nespecializuotų kvalifikuotų asmens sveikatos priežiūros paslaugų, teikiamų pagal šeimos (bendrosios praktikos) gydytojo ir bendrosios praktikos slaugytojo bei bendruomenės slaugytojo ir akušerio medicinos normų reikalavimus ambulatorinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje.

Antrinė asmens sveikatos priežiūra – tai gydytojų specialistų teikiančios asmens sveikatos priežiūros paslaugos savivaldybių konsultacinėse poliklinikose ir privaliose sveikatos klinikose ar sveikatos centruose.

Tretinė asmens sveikatos priežiūra – tai specializuotos ir ypač kvalifikuotos asmens sveikatos priežiūros paslaugos, kurias respublikinėse ir universitetinėse ligoninėse teikia gydytojai konsultantai, naudojant sudėtingiausias technologijas ir naujausius gydymo metodus. Rajone tokias paslaugas teikia atvykstantys gydytojai.

Medicininę pagalbą nukentėjusiesiems teikia Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priklausančių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų pajėgos.

Asmens sveikatos priežiūros įstaigų tikslas – laiku suteikti medicinos pagalbą, diagnozuoti sveikatos sutrikimus bei padėti atgauti sveikatą ekstremaliose situacijose nukentėjusiesiems asmenims.

Asmens sveikatos priežiūros įstaigų veiklos kryptys:

- medicinos pagalbos teikimo tvarkos nustatymas ir teikimas nukentėjusiesiems ekstremaliosios situacijos židinyje;
- nukentėjusiųjų registravimas ir rūšiavimas;
- gabenimas į gydymo įstaigas;
- papildomų pajėgų pasitelkimas;
- stacionarios medicinos pagalbos teikimas;
- ligoninės lovų skaičiaus padidinimas;
- kitų gydymo įstaigų informavimas dėl nukentėjusiųjų srauto;
- vietinės valdžios institucijų informavimas apie iš avarijos išvežtus ir gydymo įstaigose priimtus nukentėjusius, jų skaičių, sveikatos būklę, priimtas priemones.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų sąrašas pateiktas plano **PRIEDE NR. 18**.

Jų veiklą ekstremaliųjų situacijų atvejais koordinuoja savivaldybės gydytojas.

Sveikatos priežiūros įstaigos vadovaujasi parengtais ekstremaliųjų situacijų valdymo planais ir metodinėmis rekomendacijomis.

Pirmąją ir skubią medicinos pagalbą teikia greitosios medicinos pagalbos paslaugas teikiančios įstaigos, o prireikus ir ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros įstaigos.

Taip pat pirmąją ir skubią medicinos pagalbą teikia ir priešgaisrinės gelbėjimo įstaigos, vadovaudamosi sveikatos apsaugos ministro 2010 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. V-194 „Dėl Priešgaisrinių gelbėjimo įstaigų dalyvavimo teikiant pirmąją ir skubiąją medicinos pagalbą tvarkos aprašo patvirtinimo“ (*Valstybės žinios, 2010-03-23, Nr. 33-1579, identifikacinis kodas 1102250ISAK000V-194*).

Nepakankant pajėgų užtikrinti sveikatos priežiūrą, galima pasitelkti ir Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos pajėgas. Pagrindinės jų funkcijos ekstremaliųjų situacijų atvejais:

- teikti pirmąją pagalbą;
- padėti suteikti pirmąją medicinos pagalbą, skubią medicinos pagalbą ir kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiantiems sveikatos priežiūros specialistams;
- padėti asmens sveikatos priežiūros įstaigoms pasitelkti papildomus sveikatos priežiūros specialistus;
- padėti identifikuoti ir registruoti nukentėjusiuosius;
- padėti organizuoti ir užtikrinti asmens sveikatos priežiūros paslaugų laikinąjį teikimą švietimo ir kitose įstaigose;
- padėti organizuoti ir atlikti kraujo donorų paiešką;
- padėti organizuoti tarptautinės pagalbos teikimą.

Vadovaujantis Nevyriausybinų organizacijų pasitelkimo asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimui užtikrinti krizių ir ekstremaliųjų situacijų atvejais tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. V-303 „Dėl Nevyriausybinų organizacijų pasitelkimo asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimui užtikrinti krizių ir ekstremaliųjų situacijų atvejais tvarkos aprašo patvirtinimo“, nevyriausybinių organizacijos

pagal savo kompetenciją ir galimybes, gali būti pasitelkiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimui krizių ir ekstremaliųjų situacijų atvejais.

4. Socialinė ir finansinė pagalba

Socialinė parama – socialinių išmokų mokėjimas ir socialinių paslaugų teikimas – vykdomas per valstybės ir Pakruojo rajono savivaldybės tarybos patvirtintas socialines programas. Socialinė parama fiziniams asmenims teikiama per Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyrių, Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centrą, seniūnijas. Socialinė parama gali būti suteikta pašalpos arba paslaugos forma. Socialinė parama gali būti vienkartinė arba ilgalaikė. Visi dokumentai susiję su socialine parama yra tvarkomi ir saugomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nurodymais ir terminais.

Socialinės paslaugos teikiamos vadovaujantis Socialinių paslaugų įstatymu (*Valstybės žinios, 2006-02-11, Nr. 17-589, identifikacinis kodas 1061010ISTA000X-493*), poįstatyminiais teisės aktais bei kitais konkrečiai socialines paslaugas reglamentuojančiais Tarybos sprendimais.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos pajėgos taip pat teikia nukentėjusiesiems socialines paslaugas, labdarą ir paramą.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje, esančių socialinių paslaugų įstaigų, visuomeninių organizacijų, užsiimančių socialine rūpyba, sąrašas pateiktas plano **PRIEDE NR. 19**.

Finansinė pagalba. Likviduojant stichinių padarinių sukeltų ekstremaliųjų situacijų pasekmes, nukentėjusiesiems fiziniams asmenims turi būti suteikta finansinė pagalba iš savivaldybės administracijos direktoriaus rezervo arba Lietuvos valstybės rezervo specialiai šiam tikslui skirtų lėšų.

Savivaldybės taryba, administracijos direktoriaus teikimu, svarsto klausimą dėl finansinės pagalbos nukentėjusiesiems ekstremaliosios situacijos metu dydžio ir priima sprendimą.

5. Psichologinė pagalba

Psichologinė pagalba – sąlyginai neilgos trukmės, tarpasmeniniu bendravimu ir teorinėmis žiniomis pagrįsta pagalba asmenims, patyrusiems psichologinių problemų.

Psichologinę pagalbą Pakruojo rajono savivaldybės gyventojams ekstremaliųjų situacijų metu suteiktu:

- pirminės sveikatos priežiūros centro medicinos psichologai (2 specialistai, J. Basanavičiaus g. 4, Pakruojis, tel. (8 421) 69 049);
- Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centro Psichologinė pedagoginė tarnyba (darbas tik su vaikais, 5 specialistai, Vytauto Didžiojo g. 94, tel. (8 421) 61 705);
- mokymų įstaigų socialiniai pedagogai ir psichologai (rajono bendrojo lavinimo įstaigų sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 20**);
- Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centro socialiniai darbuotojai (18 darbuotojų, L. Giros g. 3, Pakruojis, tel. (8 421) 51 110).

Trūkstant specialistų psichologinei pagalbai suteikti, savivaldybės ESOC sprendimu, gali būti pasitelkti Lietuvos kariuomenės psichologai.

6. Švietimo paslaugos

Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyrius organizuoja evakuotų mokyklinio amžiaus vaikų švietimą ir mokymą.

Esant trumpalaikiai evakuacijai (iki 5–10 dienų), koreguojamas rajono ugdymo planas, perkeliama moksleivių atostogos, mokinių mokymas nevykdomas.

Susidarius ilgesniam evakuacijos laikotarpiui – moksleivių mokymas organizuojamas laikinai gyvenamojoje vietoje, sudaromos visos reikalingos sąlygos mokymuisi (pasirūpinama pagrindinėmis ugdymo priemonėmis), moksleivių klasės sujungiamos į kelias (stambinant jas).

IX SKYRIUS

VIEŠOSIOS TVARKOS PALAIKYMOS ORGANIZAVIMAS

Viešoji tvarka – tai visuomenėje priimtose (nustatytose), pagarbos vieni kitiems principu pagrįstose, susiformavusios pagal teisės ir moralės normas bei papročius bendros elgesio taisyklės, kurių privaloma laikytis viešojoje vietoje.

Viešoji vieta – vieta, kuri nuolat ar nustatytu laiku prieinama visuomenei ar jos daliai laisvai, komerciniu, narystės pagrindu ir yra naudojama verslo, pramogų ar kitais teisėtais tikslais, taip pat apimanti ir nuošalias vietas tiek, kiek juose nėra realizuojama teisė į privatų gyvenimą.

Policijos rėmėjas – policijoje ar Lietuvos kariuomenėje netarnaujantis Lietuvos Respublikos pilietis ar Lietuvos Respublikoje nuolat gyvenantis kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, kurie įstatymų ir teisės aktų nustatyta tvarka aktyviais veiksmais savo noru padeda policijai saugoti viešąją tvarką ar kitaip užkerta kelią nusikalstamoms veikoms ir kitiems teisės pažeidimams.

Viešosios tvarkos palaikymo tikslas – palaikyti viešąją tvarką, užtikrinti eismo reguliavimą ir saugumą, žmonių ir turto apsaugą ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų atvejais.

Veiklos apimtis:

– viešosios tvarkos palaikymas ir asmenų saugumo užtikrinimas gyventojų susitelkimo vietose, evakuacijos ir gelbėjimo bei ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos padarinių likvidavimo metu;

- nelaimės vietos ar užterštos zonos apsauga ir žmonių patekimo į ją reguliavimas;
- eismo reguliavimas, su kelių eismo saugumu susijusių tarnybų veiklos koordinavimas;
- ūkio subjektų ir gyventojų turto apsaugos sustiprinimas nelaimės zonoje;
- skubaus žmonių iškeldinimo iš ekstremaliojo įvykio ar situacijos židinio organizavimas;
- evakuotų gyventojų registracija;
- žuvusiųjų paieška, atpažinimas ir apskaita;
- informacijos rinkimas ir perdavimas;
- ekstremaliojo įvykio ar situacijos tyrimas;
- papildomų pajėgų pasitelkimas.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje viešosios tvarkos ekstremaliųjų situacijų atvejais palaikymą organizuoja Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariato pajėgos (**PRIEDAS Nr. 56**).

Pakruojo ir Linkuvos mieste, Lygumų, Pašvitinio, Rozalimo ir Žeimelio miesteliuose yra įrengtos stebėjimo kameros. Viešosios tvarkos nuolatinį stebėjimą vykdo VŠĮ „Retenė“ paskirti darbuotojai. Stebėjimo pultas (patalpos) įrengtos savivaldybės pastate.

1. Civilinės saugos sistemos pajėgų, atsakingų už viešosios tvarkos palaikymą, veiksmai, įvykus ekstremaliajam įvykiui, susidarius ekstremaliajai situacijai

Įvykus ekstremaliajam įvykiui ar susidarius ekstremaliajai situacijai, policijos komisariatas apie tai informuoja:

- savivaldybės administracijos direktorių,
- savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisiją,
- apskrities priešgaisrinę gelbėjimo valdybą.
- jeigu nelaimės pasekmės gali išplisti už rajono ribų, perspėja kaimyninius policijos komisariatus.

Policijos komisariatas dalyvauja informuojant gyventojus apie susidariusią ekstremaliąją situaciją. Tam tikslui naudojamas komisariato transportas su garsiakalbiais.

Policijos pajėgos ekstremaliųjų įvykių vietoje savo veiksmus derina su gelbėjimo darbų vadovu ar ES operacijų vadovu ir, vykdydamos jo nurodymus, saugo:

- ekstremaliojo įvykio židinį;
- užtikrina viešąją tvarką ir asmenų saugumą gyventojų susitelkimo vietose;
- evakuacijos ir gelbėjimo bei padarinių likvidavimo metu, įrengia užtvanas;
- kontroliuoja civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgų bei kitų tarnybų patekimą į židinio teritoriją.

Eismo reguliavimui ekstremaliosios situacijos židinyje, nelaimės teritorijoje ir jos prieigose bei evakuacijos maršrutuose policijos pajėgos išstato laikinus kontrolės postus, duoda nurodymus kelių priežiūros tarnyboms dėl kelio ženklų pastatymo nurodytose vietose. Postų išstatymo vietas nustato savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisija, atsižvelgdama į visuomenės sveikatos centro, valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos ar kitų tarnybų rekomendacijas. Reikalui esant, policijos pajėgos organizuoja technikos, vykstančios į nelaimės zoną dirbti ir evakuojamųjų palydą.

Policijos pajėgos ekstremaliųjų situacijų atvejais:

- teikia pagalbą asmens ir visuomeninės sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojams, sudaro galimybę, esant būtinybei, patekti į asmens būstą be jo sutikimo;
- užtikrina valstybinio, visuomeninio ir privataus turto apsaugą nelaimės zonoje ir teritorijoje, iš kurių evakuoti gyventojai;
- tvarko evakuotų gyventojų apskaitą ir teikia duomenis apie laikinai įregistruotus gyventojus suinteresuotoms institucijoms;
- renka informaciją apie aukas, identifikuoja žuvusiuosius ir organizuoja jų išgabenimą iš įvykio vietos, prireikus pradeda ikiteisminį tyrimą;
- atlieka tyrimus, įvykus teroristiniam ar kriminalinio pobūdžio sprogimui, ar gavus pranešimą apie grasinimą susprogdinti, padeda kitoms valstybinės priežiūros institucijoms atlikti apklausą vykdant tyrimus;
- renka, registruoja ir analizuoja informaciją, reikalingą policijos pajėgų veiksmams koordinuoti nelaimės zonoje;
- keičiasi informacija apie įvykius ir vykdomus veiksmus nelaimės vietoje su kitomis civilinės saugos sistemos pajėgomis, dalyvaujančiomis likviduojant ekstremaliosios situacijos padarinius;
- informuoja savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisiją apie viešosios tvarkos būklę nelaimės vietoje bei vykdomus veiksmus, papildomų pajėgų pasitelkimą ir jų paskirstymą;
- atsižvelgiant į ekstremaliosios situacijos mastą ir pavojų gyventojams, priima sprendimą ir organizuoja skubų žmonių iškeldinimą iš ekstremaliojo įvykio židinio.

Kilus pastatų susprogdinimo pavojui arba radus sprogmenis, gelbėjimo darbų vadovo pareigas vykdo policijos pajėgų pareigūnas. Jis priima sprendimą ir organizuoja skubų žmonių

iškeldinimą iš įvykio zonos, koordinuoja atvykusių priešgaisrinės gelbėjo tarnybos ir greitosios medicinos pagalbos pajėgų veiksmus.

2. Materialiniai ir žmogiškieji ištekliai viešajai tvarkai palaikyti

Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Pakruojo rajono policijos komisariatas turi pakankamą kiekį technikos, kitų priemonių viešajai tvarkai palaikyti ekstremaliųjų situacijų atvejais. Be to Pakruojo rajono policijos komisariatas priklauso Šiaulių apskrities vyriausiajam policijos komisariatui, tai papildoma technika ir priemonės būtų pasitelkiamos iš pastarojo.

Trūkstant civilinės saugos sistemos pajėgų viešajai tvarkai palaikyti, eismo saugumo, judėjimo kontrolės ir kitoms teisės aktuose nustatytoms funkcijoms užtikrinti, ES operacijos vadovo sprendimu, į pagalbą gali būti pasitelkiami policijos rėmėjai, kariniai vienetai, gretimų savivaldybių policijos pareigūnai.

X SKYRIUS PRIVALOMŲJŲ DARBŲ ORGANIZAVIMAS

Gyventojai, ūkio subjektai ir kitos įstaigos pasitelkiami ir darbai atliekami tik tada, kai yra išnaudotos visos civilinės saugos sistemos pajėgų panaudojimo galimybės.

Gyventojų, ūkio subjektų ir kitų įstaigų pasitelkimo privalomiems darbams, būtiniais ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti, atlikti, šių darbų atlikimo, atliktų darbų apskaitos ir kompensavimo už jų atlikimą tvarką nustato Privalomų darbų atlikimo ekstremaliųjų situacijų atvejais ir kompensavimo už jų atlikimą tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 512 ([*Valstybės žinios, 2010-05-11, Nr. 54-2652, identifikacinis kodas 1101100NUTA00000512*](#)).

ES operacijų vadovas nustato, kiek ir kokių darbų reikia atlikti ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti, ir per savivaldybės ESOC prašo savivaldybės administracijos direktoriaus telkti gyventojus, ūkio subjektus ir kitas įstaigas darbams atlikti.

Sprendimą dėl gyventojų, ūkio subjektų ir kitų įstaigų pasitelkimo papildomiems darbams atlikti priima savivaldybės EKS.

Gyventojai, ūkio subjektai ir kitos įstaigos pasitelkiami darbams atlikti remiantis civilinės saugos įstatyme įtvirtintu visuotinio privalomumo principu.

Darbus privalo atlikti darbingi gyventojai, kuriems yra sukakę 18 metų, išskyrus tikrosios karo tarnybos karius, nėščias, neseniai pagimdžiusias moteris (moteris, pagimdžiusias ir auginančias vaikus, kol jiems sukaks vieni metai), neįgaliuosius ir gyventojus, kurie vieni augina vaikus iki 16 metų, taip pat gyventojus, kurie naudojami privilegijomis ir imunitetais pagal tarptautinę teisę.

Savivaldybės administracijos direktorius telkia gyventojus, ūkio subjektus ir kitas įstaigas darbams atlikti laikydamasis tokio eiliškumo:

- ūkio subjektai ir kitos įstaigos, kurių veikla dėl ekstremaliosios situacijos poveikio yra sustabdyta;
- kiti ūkio subjektai ir kitos įstaigos, kurių veikla nėra tiesiogiai paveikta ekstremaliosios situacijos;
- bedarbiai;
- kiti gyventojai;

- visuomenei gyvybiškai svarbias paslaugas teikiančiuose objektuose dirbantys gyventojai;
- valstybinės reikšmės ir pavojinguosiuose objektuose dirbantys gyventojai.

Savivaldybės ESOC funkcijos organizuojant privalomuosius darbus:

- koordinuoti darbų atlikimą;
- užtikrinti, kad darbus atliekantys gyventojai ir ūkio subjektų, kitų įstaigų darbuotojai būtų apdrausti nuo nelaimingų atsitikimų darbų atlikimo laikotarpiu (Savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos atveju draudimo įmokos sumokamos iš savivaldybės administracijos direktoriaus rezervo lėšų);
- prireikus organizuoti darbus atliekančių gyventojų ir ūkio subjektų, kitų įstaigų darbuotojų aprūpinimą nemokama nakvyne, maitinimu, specialiąja apranga, darbo priemonėmis, taip pat atvežimą į darbų atlikimo vietą, išvežimą iš jos (pasitelkiant transportą) ir minimalių sanitarinių higienos sąlygų sudarymą.

Paskyrus ES operacijų vadovą savivaldybės ESOC koordinatorius tampa pavaldus ir atskaitingas jam. ES operacijų vadovas užtikrina, kad gyventojai ir ūkio subjektų, kitų įstaigų darbuotojai prieš jiems pradedant dirbti būtų instruktuoti apie darbų eigą ir priemonių, skirtų darbingumui, sveikatai ir gyvybei išsaugoti, panaudojimą.

Esant ekstremaliajai situacijai, gyventojai ir ūkio subjektų, kitų įstaigų darbuotojai į darbų atlikimo vietą ir iš jos būtų vežami iš AB „Pakruojo autotransportas“ pasitelktu transportu, jų maitinimą organizuotų individuali V. Jokantienės įmonė „Vigra“. Specialiąja apranga ir darbo įrankiais būtų aprūpinti iš prekybos centro „Viskas Jūsų namams“ (Pakruojo vartotojų kooperatyvas), panaudojant lėšas iš administracijos direktoriaus rezervo. Minimalias sanitarines higienos sąlygas sudarytų UAB „Pakruojo vandentiekis“ ir UAB „Pakruojo komunalininkas“.

Eil. nr.	Poreikis	Ūkio subjektas, adresas	Kontaktai
1.	Transportas	AB „Pakruojo autotransportas“ Pakruojis, Statybininkų g. 9	Tel. (8 421) 51 190 autotransportas@pakruojis.lt
2.	Maitinimas	ĮĮ V. Jokantienės „Vigra“ Pakruojis, S. Dariaus ir S. Girėno g. 44	Mob. 8 686 10 438
3.	Spec. apranga ir įrankiai	Pakruojo vartotojų kooperatyvas Pakruojis, Statybininkų g. 6A	Tel. (8 421) 51 267 pakvk2@gmail.com
4.	Sanitarinės higienos sąlygos	UAB „Pakruojo vandentiekis“ Pakruojis, Pramonės g. 1	Tel. (8 421) 61 227 info@vandentiekis.com
		UAB „Pakruojo komunalininkas“ Pakruojis, Ryto g. 10	Tel. (8 421) 51 095 p.komunalininkas@gmail.com

Atliktų privalomųjų darbų apskaita

Savivaldybės administracijos direktoriaus paskirtas darbuotojas (-ai) pildo darbus atliekančių gyventojų ir ūkio subjektų, kitų įstaigų darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščius, tvarko su darbų atlikimu susijusius dokumentus ir teikia juos operacijų vadovui.

Baigus darbus operacijų vadovas per savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą (ESOC) ne vėliau kaip per 5 kalendorines dienas pateikia savivaldybės administracijos direktoriui darbo laiko apskaitos žiniaraščius, atliktų darbų aktus ir kitus su darbų atlikimu susijusius dokumentus.

Savivaldybės administracijos direktorius, gavęs dokumentus, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas sudaro komisiją, kuri ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo jos sudarymo patikrina darbo laiko apskaitos žiniaraščius, atliktų darbų aktus ir kitus su darbų atlikimu susijusius dokumentus, ir, atsižvelgdama į faktiškai dirbtą laiką, Vyriausybės patvirtintą minimalųjį valandinį atlygį, nustato gyventojams, ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms kompensuotiną sumą ir teikia savivaldybės administracijos direktoriui išvadą.

Kompensavimas už atliktus darbus

Darbus atlikusiems gyventojams, ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms, įvertinus finansines galimybes, iš savivaldybės administracijos direktoriaus rezervo, Lietuvos valstybės rezervo piniginių lėšų gali būti kompensuojamos išlaidos, susijusios su šių darbų atlikimu. Pirmiausia kompensuojamos išlaidos, patirtos tuo atveju, kai savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų operacijų centras neturi galimybių užtikrinti priemonių (darbuotojų aprūpinimas nemokama nakvyne, maitinimu, specialiąja apranga, darbo priemonėmis, transportavimu) įgyvendinimą.

Ekstremaliosios situacijos atveju išlaidos, susijusios su darbų atlikimu, gali būti kompensuojamos iš savivaldybės administracijos direktoriaus rezervo lėšų. Sprendimą dėl šių išlaidų kompensavimo priima savivaldybės administracijos direktorius ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo jo sudarytos komisijos išvadų gavimo dienos.

XI SKYRIUS

EKSTREMALIŲJŲ ĮVYKIŲ IR EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ METU NUTRAUKTŲ KOMUNALINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO ATNAUJINIMO IR KITŲ BŪTINIAUSIŲ GYVENIMO (VEIKLOS) SĄLYGŲ ATKŪRIMO ORGANIZAVIMAS

Komunalinių paslaugų teikimo tikslas – organizuoti būtiniausias komunalines paslaugas savivaldybės ekstremaliosios situacijos atveju (konkrečioje vietoje), siekiant užtikrinti elementarias gyvenimo sąlygas ir išvengti užkrečiamųjų ligų protrūkio.

Būtiniausias komunalinės paslaugos yra centralizuotas vandens tiekimas ir nuotekų valymas, šilumos, elektros energijos, dujų tiekimas, atliekų ir šiukšlių išvežimas.

Įvykus ekstremaliajam įvykiui ar susidarius ekstremaliajai situacijai savivaldybės teritorijoje esančiose įmonėse, teikiančiose gyventojams komunalines, energetines paslaugas, kuo skubiau imamasi sutrikimų ar gedimų šalinimo darbų ir priemonių, siekiant atnaujinti šias paslaugas, ir žiūrima, kad kuo mažesnius nuostolius patirtų gyventojai ir pati įmonė. Tam tikslui įmonės turi būti parengusios Ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, kuriais vadovaujasi likviduojant avarijas.

Už ekstremaliųjų situacijų metu nutrauktų komunalinių, energetinių paslaugų teikimo atnaujinimą, kitų būtiniausių gyvenimo (veiklos) sąlygų atkūrimą atsakingi minėtas paslaugas teikiančių įstaigų vadovai.

1. Centralizuota vandens tiekimą ir nuotekų šalinimą rajono savivaldybės teritorijoje organizuoja UAB „Pakruojo vandentiekis“

Ūkio subjekto pavadinimas	Adresas	Kontaktai	Budinčio kontaktai	Vadovas, kontaktai
UAB „Pakruojo vandentiekis“	Pakruojis, Pramonės g. 1	Tel./faks. (8 421) 61 227 info@vandentiekis.com	(8 421) 61 229	Stasys Tamulionis, mob. 8 699 11 230, stasys.tamulionis@vandentiekis.com

Ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu nutrūkus vandens tiekimui, gyventojai bei įstaigos vandeniu aprūpinami iš alternatyvių šaltinių – gyventojų šulinių, gamtinių geriamojo vandens šaltinių, atvežant geriamąjį vandenį į nurodytą vietą.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių alternatyvių gyventojų aprūpinimo vandeniu, įvykus vandentiekio avarijai, šaltinių sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 57**.

2. Centralizuota šildyma Pakruojo mieste organizuoja UAB „Pakruojo šiluma“

Ūkio subjekto pavadinimas	Adresas	Kontaktai	Budinčio kontaktai	Vadovas, kontaktai
UAB „Pakruojo šiluma“	Pakruojis, Saulėtekio g. 34	Tel./faks. (8 421) 61 139 pakruojo.siluma@gmail.com	(8 421) 61 485	Laurinas Banaitis, mob. 8 615 69 070

Ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu nutrūkus šilumos tiekimui, bendrovė imasi skubių veiksmų ir priemonių avarijos priežasčiai pašalinti bei šilumos tiekimui atstatyti.

3. Elektros energija ir centralizuota gamtinių dujų tiekimą savivaldybės teritorijoje tiekia AB „Energijos skirstymo operatorius“ (ESO)

Ūkio subjekto pavadinimas	Kontaktai	Atsakingas asmuo, kontaktai
AB „Energijos skirstymo operatorius“ (ESO)	Elektrai 1802, Dujos 1804, info@eso.lt	Šiaulių regiono tinklo eksploatavimo skyriaus elektros tinklo eksploatavimo komandos inžinierius K. Gendvilas, mob. 8 618 34 408, kestutis.gendvilas@eso.lt

Ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu nutrūkus minėtos energijos tiekimui, bendrovė skubiai organizuoja gedimų ar avarijų likvidavimą bei lokalizavimą, vykdo reikalingus darbus, kad kuo greičiau būtų atstatytas energijos tiekimas.

Pakruojo rajono elektros energijos vartotojų pagal kategorijas sąrašas pateiktas plano **PRIEDE Nr. 58**.

4. Atliekų ir šiukšlių išvežimą rajono savivaldybės teritorijoje organizuoja UAB „Pakruojo komunalininkas“.

Ūkio subjekto pavadinimas	Adresas	Kontaktai	Vadovas, kontaktai
UAB „Pakruojo komunalininkas“	Pakruojis, Ryto g. 10	Tel./faks. (8 421) 51 095 p.komunalininkas@gmail.com	Stasys Lembutis, mob. 8 614 90 897

XII SKYRIUS

GYVENTOJŲ, ŽUVUSIŲ EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ METU, LAIDOJIMO ORGANIZAVIMAS

Žuvusiųjų laidojimo organizavimo tikslas – atlikti visas įstatymuose ir kituose teisės aktuose numatytas laidojimo procedūras ekstremaliųjų situacijų metu, esant dideliame aukų skaičiui.

Veiklos apimtis:

- nukentėjusiųjų mirties konstatavimas;
- žuvusių žmonių apskaita;
- žuvusiųjų asmens tapatybės nustatymas;

- žūties aplinkybių juridinis įvertinimas;
- žuvusiųjų pristatymas į morgą;
- laidojimo paslaugų suteikimas;
- neatpažintų aukų laidojimas.

Ekstremaliųjų situacijų metu nukentėjusiųjų žmonių mirtį konstatuoja greitosios pagalbos gydytojas arba med. felčeris. Mirties faktas fiksuojamas iškvietimo lape, o mirties priežastis nustatoma patologoanatominio tyrimo metu. Mirties liudijimas išduodamas morgė.

Tvarkant ekstremaliųjų situacijų metu žuvusių žmonių apskaitą, juridškai įvertinant žūties aplinkybes, nustatant neatpažintų asmenų asmens tapatybę, atliekami operatyviniai bei procesiniai veiksmai, padojant mokslines-technines, kriminalistines, teismo medicinos ir operatyvinės paieškos priemonės ir metodus, vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro, generalinio prokuroro ir sveikatos apsaugos ministro 1999 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 714/153/562 „Dėl neatpažinto lavono, nežinomo ligonio ar nežinomo vaiko asmens tapatybės nustatymo instrukcijos patvirtinimo“.

Asmens tapatybės nustatymo procese dalyvauja prokurorai (jei rastas neatpažintas lavonas), policijos pareigūnai, teismo medicinos ekspertai, kiti specialistai.

Žuvusiųjų pristatymą į morgą organizuoja rajono policijos komisariatas, suderinęs su rajono Savivaldybe.

Atpažinti lavonai, atlikus nustatytus procedūrinius veiksmus, atiduodami artimiesiems. Jų laidojimas organizuojamas pagal artimųjų pageidavimus.

Asmenys, mirę nuo pavojingų ar ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų, yra laidojami vadovaujantis Asmenų, mirusių nuo pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų, palaikų vežimo transporto priemonėmis, jų įvežimo į Lietuvos Respubliką ir išvežimo iš jos, laidojimo ir perlaidojimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. 494. Asmenų, mirusių nuo juodligės ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų, palaikai laidojami neatidarius karsto arba, esant galimybei, kremuojami. Leidimą laidoti išduoda Savivaldybė, kaimo vietovėje – seniūnija teisės aktų nustatyta tvarka.

Nenustatytos tapatybės žmogaus palaikų laidojimo tvarka yra patvirtinta Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2012 m. kovo 22 d. sprendimu Nr. T-79.

Pakruojo rajono savivaldybės administracija ir individuali Antano Gudavičiaus įmonė (toliau – Vykdytojas) 2017 m. gruodžio 29 d. sudarė sutartį Nr. SA-1-17-271 „Dėl mirusių (žuvusių) žmonių palaikų pervežimo ir palaikų laikino saugojimo“. Sutartyje Vykdytojas įsipareigoja prisiimti visiška atsakomybę už mirusių žmonių palaikų pervežimo ir laikino laikymo paslaugos teikimą, sutvarkyti visus reikiamus dokumentus, susijusius su žmogaus mirties faktu ir palaikų pervežimu, paslaugą teikti visą parą (dvidešimt keturias valandas), septynias dienas per savaitę, neišskiriant darbo, poilsio ir šventinių dienų. Už atliktą paslaugą apmoka Pakruojo rajono savivaldybės administracija pagal sutartinę kainą. Sutartie kopija pateikta plano **PRIEDE Nr. 61**.

Nenustatytos tapatybės žmonių palaikus, praėjus nustatytam terminui, laidojimo klausimą sprendžia savivaldybės administracijos direktorius, suderinęs jį su prokuroru, tardytoju ar policijos įstaigos vadovu. Laidoti nenustatytos tapatybės žmogaus palaikus leidžia ikiteisminiam tyrimui vadovaujantis prokuroras raštišku sutikimu.

Laidojimo paslaugas ir į laidojimo vietas nenustatytos tapatybės žmogaus palaikus pristato rajono savivaldybės teritorijoje laidojimo paslaugas atliekanti įmonė – UAB „Romuva“, su kuria Pakruojo rajono savivaldybės administracija 2016 m. sausio 19 d. yra sudariusi sutartį Nr. SS-16-06 (**PRIEDAS Nr. 61**):

Ūkio subjekto pavadinimas	Adresas	Kontaktai	Vadovas, kontaktai
UAB „Romuva“	Pakruojis, Vilniaus g. 29	Tel. (8 421) 51 607	Audrius Grigaliūnas mob. 8 616 42 492

Nenustatytos tapatybės žmogaus palaikus numatyta palaidoti iš anksto numatytoje, specialiai tam skirtoje kapinių vietoje, gavus leidimą iš savivaldybės ir dalyvaujant kriminalinės policijos pareigūnams, tos seniūnijos atstovui bei kapinių prižiūrėtojui.

Eil. nr.	Laidojimo vieta	Kapinių prižiūrėtojas	Kontaktiniai duomenys
1.	Pakruojo seniūnija, Linksmučių kapinės	Benė Mužienė	mob. 8 628 71 298
2.	Lygumų seniūnija, Lygumų kapinės	Edita Rimolaitienė	mob. 8 618 86 255
3.	Linkuvos seniūnija, Linkuvos kapinės	Stasys Alvydas Tamošaitis	mob. 8 671 81 586
4.	Rozalimo seniūnija, Rozalimo kapinės	Vida Dapšienė	mob. 8 612 32 455

Laidojimo paslaugoms vykdyti (karsto nešimui, duobės kasimui) gali būti pasitelkiami gyventojai, kurių poreikį nustato savivaldybės ESOC vadovas, kreipdamasis į administracijos direktorių.

Laidojimas apiforminamas nustatytos formos aktu. Akto kopija pateikiama leidimą laidoti nenustatytos tapatybės žmogaus palaikus davusiam prokurorui. Laidojimo išlaidos apmokamos savivaldybės lėšomis administracijos direktoriaus nustatyta tvarka.

Ant nenustatytos tapatybės žmogaus kapo tvirtinama lentelė, kurioje nurodomas kapavietės numeris, palaikų palaidojimo data. Užrašai ant lentelės turi būti nusišlapinantys. Duomenis apie palaidotus nenustatytos tapatybės žmogaus palaikus registruoja atsakingi seniūnijų kapų priežiūrą vykdančios darbuotojai.

Prokuroro leidimas laidoti nenustatytos tapatybės žmogaus palaikus, sprendimas laidoti ir skiri kapavietę nenustatytos tapatybės žmogaus palaikams laidoti, palaikų palaidojimo aktas saugomi Pakruojo rajono savivaldybės administracijoje teisės aktų nustatyta tvarka.

XIII SKYRIUS

ŽALOS ĮVERTINIMAS IR JOS KOMPENSAVIMAS

„ŽALA“ – gyventojų, ūkio subjekto ir kitos įstaigos turto netekimas arba sužalojimas, turėtos išlaidos (tiesioginiai nuostoliai) ekstremaliųjų situacijų metu.

Galutinis įvykusios ekstremaliosios situacijos valdymo etapas – žalos įvertinimas, jos kompensavimas.

Gyventojams, ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms, kurie dėl ekstremaliosios situacijos patyrė žalą, gali būti teikiama valstybės parama.

Gyventojai, ūkio subjektai ir kitos įstaigos, kurie dėl ekstremaliosios situacijos patyrė žalą, su rašytiniais prašymais suteikti valstybės paramą už žalą, patirtą dėl ekstremaliosios situacijos, kreipiasi į savivaldybės administracijos direktorių. Prašymus turi pateikti ne vėliau kaip per mėnesį nuo žalos atsiradimo. Prašyme nurodoma:

- prašymą pateikusių gyventojų vardas, pavardė, asmens kodas (arba gimimo data, jeigu fiziniui asmeniui pagal užsienio valstybės teisės aktus nesuteikiamas asmens kodas) ir gyvenamosios vietos adresas arba prašymą pateikusių ūkio subjekto ar kitos įstaigos pavadinimas, teisinė forma, kodas, buveinė (užsienio juridinis asmuo papildomai nurodo valstybę, kurioje jis įregistruotas, pavadinimą);
- aplinkybės, kuriomis padaryta žala;

- žalos dydis ir pobūdis.

Kartu su prašymu pateikiami nuosavybės teisę į turtą, kurio netekta ar kuris sužalotas, patvirtinantys dokumentai, taip pat esant galimybei – žalos dydį ir (arba) turėtas išlaidas (tiesioginius nuostolius) pagrindžiantys dokumentai.

Gavęs gyventojų, ūkio subjektų ir (ar) kitų įstaigų prašymus, savivaldybės administracijos direktorius ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo pirmo prašymo gavimo sudaro komisiją prašymams nagrinėti. Nagrinėdama prašymus, komisija nustato, ar žala patirta dėl ekstremaliosios situacijos, tiria aplinkybes, kuriomis padaryta žala, ir nustato žalos dydį (žala apskaičiuojama pagal rinkos kainas, buvusias žalos atsiradimo dieną).

Komisija išnagrinėja prašymus ir ne vėliau kaip per 20 darbo dienų teikia savivaldybės administracijos direktoriui išvadą.

Savivaldybės administracijos direktorius, įvertinęs komisijos pateiktą išvadą, ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas nuo jų pateikimo priima sprendimą teikti Finansų ministerijai bendrą prašymą skirti lėšų valstybės paramai gyventojams, ūkio subjektams ir (ar) kitoms įstaigoms už žalą, patirtą dėl ekstremaliosios situacijos, suteikti arba prašymo neteikti. Priėmus sprendimą neteikti Finansų ministerijai prašymo, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas apie tai informuojami prašymus pateikę gyventojai, ūkio subjektai ir kitos įstaigos.

Savivaldybės administracijos direktoriaus prašyme Finansų ministerijai nurodoma:

- gyventojų, kurie dėl ekstremaliosios situacijos patyrė žalą, vardai, pavardės, asmens kodai (arba gimimo datos, jeigu fiziniams asmenims pagal užsienio valstybės teisės aktus nesuteikiami asmens kodai) ir gyvenamosios vietos adresai;
- ūkio subjektų ir kitų įstaigų, kurie dėl ekstremaliosios situacijos patyrė žalą, pavadinimai, teisinės formos, kodai, buveinės (užsienio juridiniai asmenys papildomai nurodo valstybių, kuriose jie įregistruoti, pavadinimus);
- aplinkybės, kuriomis padaryta žala;
- žalos dydis ir pobūdis;
- prašoma valstybės paramos lėšų suma, atitinkanti visų gyventojų, ūkio subjektų, kitų įstaigų patirtos žalos dydį.

Kartu su savivaldybės administracijos direktoriaus prašymu pateikiami žalos dydį pagrindžiantys ir nuosavybės teisę į turtą, kurio netekta ar kuris sužalotas, arba jų turėtas išlaidas (tiesioginius nuostolius) patvirtinantys dokumentai.

Finansų ministerija ne vėliau kaip per mėnesį nuo savivaldybės administracijos direktoriaus prašymo gavimo išnagrinėja savivaldybės administracijos direktoriaus prašyme pateiktą informaciją, pagrindžiančius dokumentus ir atsižvelgdama į valstybės finansines galimybes parengia ir teisės aktų nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos Vyriausybei teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl valstybės paramos už žalą, patirtą dėl ekstremaliosios situacijos, teikimo gyventojams, ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms projektą. Siūlomas teikti paramos dydis kiekvienam gyventojui, ūkio subjektui, kitai įstaigai nustatomas proporcingai patirtos žalos dydžiui. Jeigu Finansų ministerija, išnagrinėjusi savivaldybės administracijos direktoriaus prašymą, nustato, kad prašoma valstybės paramos lėšų suma neatitinka pateiktuose dokumentuose pagrįsto žalos dydžio, ji informuoja apie tai savivaldybės administracijos direktorių ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo tik dėl pagrįstos prašymo dalies projektą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei priėmus nutarimą dėl valstybės paramos gyventojams, ūkio subjektams, kitoms įstaigoms, kurie dėl ekstremaliosios situacijos patyrė žalą, teikimo, valstybės parama už žalą, patirtą dėl ekstremaliosios situacijos, teikiama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų.

Prašymus, neatitinkančius nustatytų reikalavimų, taip pat prašymus, su kuriais nepateikti pagrindžiantys dokumentai, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo jų gavimo komisija grąžina juos

pateikusiems gyventojams, ūkio subjektams ir (ar) kitoms įstaigoms ir nurodo grąžinimo priežastis. Gyventojai, ūkio subjektai ar kitos įstaigos turi teisę nepasibaigus prašymo pateikimo laikotarpiui (1 mėnesiui) pakartotinai pateikti prašymus ir pagrindžiančius dokumentus.

XIV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSATOS

Planas, išskyrus tuos skyrius, kuriuose esama informaciją teikti draudžia Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas, skelbiamas Savivaldybės interneto svetainėje.

Planas peržiūrimas ir prireikus atnaujinamas, atsižvelgiant į savivaldybės civilinės saugos sistemos parengčiai užtikrinti įtaką turinčius veiksnius: įvykus įvykiui, ekstremaliajam įvykiui, susidarius ekstremaliajai situacijai, po civilinės saugos pratybų, atsiradus naujiems pavojams, pasikeitus civilinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams ar įvykus kitiems pokyčiams, didinantiems galimų įvykių, ekstremaliųjų įvykių, ekstremaliųjų situacijų riziką ir mažinantiems gyventojų saugumą, bet ne rečiau kaip kartą per metus.

Planas tvirtinamas savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu. Patvirtinto ar atnaujinto plano kopija ir (ar) skaitmeninė jo versija siunčiama apskrities APGV, PAGD prie VRM ir savivaldybės civilinės saugos sistemos pajėgoms, kurių pasitelkimas numatomas plane.

Plano veiksmingumas išbandomas teisės aktų nustatyta tvarka rengiamų civilinės saugos pratybų metu.

PRIEDAI